

## Notater til forelesningen 3

### Innhold.

#### **Teorie,**

<a href="#">Kommentar til Organon</a>	side 2
<a href="#">§1</a>	side 4
<a href="#">§2</a>	
<a href="#">§3</a>	side 7
<a href="#">§4 og 5</a>	
<a href="#">§6, §7, §8</a>	side 10
<a href="#">§9, § 10</a>	side 12
<a href="#">§11, §12</a>	side 14
<a href="#">§ 16 til § 19</a>	side 16
<a href="#">Fotenotene</a>	side 21

#### **Materia Medica;**

<a href="#">Kommentar om den andre gruppen</a>	side 25
<a href="#">Belladonna</a>	side 26
<a href="#">Rhus Toxicodendron</a>	side 34
<a href="#">Bryonia</a>	side 43
<a href="#">Ignatia</a>	side 51
<a href="#">Aconitum</a>	side 57
<a href="#">Chamomilla</a>	side 60
<a href="#">Ledum</a>	side 62

## TEORI

### Kommentar til Organon

De første 15 paragrafer i Organon er sjokkerende. De som kan lese den uten å ble provosert kan umulig ha forstått hva de har lest. Mange har begynt å lese Organon og kommet til §9 og avfeid homeopati som dagdrømmeri og lukket boken igjen for alltid.

Organon er ikke en roman, det er heller ikke en filosofisk avhandling; homeopati er en metode for å velge medikamenter og Organon er instruksjonsboken som beskriver den metoden. Ingen vil påstå at Organon er absolutt sann. Ingen forlanger at man aksepterer Organon uten å være kritisk. Homeopati ber ikke om å bli forstått, homeopati ber ikke om å bli forklart, homeopati ber om å bli satt på prøve. **Organon er en beskrivelse av hvordan man må gå fram om man ønsker å sette homeopati på prøve.**

Ingen ber deg om å akseptere homeopati, men ærlighet forlanger at så lenge du kaller deg homeopat, så lenge du ønsker å sette homeopati på prøve, at du mest mulig holder deg til Organons INTENSJON.

Gå forsiktig fram, men nøl aldri.

Det er bedre å ta fullstendig feil, enn å være halvveis forvirret. For å unngå forvirring og styre vekk fra nøling, vil det muligens hjelpe om du lærer å skille terapi, hygiene og kirurgi fra hverandre. (se notatene til forelesning 1, side 18)

Terapiens hensikt er alltid kun å hjelpe kroppen til å kurere seg selv ved å RENORMALISERE kroppens indre prosess ved hjelp av en stimulans. Kirurgi derimot er ingen "stimulans", kirurgi er et "mekanisk inngrep" som påføres utenfra og som har som hensikt å påvirke *resultatet* av en prosess eller en trauma.

Medisin består av hygiene, fødselshjelp, terapi og kirurgi. I disse forvirringstider har "moderne medisin" dessverre blandet disse adskilte grener sammen og vi ser at metoder som hører til en gren av medisin blir anvendt i tilfeller hvor de ikke passer. Homeopati er en terapi og er derfor kun en gren av medisin, det er viktig å forstå at aksept for homeopati betyr ikke at man ekskluderer hygiene og kirurgi.

Som terapi er homeopati nærmest fullkommen; det virker hver gang! Nødvendigvis! Fordi, i følge Hahnemann, er det baserte på en "naturlov". I realiteten, de ganger hvor du trør at homeopati har sviktet, er det ikke homeopati som har sviktet, men snarer homeopaten.

Den loven er uttrykt i Organons paragraf 26, men slik som den er uttrykt krever den formulering betydelig forklaring, som vi kommer til i neste forelesning. Men vi må huske på at homeopati, som alle andre terapier, har sin begrensning. En årsak til forvirringen som hersker rundt homeopati er at man dessverre ikke har kartlagt tilstrekkelig homeopatiens rekkevidde. Ved å studere organon blir man bedre i stand til å innse homeopatiens INTENSJONER og man er mindre tilbøyelig til å kaste seg ut på oppgaver som ikke lar seg løse med homeopati.

Men selv om man skulle greie å skille homeopati fra relaterte vitenskaper som f.eks. ernæring, sanitasjon, psykologi o.l., vil studenten og publikum forøvrig fremdeles finne seg konfrontert med en enorm "kamel" som mange aldri vil greie å svelge.

I et samfunn, i en kultur hvor mennesket i sitt hovmod har kastet seg ut i et dumdrstig forsøk på å forklare alle ting, står homeopati som den legendariske kjerringa mot strømmen fordi homeopati forlanger at man, i all ydmykhet, aksepterer noe som ikke lar seg forklare.

Jeg føler en uimotståelig trang til å sitere Carl Gustav Jung fra hans bok Mitt liv, "Jeg hadde en følelse av at jeg hadde trengt til verdens ytterste rand. Det som for meg var av brennende intens interesse, var for andre intetsigende og tomt, og til og med gjenstand for gru og frykt.

Frykt for hva? Jeg kunne ikke finne noen forklaring på dette. Tross alt var det jo intet meningsløst eller rystende i den forstand at det finnes begivenheter som overskred begrensede kategorier som rom, tid og forholdet mellom årsak og virkning. "

Når vi driver med homeopati vet vi egentlig ikke hva vi driver med. Muligens kan noe forstå det, men det er ingen som har greid å forklare det. Antakelig er homeopati noe som rører på selv livets prosess og siden vi ikke engang vett hva livet er, er det helt umulig å forklar hvordan homeopati virker. Jeg har ofte tenkt på Kittelsen som sa om en anen maler "Hvordan skal han greie å male et troll når han aldri har sett et troll?" Hahnemann sier at vi ikke må gruble over alle disse ting som ligger langt utenfor vår forstand. Homeopati er en metode for å oppnå et mål.

Det ser ut som om metoden og målet er utledet fra en filosofi, men jeg tviler på at filosofien kom først. Mest sannsynlig vokste metoden og filosofien parallelt og målet ble klarere etter hvert. Det som binder de tre ting sammen er logikken. Logikken må ha vært der fra starten og logikken er det sentrale i homeopati.

Hold deg til logikken, la deg ikke forville i spekulasjon rundt de få uvesentlige sidesprang hvor Hahnemann kan ha tatt feil.

Det er logikken som vil gi deg den urokkelig styrken som behøves for å holde deg til metoden. En metode som har viste seg pålitelig i snart 200 år, men en metode som svarte ofte vil få deg til å lure på dets pålitelighet, vil få deg til å nøle og tvile, fordi du ikke har forstått dets begrensning og muligheter.

En metode som vil ta tid og kreve tålmodighet til å lære.

Som jeg sa i første forelesning, og som var noe som Kent hadde uttrykk før meg: "Mestring av homeopatiens metoder krever enormt arbeid, en stadig åndsanstrengelse, og et hjerte som lengter etter sannheten. Ikke for å selge sannheten til en pris, men fordi sannheten fører til det som er godt. Homeopati vil aldri gjøre deg rik, den eneste belønning du vil få ligger i den tilfredsstillelse som kommer av å vite at det du har gjort er riktig."

Før vi begynner foreslår jeg at du tar notatene fra forelesning 1 og åpner dem på side 32. Der vil du se at jeg har foreslått forskjellige inndeling av Organon. Når du studerer den inndeling, vil du sannsynligvis være enig med meg at det er logisk å ta de første 19 paragrafer mer eller mindre under ett, og det er det jeg foreslår som tema til den forelesning.

Jeg foreslår også at ved første gjennomlesning man hopper over de fotnotene og kommer tilbake til dem senere.

## §1

Det kan virke unødvendig og t.o.m. fåfengt å begynne en bok om legens framgangsmåte ved å si at legens ENESTE oppgave er å kurere de syke, men Hahnemann mente at dette var absolutt nødvendig å presisere. Hahnemann går enda lengre og han sier at legens oppgave er så krevende at den bare kan oppfylles av de som føler seg kallet til å sette sin pasients interesse høyere enn alt annet.

Første paragraf er kort og for så vit veldig enkelt, men er jeg ikke helt fornøyd med oversettelsen.

Den Norske versjonen av § I sier at vår oppgave er å "gjøre syke mennesker friske". Den engelsk versjonen sier at vår oppgave er å "gi helsen tilbake til de syke".

Det er en vesentlig forskjelle her. Den engelske versjonen understreker homeopatiens rekkevidde. Vi kan ikke gjøre mennesket friskere, vi kan bare hjelp organismen til å fjerne sykdom.

Hahnemann definerte hva han mener med "frisk" i § 9. Så la oss gjør et hopp for å se hva som står i den paragraf. Den norske versjonen sier at den "åndelige livskrafts" høye mål er; menneskets eksistens. Den siste setningen i § 9 i den danske versjonen lyder slik; "Den fornuftige, iboende ånd, kan således fritt bruke dette sunde, levende instrument til at nå den menneskelige tilværelses høyere mål."

Det er en stor forskjell; Hahnemann mener at når vi er friske, da er vi "fri" til å strebe etter et høyere mål. Hahnemann sier ikke hva det "høyere mål" er, men det er nærliggende å tro at han mener at menneskets eksistens kun er en etappe på veien til vårt høyere mål.

Jeg vil nå presentere min egen norske versjon av paragraf 9:

"Når et menneske er fullstendig frisk hersker livskraften uhemmet og beholder hvert enkel del av organismen, så vel hva angår fornemmelse som hva angår funksjon, i en tilstand av harmonisk samvirke, slik at vårt iboende fornuftsbegaved geist, fritt kan benytte seg dette levende verktøy til å fullføre vårt tilværelsens høyere mål".

Den engelske versjonen sier at det livskraften i en frisk organisme er fri til å benytte det levende instrument (altså kroppen) til å oppnå "the higher purpose of our existence".

Her vil jeg understreke bruken av ordet "OUR", Boericke som oversatte boken kunne like godt ha brukt ordet "HIS" som ville ha vært like grammatisk korrekt. Jeg tolker det dit hen at Hahnemann mener at vår oppgave er å gjøre "oss", vi som samfunn, frisk. I den sammenhengen er Vitoukaskas' definisjon av helse beundringsverdige,

"Helse på det fysiske plan er frihet av smerter, på det emosjonelle plan frihet av lidenskap, på det mentale plan frihet av egoism."

For meg betyr å være frisk at man oppfyller den oppgaven livet har påtenkt oss. Alt liv vokser mot lyset og varmen, alt liv søker harmoni og utveksling med sine omgivelser fordi det skaper trivsel og behag. Når sykdommen tar over ser vi at utviklingen stanser opp eller vokser ut av alle proporsjoner, harmoni og utveksling er erstattet av erobringstrang og egoisme som i sin tur fører til frykt og hat.

Å si at helse er frihet av smerte er ikke nok; om du pumper deg selv full av morfin vil du være helt uten smerte, men du vil bare ligge der og ikke kunne foreta deg noe eller føle noe i det hele tatt; det er ikke helse. Helse betyr at du er i kontakt med kroppen din, livet er en prosess og en prosess betyr forandring, forandring betyr arbeid og arbeid betyr ... en slags smerte.

Jeg har gleden av å ha en hund som bor hos meg. Jeg gir hunden mest mulig frihet, hun gjør som hun vil. Og hva trur du hun gjør? Hun løper, hun løper som besatt, fram og tilbake, løper som vinden, utrøttelig, løper som bare hundene kan. Hvorfor løper hun? Hun må bli sliten og det må gjøre vondt å være sliten. Men hun løper fordi det er gøy! Hun løper fordi det gir en følelse i kroppen som er ubeskrivelig, en følelse av intens glede, en følelse av at livet gir henne noe.

Helse er mye mer enn fravær av smerte; helse er en følelse av å ha overskut, av å blomstre, av å boble over av livets saft, av et behov for å uttrykke glede og evnen til å sette pris på de enkle ting livet har å by på. Det er gøy å spise, det er gøy å sove, det er gøy å elske, det er gøy å arbeide, det er gøy å være sliten, det er gøy å tisse, det er gøy å leve, FOR EN HERLIG FØLELSE!

Frihet av lidenskap betyr ikke at du ikke skal føle glede, det betyr ikke at du ikke skal elske familien din eller arbeidet ditt, men det betyr at det må ikke bli til en lidenskap som binder deg og gjøre deg avhengig. En frihetsforkjemper kan ønske seg rettferdighet, men for å oppnå målet må han være tålmodig, diplomatisk og ha evne til å kunne tenke logisk. Dersom han lar lidenskap løpe av med seg, er det ikke lange veien til at han begynner å kaste bomber. Man må kunne handle, men handlingen må ikke styres av lidenskap.

I vårt samfunn, i vår kultur, kommer Vithoulkas sitt helseideal på det mental som et slag i ansiktet. Hele den vestlige økonomi er basert på materiell velstand, hele vår sosiale ordning er basert på å grafse mest mulig, hele det politiske systemet er basert på å beskytte sin egen interesse, så å forutsette at helse er fravær av egoisme betyr at hele vår kultur er syk. Selvfølgelig er det riktig å tenke på seg selv, man skall tenke på seg selv, men det må aldri gå på bekostning av andre. Spørsmålet om helse ender ikke med deg, men innbefatter også den virkning du har på dem rundt deg.

Vi har ansvar for hverandre!

Helse er vekst, ikke individuell vekst, men kollektiv vekst. Verdien av individets liv må ikke måles i hvor mye man eier eller utfører, verdien må måles i hvor mye man har erfart. Et mål på helse er trivsel, og et mål på trivsel er kreativitet. Forstå meg rett, jeg mener ikke at alle skal være som Henrik Ibsen eller Edvard Munch. Kreativitet betyr rett og slett å skape, ut fra de evner eller begrensninger man har.

Å skape er å mekke på en bil, brodere et bilde, eller rett og slett gjøre andre glade. Derimot, å drive hærverk, eller å grafse til seg mest mulig, DET er tegne på sykdom. Trivsel betyr at du er i harmoni med omgivelsene dine, og at du reagerer på en sunn måte.

Homeopati er lærdommen nettopp om menneskets reaksjoner. Homeopatien er kunsten av å få menneske til å reagere på sin sykdom.

Det er disse ting de første 19 paragrafen av Organon handler om.

Forelesning 3.

## § 2

Hahnemann sier at vi må "fjerne sykdommen, etter klart forståelige prinsipper". Jeg vil understreke at vi må, så lenge vi kaller oss homeopat, følge homeopatiens faste prinsipper.

Noen terapeuter sier at det viktigste er at pasienten har det bra, og de sier videre at "Jeg gjør hva som helst for at mine pasienter skal være friske". Det er veldig bra, og det er sikkert prisverdig, men det er ikke homeopati. Noen terapeuter sier at Hahnemann har ikke monopol på sannheten, men her er det ikke snakk om sannheten, det er snakk om homeopati, og Hahnemann har monopol på homeopati. Noen terapeuter sier at alt har forandret seg siden Hahnemann sin tid og at vi må videreutvikle homeopati.

Det er muligens riktig, men når homeopati har "videreutviklet seg" til det ugjenkjennelige, da er det ikke lenger homeopati. Vi må ha orden i sysakene, ellers vil homeopati til slutt bli så mye utspedd med "videreutvikling" at den vil fortjene en æresplass på den store historiske medisinske søppelfylling.

La meg illustrere, 12 mars 96, står det på første side av Aftenposten, en artikkel om forskning rundt homeopati. Prosjektet gikk ut på å behandle pollenallergi ved hjelp av potensert bjørkepollen. Resultatene er stort sett lovende, men midlene virket faktisk best i begynnelsen, mindre bra etter en stund, og skapte faktisk til slutt en forverring. Prosjektet er ledet av en lege som har videreutdannet seg i homeopati, og prosjektet har økonomisk støtte i form av offentlige midler, derfor vil de fleste betrakte dette som et positivt tegn i retning av anerkjennelse av homeopati.

Problemet er at prosjektet har ingenting med homeopati å gjøre

Prosjektet går ut på at man har samlet en gruppe mennesker som har diagnosen "pollen allergi" og, uten å differansere med utgangspunkt i de individuelle symptomene til hver enkelt, har alle fått Betula D30. Ikke nok med det, men de har også fått beskjed om å ta midlet, igjen og igjen. til de merker en bedring. Det eneste som kan minne om homeopati er at de bruker potenserte midler, men prosjektet handler om isopati og desensibilisering og ikke om homeopati fordi midlene er ikke brukt etter homeopatiens prinsipper. Jeg er bekymret over at slike prosjekter, en gang til vil bevise at "halveis oppfattet sannheter er mer skadelig enn fullstendig uvitenhet".

I vår dager har forskning rundt homeopati blitt flyttet til Tromsø, men det de forsker etter er å finne ute om et midle kan brukes til en viss diagnose slik at virkning av homeopati lære seg dokumentere. Det har fremdeles ingenting med homeopati å gjøre fordi... homeopati er et sett av regler for bruken av medikamenter.

Disse regler er basert på logiske prinsipper og disse prinsipper skal var lett å forstå for vanlig mennesker. Det er det som er så vakkert med homeopati: I likehet med de Hippokratisk leger, bruker vi bare det som det går an å oppfatte med vår sanser og avskyr alle former for teorier.

Hippokrates sa i boken "Ancient medisin"

"Men det er særdeles nødvendig, i følge min mening, for en som diskutere den medisinske kunsten å lære seg å diskutere om ting som er godt kjente og forstått av vanlig menneske. Fordi det diskusjonen dreier seg om, undersøkes gjenstand, er simpelthen og ingenting annet enn lidelser av disse same vanlig mennesker når de blir syke eller opplever smerter."

Når dere studerer Organon ber jeg dere om å holde godt fast på den logiske tråden som går gjennom argumentasjonen, slik at dere i framtiden lar den logikken lyse gjennom hele deres daglige praksis.

### § 3

Her også må jeg få lov til å si at jeg er ikke helt fornøyd med overstettelsen, fordi Kjell har valgt å bruke ordet "forstå" i stedet for den mer riktig, men mindre brukte ordet "innser". Det engelske versjon har brukte "perceived" og ikke "understand". Det må være en grunn til det. Det kan godt være fliss spikeri, men jeg føler at "innser" betyr at man ser med sin forstand noe som ikke nødvendigvis kan forklares, mens å fortså betyr at man har forklaring klare for seg slik at den kan "stå" for seg selv.

Videre bruker Kjell ordet "patalogisk" hvor andre oversettere har brukte "morbid". Vi kan godt si at ingen forstår "morbid", men at alle forstår patologisk, derfor er det bedre å bruke et ord som alle forstår. Men patologiske innebarer et klinisk fynd som man peke en pine på, noen som kan brukes i diagnostikk, mens "morbid", som også betyr sykkelig, har mer med forstyrellser av emosjoner eller tanker å gjør. Og jeg trur at det ligger adskillig nærmerer til hva Hahnemann prøvde å uttrykke.

Lite lengere ned i samme setningen har Kjell introduserte begrep "natur" dere hvor Hahnemann vil aldri ha funnet på å bruke slik ord i den type av sammenheng. Det vil ha vært mer vellyket om man hadde pratet om et samsvar mellom en type av sykdom og en type av medikamentell virkning.

Men nå må jeg slutt å krangle.

Paragraf 3 er en meget viktig paragraf og siden paragrafen er så enkel og lett å huske, forventer jeg at alle de som møter opp til eksamen har kjennskap til de 5 poeng som det her handler om.

Disse 5 punkter er bare nevnte den paragrafen og Hahnemann kommer til å komme tilbake til hver enkelt av dem senere. Jeg gir en slags oversikt over de paragrafene hvor temaet er utdypet. For eksempel:

#### Punkt 1) - **Kunnskap om sykdom;**

Teori om sykdomsbegrep	§5- 17
Klassering av sykdom	§72- 81
Ensidig sykdom	§173- 184
Lokal sykdom	§185- 204
Mental sykdom	§210- 230
Tilbakevendende sykdom	§231- 244

#### Punkt 2) – **Kunnskap om midlenes virkning.**

Kunnskap om medikamentene.	§19 t.o.m. §2 I;
Utforskning av medikamentene.	§105 t.o.m §143.

#### Punkt 3) – **Tilpassning av medikamenter og sykdom.**

Tilpassing av sykdom og medikamentene.	§22 t.o.m. §27;
Tilpassing av medikamentene til sykdom.	§245 t.o.m. 284.

#### Punkt 4) – **Bruke av Medikament.**

Anvendelse av medikamentene	146 - 154
Repetisjon av medikamenter	§245 - 258
Dosering	§272 - 283

#### Punkt 5) – **Hindringene til helbredelser.**

Here har Hahnemann ikke noe paragraf som går direkte på det. Antageligvis kan det skyldes at han mente at det er så mye som kan stå i veien for helbredelse. Men vi kommer til å støtte på begrepet "hindre til helbredelse" flere steder i Organon og senere i "Chronic Diseases". Vi behøver heller å vente så veldig lenge, fordi vi skal se et eksempel på det allerede i en fotnote til paragraf 7.

#### **§ 4**

Paragraf 4 er for såvidt grei og trenger ingen kommentar, men husk at Hahnemann sa ved en annen anledning at "Ingen lovgivningsinstans burde lage lover som hverken kan etterfølges eller kontrolleres, ikke heller lage lover som vil øke skadens omfang dersom de blir iverksatt. (Chronic Disease side 108)".

Eksempler på ungædelige helse forstyrrelser kan du finne i §77 og § 225.

#### **§ 5**

For første gang introduserer Hahnemann ordet miasme.

Gyldendals Store norske leksikon definerer miasma slik; "gammelt medisinsk begrep for sykdomssmitte som man mente ble overført gjennom lufta".

Parr's Medical Dictionary, London 1819 definerer miasma slik, "an aerial fluid, combined with atmospheric air. ( ... ) each infectious disease has its own variety, diffused around the person which is attacked, and liable to convey the disease at different distances, according to the nature of the complaint or to the predisposition of the object exposed to it."

Med andre ord, i følge den tids terminologi, betydde miasma "noe skummelt som henger i luften og gjør oss syke". Så langt hadde medisinen kommet da Hahnemann skrev sin første utgave av Organon.

Men Hahnemann prater om en "kronisk miasma" som underliggende årsak til sykdom.

Det er klart at Hahnemann la en annen betydning i ordet miasma. For å prøve å belyse denne betydningen vil jeg sitere fra en brosjyre som Hahnemann ga ut i 1831 under tittelen, Appell til tenkende filantroper angående kolerens spredningsmåte.

(... ) De mest påfallende eksempler av smitte og rask spredning av kolera skjer ombord i båter. I disse innestengte arealer, full av muggent vanddamp, vil kolera miasma finne gunstige betingelser for mangefoldiggjøring, og det vil raskt klekkes ut en stor mengde av disse *ekstremt små, usynlige, levende vesener*, så fiendtlige til mennesket, som kolerens smittestoff sannsynligvis består av. Ombord i båter vil den konsentrerte miasma drepe flere av besetningen, de andre som ikke så ofte kommer i kontakt med den forurensede luften, vil gradvis bli vant til den, og vil med tiden bli styrket mot den, slik at de ikke blir mottakelige for smitte.

Disse individer, tilsynelatende ved god helse, går på land, blir tatt imot av innbyggerne og kommer inn i deres hus, og her før de har fått tid til å fortelle om sine skipskameraters skjebne, viser det seg at de som kom nærmest dem plutselig er angrepet av kolera.

Grunnen til dette er utvilsomt den usynlige sky som svever tett innpå de sjømenn som ikke utviklet sykdommen, en sky som sannsynligvis består av *millioner av de miasmatiske animerte vesen*, som først så livet langs bredden av Ganges( ... ) Sitatt slutt..

Det ble skrevet 50 år før det første modem mikroskop, på en tid hvor det ikke fantes ord for slikt som mikrober, bakterier osv, fordi ingen (bortsett fra Hahnemann) ante at slikt kunne finnes. Det ble skrevet 52 år før Robert Koch oppdaget comma bacilli som er smittebakterien av kolera. Hahnemann viste at det fantes små, usynlige, levende vesener som bærer smitte. Hvordan kun han vite det? Var det intuisjon. Var det guddommelig inspirasjon. Var det et heldig slumpetreff ?.

Nei ! Hahnemann skrev dette omtrent samtidig som han publiserte den første utgaven av Chronic Disease, han hadde studert kronisk sykdom i nesten 30 år. I den studien anvendte han konsekvent logikk og det er logikken alene som gjør at han kom til denne beslutningen om at det måtte finnes slike usynlige, levende vesen.

Så vi ser at Hahnemann visste om bakterier og at de kunne overføre sykdom. Vi skal også se at han mente at noen former av smittsom sykdom ble spredt uten overføring av noe materiale. Han nevner vannkopper og meslinger som eksempel på slik sykdom. Vi vet nå at han tok feil på det punktet, de 2 sykdommene er faktisk forårsaket av virus. Overraskende nok kunne Hahnemann greie å forestille seg bakterier, men virus var utenfor rekkevidden av hans logikk.

Vi skal se senere at han delte opp sykdom i fire kategorier;

- 1) sykdom som er forårsaket av miljøpåvirkning. (hygiene)
- 2) sykdom som er forårsaket av hva han kalte en akutt miasma (bakteriell?).
- 3) sykdom som er forårsaket av en kronisk miasma (virus?).
- 4) sykdom som er resultat av misanvendt terapi (iatrogenisk som betyr forårsaket av doktor).

Av de 4 sykdommer er altså bare 2 av miasmatiske årsak og det er **bare disse 2 som svarer på homeopati.**

Han deler videre miasma i 2 grupper, man kan si den dumme miasma og den smarte miasma.

Den dumme miasma forårsaker akutt sykdom som kuliminerer i en krise hvor enten miasmaen dør eller pasienten dør, miasma sprer seg ved hjelp av frukten, altså bakterien.

Den smarte miasma er mer skummel, den dreper ikke verten, men snylter på den, sakte, men sikkert.

Denne snylting kan forårsake skader som er så dype at de blir nedarvet fra generasjon til generasjon. Det er slik nedarved kronisk svekkelse som Hahnemann sannsynligvis refererer til når han sier kronisk miasma i denne paragrafen.

Paragraf 5 er en anmodning om å studere sykdom utfra

- 1) terrenget hvor sykdommen oppstår (HVEM er syk; konstitusjon, livstil, osv)
- 2) fundamental årsak (Miasma; for mye, for lite, forvrengt).
- 3) utløsende faktor (Klima, overbelastning, trauma osv. Se § 93 og fotnoten)

## § 6

Her sier Hahneemann at symptomer er sykdommens uttrykksform. Han sier også at symptom er "avvik fra den tidligere friske tilstand hos en person". Det som er normalt hos et menneske kan være patologisk hos en annen.

Per og Pål er 3 år og går i barnehagen. Per er meget livlig, løper rundt hele tiden, skriker og herjer, klatrer på møbler, tegner på veggen, han er alltid varm, nøyer seg med en "T-shirt" og vil helst gå barbeint. Pål liker å ha en ekstra genser, det meste av tiden sitter han og tegner eller han sitter på fanget og vil kose.

Man kan ikke si at de er syke, det er bare slik de er. Men plutselig er rollene byttet om, Per begynner å fryse og sitter i et hjørne og bare sturer mens Pål kaster av seg klærne og er blitt hyperaktiv. Den nye atferden er i og for seg ikke patologisk, men for oss som kjenner dem fra før, er den nye atferden et temmelig sikkert tegn på at noe er på gang.

Så det vi skal legge særlig merke til er "**avvik fra den tidligere tilstand**" hos en syk person", med andre ord vi skal lete etter det midlet "som er på toppen". Men problemet for meg er ordet "tidligere".

"Tidlig" er et relativt begrep, jeg spør "hvor mye tidligere".

Noen mennesker er født syke. La oss ta et eksempel. Er det ikke slik at noen barn er født overvektige, at de er overvektige som barn, overvektige som ungdom og som voksne. Du vil kanskje si at det er slik som de er, det er den løsningen kroppen har valgt, det er ikke en sykdom, det er en konstitusjon. Sant nok, men det er også sant at vi vet at disse menneskene kommer til å slite hele livet pga denne overvekten og at de kommer til å dø forholdsvis ung pga hjertesvikt.

Det andre spørsmålet er hva er en person. Den, for noen, deprimerende sannhet er at et individ er veldig lite verdt, livet er kort og 100 år etter at du er død er det ingen som husker deg. Men genene dine går videre. Sannheten, slik som vitenskap sier, er at din kropp er ingenting annet enn en overlevelsesmaskin for dine gener. Etter min mening er du ikke bare 20, 30 eller 40 år gammel fordi genene din er i hvertfall et par millioner år gammel. Så når vi tenker på "avvik fra tidligere tilstand" må vi se på tingene med to øyne.

Vær pragmatisk; **lær å ta ut brodden**, fisk fram de problemer som har oppstått nå nylig, men husk at sykdom utvikler seg i et visst "terreng" som er bestemt utfra urgamle gener. Den terrenget vil forandre seg over tid. Men terrenget vil ikke forandre seg før pasienten er klar til å ta imot den forandring.

Det har noe med en prosess, som i psykologi heter modning å gjøre. Noen ganger, etter at du ha gitt et korrekt middel, vil du merke at pasienten forandre seg på en helt vesentlig måte. Han går likesom over i en annen fase av den prosessen som heter modning. Som om han plutselig er åpent for å ta imot lærdom som var helt umulig for han å ta imot før han fikk midlet. Vi har mange eksempler på det, og det gjelder slett ikke bare for barn. Etter hvert som du lærer mer, vil du kom til en fase hvor du føler at du kan se hva slags midler behøves for å skape en sådan modning, men om du gir det midlet før du har tatt ut brodden... kommer du til å oppleve at den sannsynligvis ikke virker!

Avhengig av mineral innhold i jordsmonn, vil noen planter aldri vokse, uansett hvor gunstig klima forholdene er, mens andre planter drives som ugress.

Avhengig av "terrenget", konstitusjon eller nedarvet gene anlegg, vil noen midler aldri skape en helbredende reaksjon, uansett hvor mange symptomer passer, mens andre midler tilsynelatende mindre indikert, vil gå forbi overflaten og bearbeide selv "terrenget" og fjerne tilbøyeligheten til viss sykdommer. Legg merke til at jeg skriver "bearbeide terrenget" og ikke forandre terrenget.

Det er bare den sykelig del av organismen som lar seg påvirke av homeopati. Bare reaksjonen til sykdom. Organismen vil ikke forandre seg utover reaksjonen som forårsaker symptomene.

Det er bare symptomene som lær seg påvirke av homeopati.

Mennesket forandrer seg bare når han er modne til det. Det er fåfengt å mene at homeopati kan framskynde slik modne.

## § 7

Her er stridens eple. For mange er det ufattelig at homeopatene konsentrerer seg kun om symptomene uten å prøve å finne ut "årsaken" eller "causa occasionalis" (materia pecans). Skolemedisinen hevder at det må være en motor som driver sykdommen, noe som holder det gående. Finn motoren, tenker de, stans motoren og sykdommen vil ta slutt. Homeopatene tenker på sykdom som på en prosess, altså noe som forandrer seg med tiden, noe som sant nok har en opprinnelse en gang i fortiden, men som for øyeblikket har et eget liv.

Det må presiseres at Hahnemann i en lang fotnote til den paragraf tar sine forbehold om at alle hygienisk og kirurgisk tiltak er gjennomført og at han prater nå kun om sykdom som sortere under terapi.

La oss ta et eksempel. Anta at du treffer noen på bussen som er bærer av influensa viruset, anta at du er mottakelig for viruset i dette øyeblikket. Er det ikke slik at den smitter momentant og vil føre til at du kommer til å bli syk en hel uke, uansett hva du gjør. Si meg min venn, er det nødvendig for deg å bli kontinuerlig smittet for at du skal holde influensaen igang ?

Vil det nå hjelpe deg om vi får tak i den mannen som du traff på bussen og sender ham til et sanatorium ?

Ta et gevær og skyt en kule. Hva har vi nå? En kule som flyr i luften og går rett mot sitt mål. Hvordan kan vi stanse denne kule? Hjelper det å undersøke geværets fabrikat, eller å spekulere på jegerens hensikter?

Nei, det eneste vi kan gjøre er å "ta symptomene" i dette gitte øyeblikket. Vi må vite kulens vekt, kulens nåværende beliggenhet i rommet, kulens retning og kulens fart. Med andre ord vi må danne oss et bilde av prosessen som foregår. Den beste måten å stanse denne kule på er å treffe den med en annen kule som har samme vekt, samme fart og eksakt motsatt retning.

Ved å gi dette eksempel prøver jeg å understrek at vi må finne ALLE symptomene til HELE den sykelige prosessen og at vi ikke må konsentrere oss om et symptom alene (i dette tilfelle utløsende faktor) fordi som Hahnemann sier "Ett enkelt symptom er ikke mer sykdom enn én fot er hele mennesket".

Det må også understrekes at sykdommen er utryddet kun når alle symptomene er fjernet. Hvis et eneste symptom gjenstår da er sjansen stor for at hele sykdommen vil blåse opp på nytt, akkurat som en løvetann vokser opp igjen fra en brøkdell av en rot. (Kfr. Aforismen 12, seksjon 2.; Den delen av sykdommen som gjenstår etter en krise vil sannsynligvis føre til at sykdommen gjenoppstår.)

For å unngå misforståelse må det også understrekes at pasienten må være symptomfri etter avsluttet behandling. Det er en beklagelig misforståelse når en pasient tror han er kvitt sin allergi fordi han ikke merker noen symptomer så lenge han bruker "anti-allergi-preparater" eller at blodtrykket er helt normalt .... så lenge han bruker "blodtrykks medisin".

## § 8

Paragraf 8 er kort, men fotnoten er temmelig lang og temaet som er tatt opp er minst like aktuelt i dag som den var på Hahnemanns tid. Faktisk mer aktuelt, fordi legevitenskapen er kommet så langt at de kan ved hjelp av tester slå fast at et menneske er sykt lenge før han er syk!!!!

Det finnes liten tvil om at legevitenskapen kommer til å gå lengere og lengere i retning av "mer rutinekontroll, mer testing, mer blodprøver, mer mammografi, mer celle dyrking" osv.

Teknologien er nå kommet så langt at ingen vil slippe unna, Storebror ser deg og Storebror leter etter sykdom og den som leter ... han finner ... og frykten sprer seg ... takket være teorier.

I Paragraf 8 hevder Hahnemann at en sykdom er utryddet når man greier å fjerne symptomene. Med andre ord, hvis du ikke har noe plager av din sykdom, og det uten at du bruker noen medikamenter, da er sykdommen sansynnlignvis bort.

## § 9 og §10

**Når et menneske er fullstendig frisk, livskraften; dynamis som gir livet til den organisk kroppen, hersker uhemmet og beholder hvert enkelt del av organismen i en tilstand, så vel hva angår fornemmelse som hva angår funksjon, i en beundringsfull tilstand av harmonisk samvirke, slik at vår iboende fornuftsbegaved geist fritt kan benytte det levende verktøy for å fullføre vårt tilværelses høyere oppgaver.**

Her kommer trollet !

Sykdommen kan bare forklares i forhold til livet, sykdom er en annen side av livet. Sant nok går sykdommen i motsatt retning enn det livet gjør, men sykdom er ingenting annet enn en av livets åpenbaringer.

Før vi kan forstå og forklare hva sykdom er, må vi først forstå og forklare hva livet er. Og det er det ingen som greier.

Skolemedisin definerer livet som en prosess som er styrt av DNA. Men hvor mye tullprat blir vi nødt til å svelge for å få en attest på at vi har gjennomgått grunn medisinsk utdanning. Jeg er veldig trang i halsen så jeg spurte "Hvem er det som har lært DNA å styre livet". Og de svarte "Det er tilfeldighet". Nei sa jeg, jeg nekter å akseptere at alt er tilfeldig, levende organismer er for kompliserte, for sammensatte og for fulkommen for at det lar seg forklare ved en heldig rekkefølge av sammentreff. Ser dere ikke at det er et mønster i tilfeldighetene ?.

Og har kommer slegga som skal få meg til å tie for alltid. "Har du ikke hørt om Darwins teori? Livet er en kamp hvor bare de sterkeste overlever."

Darwins teori du liksom

Darwins teori er av samme fabrikat og har samme funksjon som 007 's "Licence to kill".

Darwins teori er et barn av sin tid og den ble født på høyden av engelsk imperialisme, en tid hvor engelskmenn erobret verden ved å drepe alle som sto i veien for dem. De drepte med god samvittighet, Darwin forklarer at det er naturlig for de sterke å utrydde de svake. Hvordan kan de ta feil, det måtte være rett, fordi som alle vet "God is an Englishman!"

Finnes det ikke nok av eksempler i naturen som bevisser at livets motor er konkurranse og at livets hensikt er dominans ?

Det kommer an på øyet som ser.

Studer din biologi, studer din fysiologi. Alle levende organismer består av celler. Og celler består av en kjerne som inneholder våre DNA, men kjernen kunne ikke overleve uten en cellevegg og ikke minst en annen selvstendig organisme kalt mitokondria som deler rommet inn i cellevegger. Mitokondria har sitt eget DNA, og mitokondriet er ikke nedarvet fra faren. Mitokondriet overføres fra mor til barn.

Ditt DNA som du er så stolt av, fordi det er en unik sammenblanding av din mors og fars arvestoffer hadde ikke greide seg et tiendedels sekund uten det mitokondriet som du har arvet fra din mor. En mitokonder som har vært temmelig uforandret gjennom millioner av generasjoner.

Men mitokondriet er ingen "blindpassasjer", det er faktisk en helt nødvendig SAMARBEIDSPARTNER, uten den ville livet som vi kjenner det aldri kunne ha oppstått.

Barn kan fortelle seg selv historier som er så forferdelige at de kan skremme seg selv. Men de voksne er ikke noe annerledes. Når en voksen ikke kan forklare noe tyr han til innbilning. Menneskets innbilningskraft er så sterk at den kan få hele befolkningen til å tru på ting som ikke eksisterer.

Den mest populære skrekkehistorien nå om dagen er at livet er en kamp. Verden er full av fiender. Derfor forutsetter legevitenenskap at hovedkomponenten i menneskets fysiologi er "Immunforsvaret". Jeg har hørt professorer i medisin uttale seg om Immunforsvaret som om det er noe de kan peke på og som de vet alt om, en separat del som bor inne i oss, noe som de kan styrke eller svekke, ta ut for å sende til treningsstudio eller renseriet.

For en latterlig påstand.

Selve ordet er meningsløst; (Immunitet betyr evnen til å forsvare seg selv, derfor kan immunforsvaret bare bety forsvar mot evnen til å forsvare seg selv).

De kan ikke ha forstått at vi er naturens barn, de som mener at vi må ta kontroll over og slåss mot naturen. De kan ikke ha forstått at vi er bare en liten del av naturen og at en del umulig kan ha i oppgave å styre det hele

som den er skapt utfra. Homeopatiens mål er ikke å styre naturen, homeopatiens mål er å øke menneskets følsomhet og reaksjonsevne slik at mennesket bedre kan kommunisere med sine omgivelser. Livets motor er samarbeid og livets mål er utveksling.

Når et menneske er frisk lever det i harmoni med alle de bakterier som omgir ham både inni og utenfor kroppen, selv virus virker ikke inn på ham. Når sykdommen inntreffer, ser vi at bakteriene plutselig florerer og at virus snylter på kroppens celler. Men det er egentlig ikke bakteriene som er årsaken til sykdommen, de bare øker i antall når helsen går tapt. Den bakterielle veksten er et resultat av en forvrengt livsprosess, ikke årsaken.

Men "skolemedisin" har ikke innsett dette fordi de ikke har greid å skille terapi fra hygiene.

De mener at bakterier er farlige, at de angriper oss og at de må utryddes, snarest mulig, til enhver pris. Men bakteriene er en trussel bare når økosystemet er i kaos, når naturen er ute av balanse fordi kommunikasjon mellom naturens forskjellige deler er brutt.

Ingen nekter for at det er en belastning på helsen å leve i by hvor kloakken renner i gatene, hvor vannet er forurenset, hvor luften er bedervet, men slike tilstander lar seg ikke rette med terapi, slikt kaos er et resultat av dårlig hygiene og det er innføring av fornuftig hygiene alene som kan rette på slikt kaos. Å drepe bakteriene eller å behandle mennesket slik at de ikke er påvirket av bakteriene vil aldri fjerne kaoset, men vil bare øke på kaoset.

Å drepe bakteriene, å beskytte mennesket ved å kontrollere dets umiddelbare omgivelser, som i et forgjeves forsøk på å leve som under et glasslokk, vil aldri føre til helse fordi all ødeleggelse, dreping og dominans er en prosess som går i motsatt retning av livets intensjon. Og en prosess som er av samme natur, men som går i motsatt retning til livets prosess er eksakt hvordan jeg definerer sykdom.

### **§ 11 og § 12.**

Hahnemann prøver å gi en forklaring på denne mekanismen som gjelder for symptomenes utvikling og for midlets virkning. Jeg føler at fotnoten til § 11 er et meget viktig innslag.

Jeg kan ikke komme med noen kommentarer fordi jeg synes at avsnittet er et mesterverk, såvel når det gjelder litterær form, som når det gjelder argumentasjonsteknikk.

Det jeg vil tilføye er at Hahnemann var en dreven kjemiker, han var selvlært. Det vil si at han leste mye og at han hadde sitt eget laboratorium hjemme hvor han utførte sin eksperimenter.

Han skrev en del bøker og oversatte en del andre bøker om kjemi. Han var ikke bare en teoretiker, mange av hans verk hadde direkte anvendelse i industrien. Hans metoder for fremstilling av kaustikk soda ble benyttet i Tyskland som opptil da måtte importere produktet fra Holland. Han fant oppskrifter for fremstilling av rent kvikksølv som ble benyttet av apotekene over hele verden til lenge etter hans død. Hans skrev om teknikker for å forbedre forbrenning av kull i metallurgien. Han skrev også minst en bok om agrikultur, men han ble mest satt pris på for sine bøker om industriell framstilling av vin.

Poenget er at Hahnemann (1755 1843) levde i samme tidsrom som Avogardo (1776 1856) og det finnes ingen mulig tvil om at Hahnemann visste om Avogardos oppdagelser. At Hahnemann holdt fast på sine metoder til tross for at det kolliderte med datidens vitenskap er nok et bevis på det ukuelige mot som animerte mannen.

### § 13

Hahnemann sier at, tanken på at sykdommen er noe adskilt fra kroppen, kan bare tenkes ut av materialistiske orientert hjerner. I samsvar med det må man innrømme at en materialistisk preget utdanning vil aldri kun føre til noe annet enn en slik medisinsk system.

### § 14

Alt som er kurerbare viser seg i form av symptomer, det som ikke viser seg i form av symptomer er ikke kurerbare (ved hjelp av homeopati).

Hvorvidt ting som ikke viser seg i form av symptomer er kurerbare ved hjelp av vitenskapelig medisin er en diskusjonssake. Det sier seg selv at dersom du blir oppsøkt av en pasient som bare har diffuse symptomer av en mistenkelig karakter, burde du iherdig anbefall den menneske å henvende seg til representanter av helsevesen for å undergå en grundig undersøkelse.

### § 15

Sykdom er ikke et klinisk fynd som du kan notere som diagnose i et rapport. Sykdom er ikke beviset du får fra et laboratorium test. Sykdom er ikke et symptom som du lider av.

Sykdom er et prosess.

Et prosess er noe som forandrer seg gjennom tiden.

Helse og sykdom er laget av den samme stoff og er den samme ting, begge er et av livet åpenbaring. Forskjellen er at de uttrykker seg i motsatt retning. Når helsen predominerer ser vi at alt livet vokser mot lys og varmen. Alt liv søker harmoni og utveksling med sin omgivelser fordi det skaper trivsel og behag. Når sykdommen tar over ser vi at utviklingen stanser opp eller vokser ut av alle proporsjoner, harmoni og utveksling er erstattet av erobringstrang og egoisme, trivsel og behag viker plass for hat og frykt.

Å gå til angrep på sykdommen er det samme som å gå til angrep på livet og på den måte vil man aldri gjenvinne helse.

Alle de milliarder som er brukte i medisin er bort kastet; det er som å prøve å tømme sjøen ved å hele vannet på stranden, vannet renner bare tilbake. Vi må ikke slåss mot sjøen, vi må lære å svømme, vi må bygge båter og begynne å fiske, slik at vi kan dra næring av sjøen.

Sykdom er også liv, det finnes energi der som lar seg bruke hvis vi snur utviklingen i en positiv retning.

Jeg foreslår at du tar en pause i lesning før du går videre med det neste avsnitt!

## § 16, 17, 18 og 19.

Hahnemann var kompromissløs, han lette etter sannheten. Fordi han ikke var fornøyd med medisinen slik som den var utført på hans tid, forsøkte han å reformere medisinen, eller i hvert fall forslå et alternativ.

Ikke uventet møtte han mye motstand og hans holdning ga han mange fiender. Han ble regelrett forfulgt, og fordi han nektet å bøye seg etter "parti pisken", ble han nektet retten til å praktisere medisin. På den tiden var Tyskland organisert som en republikk av uavhengige stater, takket være det kunne Hahnemann flytte fra den ene staten til den andre og praktisere for en stund før "loven" innhentet ham. Så han flyttet ofte på seg. Han valgte alltid å bosette seg i et hus som hadde hage, fordi han mente at en daglig halvtimes spasertur i frisk luft er en betingelse for å opprettholde helsen.

Ved et av sine oppholdssteder var ikke hagen bredere enn selve huset. En dag da en venn besøkte ham gikk de en tur ut i hagen og vennen bemerket at hagen var veldig smal. Hahnemann svarte;

"Ja, hagen min er veldig smal, men har du sett hvor høy den er ?"

Problemet med medisinen stammer fra det, at vi er opplært til å se på det som foregår på bakken, men vi glemmer at hver jordflekk er i direkte forbindelse med resten av universet.

Hahnemann betrakter levende organisme som 3 deler.

- 1) Den materielle kropp,
- 2) Livskraften som er en "vice-president" for den 3. del som er:
- 3) "The spirit" som vi godt kan kalle sjelen.

Som han sier i §15, er de 3 deler egentlig ett, men vi skiller dem for at vi lettere skal forstå dem.

Han betrakter sykdom som en slags "feil trøkk" av livskraften. En slik "feil trøkk" kan være forårsaket av forskjellige ting. Skjematisk sett, og fremdeles kun for å lette vår forståelse kan vi dele dette i 3 årsaker.

a) I blant er livskraften tvunget ut av sporet pga en belastning på den materielle kroppen, for eksempel fysisk overanstrengelse som følge av skade, overarbeid, fattigdom eller ugunstig miljø.

b) Andre ganger går det den andre veien; "sjelelig" belastninger som sorg, bekymringer o.l. kan dytte livskraften ut av sporet, det i sin tur vil resultere i forstyrrelser i den materielle kroppen. (§225).

c) Den tredje "feil trøkk" stammer tilsynelatende direkte fra livskraften uten foranledige årsak. Det er for å systematisere disse ubetinget forstyrrelser at Hahnemann introduserte begrepet Miasma som er en usynlig levende organisme (en snylter/parasitt) som er av samme substans som selve livskraften og som kan nedarves fra generasjon til generasjon (substans er det som ligger til grunn for noe).

I de 2 første tilfeller er terapeutens første oppgave å begrense eller fjerne årsaken til en slik overbelastning. Men hans oppgave er også å hjelpe livskraften til å reparere eller rydde opp i resultatene av slike forstyrrelser. I det 3. tilfellet er terapeutens oppgave å gå til direkte angrep på miasmen og tvinge miasmen til å slippe taket i livskraften.

Felles for disse 3 "feil trøkk" er at de alltid vil gjøre seg til kjenne ved å først forårsake symptomer i form av fornemmelse som gradvis vil bli mer markant, senere vil det uttrykke seg i form av forvrengte funksjoner og sist vil det til slutt oppstå strukturelle forandringer.

Disse symptomer, enten det er fornemmelser, funksjonell eller strukturell, er ikke selve sykdommen. De er et rop om hjelp, et varsel om at noe er på avveie, de er også en presis indikasjon på hva som må rettes på. Som en vandrer som har gått seg vill i fjellet vil tenne et bål, eller et skip vil sende ut en "SOS" eller en nøderakett for å tiltrekke seg oppmerksomhet. Det er ikke selve symptomet som må behandles, i hvert fall ikke direkte, vi må fjerne behovet for symptomer. Hva hadde du tenkt om en bilmekaniker som vil fjerne lyspæren i en varselampe eller som vil nøye seg med å fylle på olje i stedet for å undersøke hvorfor oljen forsvinner fra motoren.

Huske også at organismen fungerer som en helhet som er i likevekt med seg selv (homeostase) og i likevekt med sitt miljø (symbiose). **Før du går inn for å fjerne et symptom til enhver pris, forsikrer deg at du har forstått hvilket funksjon symptomet har for organismen i sin helhet.**

Fordi vitenskap sysler kun med det som er målbar, altså objektiv symptomer, kan Skolemedisin ikke behandle sykdom før den har uttrykt seg i form av funksjonelle eller strukturelle forandringer. På det viset er de som en regjering som vil snu det døve øret til når folket begynner å klage (fornemmelser). Noen regjeringer er trege til å reagere selv om folket har begynt å vise ulydighet i form av streik og lignende (funksjonell endring). Til og med FN er ofte maktesløse når borgerkrig har oppstått (strukturell endring).

Homeopati er bedre rustet fordi vi har lært viktigheten av fornemmelser eller andre subjektive symptomer. Svært ofte vil sykdommen lar seg kurere med homeopati lenge før man har stilt en diagnose, men det forutsetter at pasienten er villig og har evnen til å iakttå og rapportere om sine subjektive symptomer. Hahnemann sier at vi har fjernet sykdommen når vi har fjernet symptomene, men hva med de tilfeller hvor sykdommen fører til nettopp manglende sensitivitet eller de tilfeller hvor pasienten ikke har evnen til å oppfatte betydning av et symptom?

Vi har lært mye siden Hahnemanns sin tid og selv om paragraf 14 sier at det ikke finnes noen sykkelig tilstand som ikke vil føre til symptomer, er vi i bland konfrontert med tilfeller hvor laboratorium resultater er tilsynelatende det eneste tegn til sykdom. I dag ble jeg konsulterte for et tilfelle av svangerskapsforgiftning hvor pasienten hevder å ikke ha noen som helst symptomer samtidig som laboratorier tester avslører at nyrene lekker protein og at blodet mangler blodplater.

Hvorvidt det er sant at det ikke finnes andre symptomer er irrelevant for diskusjonen, faktum er at jeg er ikke i stand til velge et middel så lenge det ikke foreligger flere symptomer. Klart nok kunne jeg ha tippet, prøvde lykken, men det vil ha vært feil av meg å gjøre det, selv om pasienten ligger på sykehuset og det ikke er noen direkte livsfare for hverken henne eller barnet.

Feil av meg å gjøre det, for det først; fordi:om jeg treffer med et "circa-middel" som rører en del av sykdom risikerer jeg å forårsake en forverring.

For det andre fordi:om jeg skulle, ved et usannsynlig lykke treff, gi et middel som påvirker hele sykdom, vil jeg ikke var i stand til å fullføre helbredelsen siden jeg ikke vet hvor jeg er, hvor jeg kommer fra og hvor jeg går: Jeg er som en sjømann som har fått kontroll på skuta, men som har hverken sjøkart eller kompas.

For det tredje fordi: det vil gi pasienten inntrykk av at hun har prøvde homeopati, mens det eneste hun har gjorde er å ta noen sukkerpiller. Om midlet ikke fungerer vil pasienten si; ”Jeg har prøvde homeopati og det virket ikke.”

**Homeopati er ikke et produkt som du kjøper på en flaske.**

**Et middel er ikke homeopatiske før den har skapte en reaksjon.**

**Det er kun livskraftens reaksjon på midlet, som er homeopatiske.**

Derfor sier Hahnemann i paragraf 3 at du må

- 1-"innse" hva sykdommen er (innse betyr å se med forstanden),
- 2- vite hva medikamenter kan gjøre,
- 3-vite hvilket regler bestemmer at et medikament er tilpasset sykdommen,
- 4-ha kjennskap til riktig dosering og repetisjon,
- 5- kunne fjerne hindring til helbredelse.

Hahnemann er en vitalist. En vitalist er noen som i all ydmykhet aksepterer livets fenomener uten at han behøver en forklaring på det. Hahnemann påtok seg oppgaven av å reformere medisinen, men han innså etterhvert at selve grunnmuren var feil og at det som trengtes ikke var en reform, men snarere en revolusjon.

Hans system er en kraftig protest mot den materialistiske innfallsvinkel i medisinen. Han forkaster all terapi som er rettet kun mot sykdommens materielle resultat. Patologi er ikke egnet som utgangspunkt for behandling. Enhver patologisk tilstand kan være et resultat av en rekke forskjellige prosesser. Det finnes mange mennesker som bor i Oslo, men alle er kommet dit av forskjellige årsaker og gjennom forskjellige ruter. For et kritisk øye, vil hele den medisinske historikken samt den nåværende situasjon bevise at det kjemiko-fysiologiske konsept som er premisene for krigføring mot bakterier, virus og lignende, aldri vil føre til varig seier over sykdom.

Det betyr ikke at Hahnemann ikke forfekter bedring av hygiene, ernæring og andre ugunstige livsvilkår.

Hans lære angående sykdom og dets helbredelse ved hjelp av homeopati fordrer at man aksepterer eksistensen av et livsprinsipp eller kraft som animerer kroppen og at den samme livskraft eller livsprinsipp er til stede i alle medikamenter.

Det fordrer at man aksepterer at det finnes en plan, et nivå, et område hvor de subjektive symptomer tar form lenge før de tar form på det materielle plan. Hans lære sier at vi må ta med i betraktningen alle symptomene ikke minst de som utfolder seg på det ikke materielle plan som for eksempel tankene, affeksjoner, avsky, lyst og begjær i dets utallegelige åpenbaringer. Vi er nødt til å innse at sykdommen begynner på et ikke materielt nivå og at det er det nivået som avgjør hvor og hvordan sykdommen skal ta form i den materielle verden.

Hahnemann ser på kroppen som en sammensetning av materielle deler som er i og for seg døde, men som er animert og kontrollert slik at de er tilpasset den levende del av mennesket, "Geist" på tysk, eller iboende sjel eller ånd. Forbindelsen mellom ånden og kroppen er, ifølge han, opprettet ved hjelp av hva han kaller *Dynamis* eller livskraften.

Så Hahnemanns fysiologi består av

- (1) det levende mennesket; ånden,
- (2) den materielle kroppen som er satt og holdt i live ved hjelp av
- (3) den livgivende *Dynamis*; livskraften.

Hahnemanns patologi tilsier at forstyrrelser i livets harmoniske utfoldelse, som ytrer seg i form av forvrengte funksjoner som vi kaller sykdom, er en følge av forstyrrelser av livskraften, som han kaller *dynamis*.

I motsetning til kroppens som er av materiell substans, består *dynamis* av en "åndeaktig" (spirit-like) substans.

*Dynamis* eller livskraft er aktiv gjennom hele kroppen og er å finne i kroppens minste celle, det er *dynamis* som er den direkte årsaken til all funksjonell aktivitet og vekst. Det er *dynamis* som bestemmer mønsteret og er motoren bak organismen. Det er den formgivende kraft som styrer den molekylære, den kjemiske og mekaniske prosess, og som bruker den for sitt eget formål.

*Dynamis* eller livskraft er mellomleddet mellom ånden og kroppen, det er *dynamis* som gjør det mulig for ånden å innta kroppens materielle bekledding.

*Dynamis* er ikke livets vugge, det er bare et mellomledd, en etappe, en formgivende forbindelse mellom den tenkende ånden og det materielle instrument som kroppen utgjør.

*Dynamis* er ingen selvstendig enhet, det finnes en slags gradering mellom materiell og ikke materiell, *dynamis* er den formgivende, den organiserende fasen i denne graderingen.

Ved sykdom er det *dynamis* eller livskraft som først er påvirket og den forstyrrelsen vil først manifestere seg i form av endrete sensitivitet, såkalt fornemmelser, og gradvis spre seg via det funksjonelle endringer til det fysiske eller organiske patologi. Sykdom er av en dynamisk, organisatorisk, formgivende art, og dets årsak er av samme natur som det som kan påvirke livskraften.

Livskraften eller *dynamis* er ikke materielle og lar seg ikke påvirke av materiell midler.

Det som påvirker livskraften, må være av samme natur som livskraften, ting som mental tilstand, lidenskap, sorg, moralsk forringelse hos individet eller i rasen. Såkalt årsak til sykdom kan bare fungere som utløsende faktor når livskraften er blitt svekket og er åpen for slik ugunstig innflytelse. De paragrafer i *Organon* som uttrykker dette er §§ 9, 10, 11,12, 15 og 29.

Mennesket har ikke enerett på livskraften.

Alt som universet består av er animert av livskraften.

Alt levende består av celler og cellene til en elefant er til forveksling lik cellene til en maur som i sin tur, er til forvekslinger lik cellene i en

bakterie. Planten som gir oss Opium er bygget opp av det samme stoffet som vi finner i poteten, det eneste som skiller dem fra hverandre er den formen stoffet har tatt. Ikke nok med det, men alle cellene består av atomer.

Alle atomer er bygget opp av elektroner og kjerner. Alle elektroner i hele universet er helt identiske. Elektronene som sirkulerer i ditt øye er helt lik elektronene som finnes i stjernene på den andre siden av galaksen.

Alle atomkjerner er bygget opp av neutroner og protoner og ingenting annet. Alle protoner og alle neutroner i hele universet er helt identiske.

Det eneste som skiller et grunnstoff fra et annet er antall neutroner og protoner. Alt materiell i universet er bygget opp av kun 3 enkle byggesteiner.

Det som skaper den mangfoldighet vi bevitner er den formen disse byggesteinene har tatt. Den kraften som tvinger materien i et bestemt mønster, den kraften som holder orden i universet er hva Hahnemann kaller livskraft eller Dynamis.

Det neste logiske trekket er nesten uungåelig.

Siden sykdom er en forstyrrelse av livskraften, og

Siden livskraften består av en substans som er så lite materiell at Hahnemann sier at den er "åndektig" (spirit-like) kan vi ikke forvente at vi skal kunne påvirke sykdommen med materielle midler.

Derfor er vi tvunget, hvis vi ønsker å kurere sykdom, til å skaffe oss midler som er av samme substans som livskraften.

Det eneste substansen vi kjenner til som er av samme substans som livskraften som animerer oss er den livskraften som animerer de ting som er rundt oss.

Med andre ord det eneste som kan påvirke livskraften er en annen livskraft. Dette gir en helt annen smak til det gamle utslitte uttrykket "La likt kurere lignende".

Organons paragrafer 16, 269 og 275 gir klart uttrykk for denne tankegangen.

La oss illustrere det med et dagligdags eksempel, inspirert forresten fra Margrets Tyler introduksjon til Kents repertoriet.

NSB i vår dager er syke. Symptomene er at togene holder ikke ruten, eller blir erstattet av busser eller simpelthen kansellert, enda verre er at det oppstår tragisk ulykker. Man har prøvd å remediere det ved å øke prisene, straff bemanning, si opp en direktør i nu og ne, rydde opp etter ulykkene, beklage dødsfallene og betale erstatning. Men togene holder fremdeles ikke ruten og økonomien går fra verre til verste.

Problemet kommer fra toppen, fra ledelsen (livskraften), og vi kan ikke påvirke livskraften ved å kjøpe ny toger. Problemet er at ledelsen leder ikke (det kan var mange grunner til det og vi behøver ikke gå inn på dem). De eneste som kan få ledelsen til å endre sin vaner er å gi dem et råd de kan forstå og som de vil høre på, men det eneste råd de vil høre på er et råd som kommer fra et annet ledelse et annet styre (et annet livskraft) noe som snakker et språk som de kan forstå.

Oppgaven vår er å renske materie for alle dets grove bestanddeler uten å miste denne formgivende kraften.

Hahnemann fant en metode, kanskje den eneste metoden, som gjør det teknisk mulig for oss å ekstrahere livskraften fra materie og bevare den for en stund i et nøytralt medium (saccharum lactis) slik at vi kan anvende det til terapeutiske formål.

I paragraf 288 sier Hahnemann i et temmelig langt avsnitt at den teknikken som Healere benytter seg av (han kaller dette Mesmerisme) er en annen metode for å kanalisere livskraften opptil en viss grad, fordi den påvirker pasientens livskraft ved hjelp fra "in-put" av Healerens egen livskraft.

Det viser seg også (§118 og 119) at hvert stoff har sin egenartede livskraft og at hvert medikament laget ifølge Hahnemanns metode, har sitt eget presise område og virkning som skiller det fra alle andre medikamenter.

### **Fotenotene**

#### **Fotenoen til §1.**

Om Organons første paragraf hadde blitt tatt på alvor da hadde verdens helseorganisasjon sett helt annerledes ut. For det første hadde kriteriene for opptak til legestudiet vært mindre basert på intellektuelle evner og mer basert på evnen til å følge sin samvittighet.

Men det er gjerne så at de som har sterk samvittighetsfølelse også har et behov for å tenke selvstendig og slike mennesker får som en regel mindre bra karakterer på skolen. De som får bra karakterer på skolen har som regel akseptert å bøye seg for flertallets makt. Slike mennesker har ingen betenkeligheter med at legene lar seg styre av foreninger som inngår kompromitterende forbindelser med legemiddelindustrien for å beskytte "profesjonens" økonomiske interesser.

I en fotnote kaster Hahnemann olje på ilden i en eldgammel konflikt når han sier at legens oppgave er heller ikke å konstruere teorier.

Så langt tilbake som vi kan se, har det vært to innfallsvinkler til medisin.

På den ene siden har vi empiriker som baserer all sin kunnskap på det som er iakttagbart ved hjelp av våre sanser.

På den annen siden har vi rasjonalister som mener at alt kan forklares ved hjelp av logikk.

Empirisk medisin er et sett av regler utledet fra praksis og eneste kriterium for å godkjenne en metode er hvorvidt den fører til målet, som er å kurere pasienten. Rasjonell medisin er først og fremst en teori om organismen basert på sammenhengen mellom årsak og konsekvens og all praksis er utledet fra, og må stemme overens, med den nyeste teorien.

Alle forsøk på å forene disse to motstridende tendenser har vært mislykket og har i beste fall ført til at det ble dannet en tredje tendens som er kjent under navnet eklektisisme. En eklektiker er en som låner idéer eller metoder fra forskjellige kilder som strengt tatt ikke går i hop og setter dem sammen i et såkalt system.

Hovet forskjell mellom empirisk og rasjonell medisin er at mens empiriker betrakter sykdom som noe som kommer innenfra, betrakter rasjonalister sykdom som noe som har angrepet kroppen utenfra.

Empirikere mener at det bare er kroppens egen "natur" eller fysis som Hippokrates kalte det, eller livskraften som vi sier i homeopati, som kan kurere for sykdom og at legens oppgave er kun å assistere livskraften i sitt arbeid. Rasjonalister derimot mener at det finnes ingen "fysis" som styrer kroppen og at det er legens oppgave å ta over styringen av kroppen.

I våre dager er legekunnskapen angivelig kommet så langt at det er ingen som undrer seg over at legen kan fortelle pasienter som føler seg helt frisk at de egentlig er meget syke og at de straks burde begynne å ta

diverse medikamenter. Ikke senere enn i går (ca år 2000) hørte jeg på nyhetene at minst 30 tusen nordmenn "lider av sukkersyke uten å vite det!" og at legeföreningen ba om å få bevilget penger for å testet en stor del av befolkningen. Og alt dette er basert på teorier. Og penger får de. Og befolkningen blir mer og mer engstelig.

### **Fotenoten til § 6.**

Det må sies at legens framferdt har endret seg betydelig siden hahnemanna og at den fotenoten burde moderers noe. Fordi nåtidens legene tar symptomene til den syke mer i betraktning, har bedre kjennskap til virkningen av medikamentene de bruker og har en bedre grunnlag for å utale seg om det som foregår i kroppen usynlig indre. Så la oss ta en ting om gangen.

Når du ser en tegning av en virus som forklare hvordan virus trenger inn i cellen, eller når du ser en tegning som forklare hvordan en transmittor-substansen blir blokkerte av en medikament, må du forstå at slik tegning er rene fantasi! Fordi ingen har noen gang sett en virus eller noe annet som foregår på molekylær nivå av den simpel grunn at øyets evnen til å se er begrenset av størelsen på lystesbølgelende (som ligger i et område som er større enn 0,001mm, men mindre enn 0,0001mm). Alt som er mindre enn det er helt umulig å se og må tolkes ved hjelp av elektronmikroskop som "ser" ved hjelp av elektrisitet. (elektronmikroskop har en oppløsningsevnen på 0,000 001mm og en hydrogene atom har en diameter som er 10 ganger mindre enn det).

Når legene bruker et medikament og forklare dets virkning på molekyle nivå er det sikkert riktig, men samtidig velger de å overse de andre uønsket virkning medikamentet kan ha. Det finnes ingen postman i kroppen som kan sende medikament til et presiss sted. Derfor er det ofte slik at damer som for eksempel bruker antibiotika mot lungbetennelse opplever klø i skjeden fordi bakteriene i det område er blitt reduserte slik at soppen florerer og forårsaker kløen. Det er som den store Paracelsius sa: "Like så lite som solens lys kan fordeles, en del for blomstene, en del for fiskene, en del for steinene, like så lite kan medikamentets virkning rettes mot kun et bestemt organ."

Når legene vurderer symptomene til den syke er det bestandig kun de symptomer som er felles for en store gruppe han legger merke til, fordi det er slik symptomer som setter ham i stand til å stille sine diagnose. De andre symptomer som den syke måtte ha, ville ikke ble lagt merke til. Det hahnemann sier derimot at man må legge merke til totaliteten av symptomer, altså samtlige symptomer også de som ikke er felles for en store gruppe.

Mer om disse tre temaer ved en senere anledning.

### **Fotenoten til § 7.**

Fotnoten 1) gir eksempler på hva Hahnemann mener med hygienisk og kirurgisk tiltakk.

Fotnoten 2) sier at man aldri kan kurere hvis man behandler ett symptom om gang. Særlig ikke dersom man bruker midler som har en virkning som er motsatt til den som symptom forårsaker.

### **Fotenoten til § 8.**

Det er påfallende at i den fotnoten referer Hahnemann til Hufeland som om Hufeland var en fiende av homeopati, fordi Hufeland var egentlig en av Hahnemanns mest trofaste støttespillere. Hufeland hadde i mer enn 30 år vært redaktør i flere medisinske blader hvor Hahnemann hadde publisert noen av sin mest kontroversielle skrifter. Det må sies at Hufeland være en iherdig bekjemper av begrepet livskraft, og at heie Hahnemann fram med store begeistring helt til det kom til det punkt hvor Hahnemann begynte å uttale seg mot årlating, som Hufeland betraktet som en livredende tiltak. Men selv etter den tid er det ingenting som tilsier at det var vond blod mellom disse to velrenomerte menn.

Når Hahnemann sier at Hufeland sa det av onskapfullhet tror jeg mest at Hahnemann mente ertende.

### **Fotenoten til § 10.**

Hahnemann sier at uten den vitalkraften dør kroppen, råtner bort og brytes ned igjen til sine kjemiske bestanddeler.

Paracelsus den store skriver i Chirugia Magna, del 2, kap 2, punkt c3, at organismen er utstyrt med en Balsam skapte av Gud og at uten den Balsam vil organismen umiddelbare råtne bort. Han forklare at alchemistene, også de som levde i gamle Egypt, kunne gjenskap en del av den Balsam og at en kropp som ble smurte med dette produkt vil overleve århundrede uten å råtne. (jf. Mumiene) Han sier at den opprinnelig Balsam skapte av Gud bare fjernes ved døden. Alchemistenes Balsam skille seg betydelig fra Guds Balsam ved at alchemistenes Balsam kan brukes for å beskytte de død fra forråtning, mens Guds Balsam beskytter den levende fra forråtnelse.

### **Fotenoten til paragraf 11.**

Jeg vett egentlig ikke når den fotnoten første ble brukt, men alt tyder på at den være allerede der fra første utgaven. Jeg må bare melde pass når det gjelder kommentar til den fotnoten, fordi jeg føler at det er noe av det mest vakkert som er blitt skrevet i Organon. Jeg foreslår at du leser den en dag, eller en kveld, når du har tid. Og nytter den hvis du kan.

### **Fotenoten til § 12.**

Meningen min til kommentar til den fotnoten kommer bedre fram hvis man leser dem sammen med det jeg har å si om kommentaren til fotnoten 2)- i § 17.

### **Fotenoten til § 17.**

Fotenoten 1)-

understreker virkningen av placebo effekt. Placebo effekt er virkning som oppstår når pasienten får en positiv forventning til et middel og den virkning må absolutt ikke undervurderes. Du må lære å bruke den! Det motsatt er nosebo effekt hvor pasienten får en negativ forventning og den forventning kan faktisk motvirke effekten av det beste valgt middel. Så være forsiktig med hva du sier til din pasienter.

Fotenoten 2)-

Det har blitt sagt (Arturo Castiglioni "Neo-Hippocratic Tendency of Medical Thought" side 127) at Hippokrates mente at livets opprinnelse og funksjon skyldes innvirkning av en høyre livskraft og at den hippokratisk fysis er et eksempel på det. Den Hippokratisk forrestilling betrakter menneske som en uforgjengelig del av universet, en del som er

knyte og som må følg universets lover. Av den grunn må den betraktes som en universell, en enhetelig kraft. Sykdom er følgelig, en generell ting som treffer alle organismens deler samtidig og har sin opprinnelse i en manglende harmoni mellom menneske og dets omgivelser.

Hahnemann har valgt å si at den kraften er Gud, fordi Gud være allmen akseptert i Tyskland på 18. hundretallet. Hippokrates levde på en tid hvor gudene ikke lenger var veldig populært, så han sa det annerledes, men innhold er den samme, som alle tenke menneske kan forstå.

For begge disse stor tenker, men også for rekke andre tenkere gjennom tidene, er den kraften en realiteten!

Det er den realiteten som ga han kraften til å gjennomføre hva han oppnå i hans liv, og som jeg håper å kunne vise dere senere: det er jamen ikke småteri. Bare tenke på det: han testet, på seg selv, 99 forskjellige midler, giftig stoff alle sammen, i hans levetid. Bare prøvde du, å teste et par bare giftig stoffer for å se hvor du havner.

Den realiteten, eller den kraften, er det som vitenskapelig medisin forneker eksistens av, men for Hahnemann er det den kraften som skaper symptomer. Det er den kraften som ikke kan finne seg i den måten vi fører liv på som tvunger den til å reagere, som tvinger den til å si i fra at det vi gjøre er feil, ved å forårsaker symptomer i et forsøk til å få oss til å endre vår vanner, som reagerer ved å gjøre oss vondt. Men den gjøre oss vondt på en måte som vi burde kunne forstå. På en måte som er opplagt.

Det er det Organon prøver å si.

## Materia Medica

### Kommentar om den andre gruppen.

I forrige forelesning så vi på 5 midler som jeg påstår dekker en stor del av menneskets patologi, men jeg sa nok at Veratrum album er et nokså spesiell midle som burde studeres for seg selv fordi Veratrum tilstand kan dykke opp hos noen og enhver. Derimot de resterende 4 midler tilsvarer 4 løsninger som mennesket velger (eller ble pålagt - hva vett jeg?) og de fleste av oss har en følelse av at vi kjenner disse 4 menneske typer, nærmest av instinkt. Disse 4 midler dekker en stabil tilstand, altså en tilstand som ikke forandre seg så mye.

I denne forelesning skal vi på 8 midler som kan grupperes rundt hver en av disse 4 stabile tilstander. Heldigvis har vi allerede sett på et av de midler nemlig Arnica. Så det er 7 midler igjen.

Disse 7 midler, i likehet med Arnica, er det vi godt kan kalle "akutt midler". Og det er i motsetning til vår 4 mer stabile midler, som vi godt kan kalle "Kronisk midler".

En slik inndeling av midler i kronisk kontra akutt midler kan være svært uheldig. Det er flere grunner til det. Det første er teorier! Planter og grunnstoff som vi har laget midler av, har vært her på jorden i mange millioner år før mennesket, og disse midler føler sikkert ingen trang til å innrette seg etter menneskers teorier.

Det andre er at ett "akutt midlet" kan gi bra resultater i et kronisk tilfelle og at et kronisk midlet kan brukes for å kurere et akutt tilfelle.

Innen homeopati, som i Hippokratisk medisin, har begrepene kronisk og akutt ingenting med varigheten å gjøre. Det er to helt forskjellige typer av sykdom. Vi kommer til å bruke mer tid for å definere disse begreper mens vi studerer Organon, men i korthet kan man si at:

En akutt sykdom er en sykdom som tilspisser seg til en krise. I løpe av krisen vil enten pasient dø eller vil sykdom bli utryddet i sin helhet.

En kronisk sykdom har ikke kriser i det hele tatt. Det er en helt annen mekanismen. Når man første har fått en kronisk sykdom kan man aldri bli kvitt det og sykdommen vil gradvis forverre seg fra år til år. Ideell sett dør man aldri av en kronisk sykdom, men de fleste av oss dør med en kroniske sykdom.

Ingen homeopat har, i det strengt tatt, delt midlene i akutt og kronisk midler, men alle innser at noen midler er mer kronisk og andre er mer akutt. Grekerne mente at en akutt sykdom som blir hindret i å gå gjennom krisen, kan forvandles til en kronisk sykdom fordi arbeidet ikke er fullført. De mente at for å løse slik tilsynelatende kronisk sykdom, man må gi organismen anledning til å fullføre krisen. Av den grunn kunne de finne på å gi pasienten voldsomt midler, heroiske midler, som Veratrum album. Den tanken har blitt overført til homeopati.

Første kan vi se på 2 midler som kan grupperes rundt Calcarea. Når den stabile kroniske Calcarea møter en krise og går over i en mer labil fase (labil er det motsatte av stabil) en akutt fase, er det ofte slik at pasienten sklir over til en tilstand som enten er dekket av Belladonna eller Rhus toxicodendron. Belladonna dekker de forverringen som er knyttet til sirkulasjonen og de mentale symptomer. Rhus toxicodendron fanger opp skjelett og hud symptomer, men Rhus toxicodendron dekker også en del av de mentale symptomer. Belladonna passer når Calcarea blir overopphisset og Rhus toxicodendron når Calcarea blir engstelig og rastløs.

Og når man første har sagt Rhus toxicodendron er man nødt til å si Bryonia. Fordi disse to midler har en rekke felles symptomer, og man sitter ofte med spørsmålet; Er det Bryonia eller er det Rhus toxicodendron? Jeg håper å kunne vise at, selv om symptomene er temmelig like, at mekanismen og modalitetene er så forskjellige at man alltid greier å skille disse midler fra hverandre, så lenge man vet hva man skal se etter.

Om man første skal tvinge midlene inn i et system, kan man se at Bryonia sorterer mer under Natrum muriaticum fordi Bryonia utvikler hos Natrum muriaticum omtrent den samme type av forstyrrelser som Rhus toxicodendron forårsaker hos Calcarea carbonica type av menneske. Om systemet skal være anvendelig trenger vi et middel som tilsvarer Belladonna og det midlet er Ignatia.

En av grunnene til at jeg velger å gruppere disse fire midler kan forstås hvis man leser Organon § 115 og § 251.

Om man så går videre og ser på Sulphur gruppen oppdager man at Arnica tar plassen som Rhus toxicodendron og Bryonia okkuperer hos Calcarea carbonica og hos Natrum muriaticum gruppen. Det midlet som tar plassen til Belladonna og Ignatia, er Aconitum.

Når man ser på Lycopodium foreslår jeg at Ledum tar plassen til Rhus toxicodendron og at Chamomilla tar plassen til Belladonna. Når jeg sier foreslår, er det fordi, selv om homeopatene har gjennom tidene akseptert en slags forhold mellom eksempelvis Belladonna og Calcarea, har man hadde atskillig mer problemer med å finne tilsvarende midler for Lycopodium. Jeg håper å kunne visse at Chamomilla og Ledum har en slags forhold til Lycopodium, men du burde huske at det er min påfunn, med alle feil kilde det kan innebærer.

### BELLADONNA.

Tilfeller av Belladonna vil nesten bestandig være indikerte av veldig høy feber som kommer brått på. Delen, enten det er hodet eller noen andre angrepete deler, vil være rød og varm. I begynnelse vil pasienten ofte være opphisset, helt ville egentlig. Andre ganger vil han være så overlumpet av feberen at han vil bare sove. Men sov får han ikke! Så han bare ligger der i en døsighetstilstand som bare stundvis blir avbrutt av jamring.

Belladonna er en plante som tilhører samme familie som poteten og som poteten kan Belladonna brukes til (nesten) alt. Den vokser i Norge og er iblant brukt som prydblade i hagen, ikke for sine blomster, men for sin rikelige bladvekst. Det er en flerårig plante, men den eneste delen av planten som overlever vinteren er røttene. De deler av planten som ligger over jorden råtner fullstendig bort i løpet av vinteren. Planten vokser beste på kalkholdig jord og det miner oss om Belladonna's forhold til Calcarea.

Da jeg bodde utenfor Oslo hadde jeg gleden av å eie en slik plant. Belladonna var bestandig den første planten som kom opp om våren, lenge før tulipaner og den slags. Hvis det lå snø på bakken brøt Belladonna seg gjennom, og plutselig fra den ene dagen til den andre lå det oppå snøen noen rosenkål lignende vekster. Etter et par dager hadde den vokst mer og bladene åpnet seg store som en barnehånd.

Det var fascinerende å se hvor mye den vokste fra morgen til kveld. Det er ingen overraskelse å lære at symptomene på Belladonnaforgiftning utvikler seg raskt.

Belladonna er en av de mest dramatiske midler vi har. I løpet av et par uker har den vokst til en liten busk en halv meter høy, og den vokser ikke mye deretter. Bladene er mørk grønn, store som en manns hånd og skinnende glatte som om de var blitt lakkert. Bladene er så blanke at regn ikke fester seg på dem og bladene holder seg tørre selv midt i den verste regnskur.

Dette gir oss nok et par keynoter for midlet; hudutslettene er glatte og skinnende og huden holder seg tørr selv om feberen er høy. Blomstene er koppformet, de er brun-lilla og er veldig små, kanskje en centimeter, slik at du må lete etter dem blant bladene. I varme strøk vokser det røde bær på sensommeren. Disse bærene, med sine fristende farger, har forårsaket mange forgiftninger blant barn.

Den medisinske virkningen av planten er kjent fra gamle tider, og det finnes en mengde fortellinger om hvordan fiender, ibland en hel hær, har funnet veien til døden ved hjelp av den planten. Plantens fulle navn er *Atropa Belladonna*. *Atropa* fra den greske mytologi figuren, *Atropos*, som kuttet livslinjen. *Atropin* er navnet på en *Belladonna* alkaloid som fremdeles idag er brukte for å utvide pupillene når man skal foreta øyeundersøkelser. Store pupiller er nok en keynote for *Belladonna*.

Navnet *Belladonna* stammer sannsynligvis fra den praksis som kvinner hadde med å gni ansiktet med planten fordi det ga røde kinn og vakre glansfulle øyne med store pupiller. Planten har fått forskjellige navn gjennom tiden. Danskene kaller den *Natskade* muligens pga blomstens farge, andre navn er mer beskrivende; *Atropa Lethalis* (lethale betyr drepende), *Solanum maniacum furiosum* (mani er akutt fasen av galskap og *furiosum* betyr voldelig), *Mortiferum furiale* er noen av disse navnene (*mortiferum* betyr dødbringende og *furial* er en bøyning av voldelig.)

Siden Hahnemanns tid, har *Belladonna* blitt brukt for både å kurere og forebygge *Skarlagensfeber* og *Rabis*. *Skarlagensfeber* pga av knall røde utslett og høy feber, *Hundegalskap* pga de mentale symptomer og midlets sammensnørende effekt på halsen. Dette illustrere hvilken motstand homeopati møter; selv om allopatier ble presentert med hundrevis av uomtvistelige bevis om homeopatiens pålitelighet, valgte de fremdeles å la uskyldige mennesker dø i tusenvis fremfor å ta homeopatien i bruk. For de som er interessert i å lese mer om homeopatiens suksess for disse to dødelige sykdommer henviser jeg til bøker som bl.a. *Alphonse Teste's Materia medica*, eller *Edward Hamilton Flora homeopatica*, eller *Samuel Hahnemann Lesser* writtings.

Et interessant apropos er at *Belladonna* har nesten ingen effekt på plante etende dyr, mer effekt på kjøttetende dyr, mest effekt på mennesker og aller størst effekt på små barn. *Teste* (en fransk homeopat fra det forrige år hundrede) forklarer dette med at *Belladonna* virker på hjernen og at hjernen i forhold til kroppen, er aller størst hos små barn. Han underbygger teorien ved å peke på at noen idioter kan ta midlet i store doser uten å merke noen effekt.

Det finnes mange beskrivelser av *Belladonna* forgiftning i litteraturen. Jeg velger å oversette en som jeg henter fra *Clarke's M.M.*

Tre barn, 7, 5 og 3 år spiste noen bær. Legen så dem tre dager etterpå. Tilstanden hos den elste var følgende:

Pupillene utvidet til det maksimale samt ufølsomhet for lys, rask puls, pusten svak og rask, huden tørr og knallrød, temperaturen lavere enn normalt, ekstremitetene og ansiktet kaldt, urinering og avføring var stoppet opp. Koordinasjonsevnen var borte; gutten sjanglet som om han var full og han oppførte seg som en gærning.

Da han ble spurt hva han het, skrek han så høyt han kunne og datt bakover med hendene løftet opp i luften; han bøyd bena som om han skulle sette seg på en stol og falt på gulvet. Han ble løftet opp fra gulvet og da han så sine venner, begynte han å prate uten opphold, han lo og sang en lokal barnesang på en larmende måte.

Plutselig ble hele hans adferd forvandlet til et engstelig uttrykk av melankolsk depresjon og han så seg rundt med blanke og ville øyne. Plutselig spratt han opp med en eneste gang og løp rett mot veggen, han prøvde å klatre opp på de høyeste gjenstander i rommet med styrken til et villdyr, og det var bare med største vanskelighet at man greide å hindre han i hans bevegelser.

Den yngste broren lå deprimert i en døsig tilstand, øynene lukket, kald hud og kraftøst legeme. Pupillenes reaksjon og alle de andre reflekser var nesten fullstendig borte, men han beholdt kjenslene av varme og kulde. Da man skrek inn i øret på ham, prøvde han sakte å åpne øynene i forundring. Når man ristet han og satt han på bena, tok han to tre skritt bakover som sin bror og falt bevisstløs på gulvet.

Den nest elste lå i en dyp søvn, ansiktet var cyanotisk (blått), huden på hele kroppen var tørr og kald. Han pustet sakte og pulsen var nesten ikke til å kjenne. Selv ikke den høyeste skriking eller rystelser kunne vekke ham, følelser og reflekser var borte.

Clarke forteller at de tre overlevde, men at de alle tre ble døve etterpå.

Dette tilfellet er særlig interessant fordi det viser at et og samme middel kan ha helt forskjellig effekt hos forskjellige mennesker, samtidig som det minner oss om Belladonnas evne til å forebygge komplikasjoner ved ørebetennelse.

For de av dere som ikke vet noe om Belladonna er det like greit å forestille seg en utrolig sterk (Mind; RAGE; strength increased\*\*\*) helt vill, vanvittig sint rød indianer (Face; DISCOLORATION; red, maniacal rage\*\*\*) med en pil tvers gjennom hodet fra tinning til tinning (Head Pain; SHOOTING.; Temples; extending; temple to temple\*\*\*) som plutselig spretter opp fra bak en kasse og forsvinner like fort. (Generalities; PAIN; appear suddenly; and disappear suddenly;\*\*\*).

Belladonna er hovedsakelig et akutt middel som brukes ved selve anfallet, dog når symptomene passer kan det også kurere når det er gitt mellom anfallet ved kronisk besvær. Helbredelse av kronisk migrene er et klassisk eksempel på dette. Kent sier at midlet passer best for vitale, kraftige, intellektuelle mennesker, "Brainy people" som han sier. Farrington sier at midlet passer for Calcarea carbonica lignende konstitusjon, dog Belladonna er ikke fullt så blek. Han sier at Belladonna er snill og gøyal mens de er friske, men blir slemme og irritable når de er syke.

Derav uttrykket; "Angel when well, Devil when sick."

Midlets effekt kan best beskrives som en brå, meget brå (husk at planten vokser veldig fort) blodansamling som er forårsaket av en sammensnøring av blodkarene, denne ansamlingen fører til en oppsiktsvekkende rødhet og intens varme.

Kent sier at du føler varmen på avstand og at varmen blir igjen i hånden en god stund etter at du har kjent på pannen til en Belladonna pasient.

Denne blodansamlingen går mest til hjernen, derav de mentale symptomer. Det finnes få andre midler som påvirker blod flyten så raskt; Aconitum er en av dem, men det finnes store forskjeller som er verdt å legge merke til.

Aconitum tilstand oppstår hos den energiske Sulphur typen og er derfor et av Sulphur's hoved akutte midler, som sagt Belladonna passer best for den mer avslappede Calcarea typen. Når det gjelder Lycopodium kan jeg ikke se at det er angitt noen tilsvarende akutte midlet noen steder i litteratur, men min personlig erfaring tilsier at det midlet som fungerer best hos Lycopodium pasienter er Chamomilla.

Aconitum angriper mest arteriene mens Belladonna går på venene. Pulsen til Aconitum er mer en "tagatakkatakk". Belladonna mer en "Swoshwhosishgaboombboom" (External Throat; PULSATION; Carotids\*\*\*). Aconitum fører til skrekk, redsel og besvimelse, mens Belladonna fører enten til galskap eller døsighet (Sleep; SEMI-CONSCIOUS\*\*\*).

Aconitum påvirker hele blodkaret mens Belladonna angriper mest musklene i lukkesystemet som vi på engelsk kaller "sphincter".

Denne virkningen på sphincter er så gjennomgående at man kan prate om en "Generality".

Typisk er en følelse av at organet blir kvelt en med lasso, vi ser det i halsen, (Throat; NARROW sensation; swallowing, when\*\*\*), men også i abdomenen hvor det oppstår smerterfulle trykk nede i magen hver gang man må på do (Abdomen; PAIN; pressing; Inguinal region; outward\*\*\* // Abdomen; PAIN; Inguinal region; urging to urinate\*\*).

Denne sammensnøringen kan føre til brokk (Abdomen; HERNIA; Inguinal; strangulated\*\*\*). Ordet strangulated er utledet fra ordet strangle som betyr å kvele (du har vel hørt om "The Boston strangler").

Det er vel ingen overraskelse at Belladonna's smerter ved blærrkatarr sitter nettopp i blære halsen (Bladder; PAIN; neck\*\*\*).

Det spesielle for disse Belladonna magesmerter er at de er bedre av å lene seg bakover, det finnes få andre midler som har det (Abdomen; PAIN; bending backward, on; amel.\*\*). Midlet kommer enda sterkere fram i de to følgende rubrikker (Stomach; PAIN; cutting; bending; backward amel.\*\* // Stomach; PAIN; stitching; bend body backward, forcing to\*\*) og vi finner den samme merkelige modaliteten ved hodepine (Head Pain; PRESSING; bending; backward; amel.\*\*).

Det mest typiske av disse sammensnøringer er den klassiske "hour glass contraction" i livmoren. "Hour glass" har ingenting med varighet eller med regelmessighet av smerten å gjøre, men den refererer seg til timeglassets form. (Female Genitalia; CONTRACTIONS; Uterus; hour-glass\*\*\*).

Men disse sammensnøringer har også et tidsmessig aspekt, det kommer brått på og øker i intensitet til det når en topp og forsvinner plutselig, det er hva vi på engelsk kaller "spasm".

Kent nevner på side 236 i sin M.M. at Belladonna er ikke minst anvendbar ved akutt gallestein kolikk. (Abdomen; PAIN; Liver; colic, gall-stone). Hos Belladonna er kolikk-smertene forverret ved å ligge på den smertefulle siden, hos Bryonia er det motsatt (Abdomen; PAIN, Hypochondria; right, lying, on painfull side agg\*\*\*). For behandling av gallestein kolikk se Kents forelesning side 236, 425 og 785. (Gjør det da!)

For en nykommer i Homeopatie kan det virke forvirrende at jeg legger stor vekt på midlets sammensnørende effekt på lukke muskulaturen, samtidig som jeg sier at utvidede pupiller er en keynote for midlet. Men der har vi det, det er hva Hahnemann kaller "contradictory symptoms" som vi skal se en god del av mens vi studerer denne gruppen midler. Clarkes beskrivelse av forgiftnings tilfellet poengterer at en av guttene hadde ingen avføring eller urinering. Motsetningsforholdet er at Belladonna også er et middel for ufrivillig avføring og ikke minst urinering, særlig i løpet av søvnen (Bladder; URINATION; involuntary; daytime, sleep, during\*\* // Bladder; URINATION; involuntary; nighth; difficult to waken the child\*\*).

Fremdeles når det gjelder midlets generelle virkning kan vi si at Belladonna er vårt inflammatoriske middel "par excellence" (den mest suveren).

Belladonna går til direkte angrep på hjernen (Head; INFLAMATION of brain\*\*\*). Jeg leste et sted, som jeg ikke greier å spore opp, at Belladonna starter en betennelse i hjernen som i sin tur fører til blodansamling i hjernen, det skulle være i motsetning til midler som Aconitum som forårsaker en betennelse i hjernen pga sin ansamling av blod i hjernen. Dette er en interessant tanke.

Fra sitt angrepspunkt i hjernen forstyrrer Belladonna hele den mentale prosessen, vi skal se at det fører til dilerium, hallusinasjoner og gallskap, men også en merkelig blanding av døsighet og søvnløshet.

Den påvirker videre de motoriske og sensoriske nerver. Alle sanser blir hyper- overfølsomme. Lukten, hørsel, synet, berøring blir økt til det smertefulle. Viljestyrtemuskler låser seg i krampe, mens de automatiske muskler, som for eksempel i halsen eller blæren, blir paralisert. På det lokale plan påvirker den mest de slimhinnen og selve huden.

At Belladonna er så effektiv mot betennelser har ført til at noen homeopater har sagt så hårreisende ting som at man skal anvende Belladonna i alle de tilfeller hvor man ellers hadde brukt antibiotika.

Det er fullstendig feil, ikke nok med at et middel aldri kan dekke alle de symptomer forårsaket av de tusenvis av forskjellige bakterier som lar seg drepe av antibiotika, men jeg tør også påstå at Belladonna virker bare i begynnelsen av betennelsen, og det, selvfølgelig, kun når symptomene stemmer.

Kent sier på aller siste linje på side 233; "Belladonna has no continued fever in it." Å gi Belladonna på tredje dagen av en feber er bortkastet, selvfølgelig, ikke hvis alle symptomene peker kun mot Belladonna. Et slikt tilfelle er å finne i rubrikken (Fever; CONTINUED; nigh; temperatur running very high;\*\*\*). Hvis du studerer de andre subrubrikker under "Continued fever" skal du se at Belladonna ikke forekommer en eneste gang.

Continued feber er når feber er bestandig over normal og at temperaturen varierer med mindre enn en grad i løpe av et døgn.

Intermittent feber er når temperaturen faller ned til det normal en gang pr. dag.

Remittent feber er når temperaturen aldri går ned til det normal og at temperaturen varierer med mer enn en grad i løpe av en dag.

Belladonna er voldsom. Symptomene kommer brått på, varer en stund og hvis pasienten overlever vil symptomene forsvinne like tort som de kom. Man kan nesten si at Belladonna er ubrukelig når sykdommen har vart så lenge at verke eller annen utsondringer er blitt dannet. Ørebetennelser med verke og pussdannelse: glem Belladonna. Lungebetennelse med mye opphosting: glem Belladonna. Selv betent mandler når verke er kommet til overflaten svarer ikke lenger til Belladonna, men Belladonna kan hjelpe når verke er under dannelse, når den ligger dypt inne i vevet, når det føles varmt, er rødt og hovent, at det dunker og stikker.

Vi ser det samme på huden. Belladonna er et utmerket middel for byller, men det er i begynnelsen (Skin; ERUPTION; boils \*\*\*). Etter min mening er Belladonna best egnet når puss ligger dypt inne i veven, når det er hovent, rødt og varmt, før puss har samlet seg ved åpningen.

En byll er en betennelse som begynner i hårroten, som er "forårsaket" eller i hvert fall ledsaget av staphylokokk bakterien.

En "carbuncle" en noe lignende, vi finner de samme bakterier, men mens en byll har en åpning har en "carbuncle" flere åpninger. En "carbuncle" er rød i begynnelsen, men får gjerne en blå eller svart misfarging senere. En byll danner mer puss og pussen kan tyte ut av en trakt formed åpning som kan gå ganske dypt inn i vevet, en centimeter er ikke noe.

En "carbuncle" har en tendens til å holde igjen pussen og faren er at pussens gift sprer seg i blodet og forårsaker forstyrrelser i hjernen som følge av blodforgiftning. Med vår forståelse av Belladonna er vi ikke overrasket over å se at Belladonna er et av hovedmidlene for "carbuncle" (Skin; ERUPTION; carbuncle\*\*\*).

Forresten en abscess er noe lignende i utseende, men mens en byll eller en "carbuncle" begynner i hårrøten, kan en abscess begynne hvor som helst. Når kroppen er invadert av bakterier kan kroppen fange dem med sine makrofage celler, disse hvite blodlegemer dør sammen med bakteriene de har fanget, kroppen kan samle avfallet og dytte det ut gjennom huden. Du finner rubrikken for abscess under Generalities, Belladonna er ikke med.

Erysipelas er en hudinfeksjon forårsaket av streptokokken, det heter rosen på norsk. Utslettene er knallrøde, varme og typisk for erysipelas er at utslettene hovner opp rundt konturene (på kanten). Utslettet er ledsaget av feber. Belladonna er hovedmidlet når utslettet er glatt og skinnende som om det er blitt lakkert (samme glansfulle utseende som plantens blader). (Skin; ERYSIPELAS; smooth\*\*\*).

Alle utslett som er røde, varme, hovne, som kommer plutselig, som gir en pulserende smerte, som er følsomme ved berøring og er ledsaget av feber svarer godt til Belladonna, derfor er Belladonna så effektiv mot skarlagensfeber. (Skin; ERUPTIONS; scarlatina; smooth\*\*\*).

Den røde misfargingen av huden er en keynote for midlet, det kan være en generell rødhet uten utslett, når hele kroppen er rød, mest typisk for Belladonna er dog rødt ansikt. Det er en karakteristisk rødhet som Kent kaller en passiv rødhet, han nevner det på midten av side 255, og sier at du kan skrive navnet ditt på huden med fingeren; det blir hvitt der hvor du har trykket med fingeren.

Mest typisk for Belladonna er at huden holder seg helt tørr, men det kan også forekomme svette, da er det gjerne, i overensstemmelse med hva midlet står for ellers, at svetten kommer plutselig og forsvinner like fort (Perspiration; SUDDEN; and disappearing suddenly\*\*\*). Iblant ser vi også at svetten begynner nede og sprer seg oppover (Perspiration; ASCENDS\*\*).

Belladonna, Calcarea og Sulphur har et unikt symptom felles; som en gutt sa til meg "Det føles som om en mus løper opp over armen min" (Extremities; MOUSE, sensation of; running up limbs; upper limbs\*\*\*). Det er interessant å notere seg at hos Belladonna, væskene, som blod og svetten sprer seg oppover, mens selve besværene forflytter seg nedover. Kent beskriver dette øverst på side 241.

Plager som følge av å ha blitt kald på hodet, hodepine selvfølgelig, men også mange smerter eller revmatismen (Generalities; WET; getting; head\*\*\*). Man har laget en keynote av det; "ailments from hair cut". (Head Pain; cutting hair, after\*\*\* // Nose; CORYZA; cutting the hair, from\*\* // Rectum; DIARRHŒEA; hair cutting, after\*\*).

De revmatiske eller andre smerter i leggene stråler oppover (Extremity Pain; TEARING; Leg; extending; upward\*\* // Extremity Pain; TEARING; Ankle; extending to; upwards\*\*\*), mens de fleste andre smerter stråler nedover.

Et godt eksempel på det er smerter i ørene (Ear; PAIN; extending; downward\*\*\* // Ear; PAIN extending; to neck\*\*\*). Disse øresmertene kan stråle ut mot tennene (Ear; PAIN; drawing in; extending; to the teeth\*) og siden vi nevner tenner må jeg få lov å legge til at Belladonna er et utmerket middel for, eller skulle jeg si mot, tannleger (Mind; PULL, desires to; one's teeth\*).

Fremdeles i munnen, kan vi gå fra tannlegen til fruktbutikken, der skal vi handle sitron og se på jordbærene.

Belladonna er et av hovedmidlene for begjær for sitron, midlet er ikke i rubrikken for begjær av sitron (den kunne med fordel ha blitt lagt til) derimot er den i (Stomach; DESIRES; lemonade\*\*\*). Iblant kan Belladonna vær tørst, men særlig i akutte tilfeller ser vi at de ikke er tørste selvom munnen er tørr, eller at de er tørste, men har aversjon mot å drikke (Larynx; DRYNESS; Larynx; aversion to drink\*\*\*).

Kanskje er det på grunn av smerten i magen som blir verre av å drikke (Stomach; PAIN; gnawing; drinking agg.\*), smerter i magen som har lett for å stråle ut til ryggen mellom skulderbladene (Stomach; PAIN; extending; to back; between shoulders\*\*\* eneste midlet) eller fordi halsen snører seg sammen når de svelger (Throat; NARROW sensation; swallowing, when\*\*\*) at de heller vil lindre tørsten med sitron.

Selvfølgelig minner disse halssymptomer oss engang til om at Belladonna er et middel mot hundegalskap. Rabies kommer på teppet igjen når vi ser at han får epilepsi lignende kramper som slår inn hvergang han ser vann (Mind; RESTLESSNESS; drink, at the sight of\* / Mind; GESTURES; convulsive; at sight of drink\*). I samme rubrikk finner vi en subrubrikk som forteller hos at han beveger hendene som om han heller vann fra den ene hånden til den andre (Mind; GESTURES; pouring from hand to hand, as if\*), very strange !.

Jordbærene finner vi på selv tungen. Det som skjer er at tungen blir varm og veldig rød (Mouth; BEAT; Tongue\*\*\*). Tungens papiller blir betente, veldig røde og står opp som frø på et jordbær (Mouth; PAPILLAE, Tongue; reddened\*\*\* // Mouth; INFLAMMATION; Tongue; papillae\*). Boericke nevner "strawberry tounge" i sin M.M. og mange kan ha lurt på hva det betyr, Kent forklarer det omtrent på midten av side 244.

Vi har nevnt at midlet passer bra i begynnelsen av alle hals betennelser hvor rødhet, hevelse og problemer med å svelge preger bildet, men Belladonna påvirker også stemmebåndet; stemmen blir hes, særlig når de gråter (Larynx; VOICE; hoarseness; crying, when\*\*\*).

Vi har også nevnt at midlet påvirker blærehalsen, men tenk også på midlet for all blærekatarr når smerten er desidert verst når man blir skumpet, (Bladder; PAIN; jarring\*\*\*).

Vi skal se om et øyeblikk at den forverringen av "jarring" eller skumping går gjennom midlet. Skumping betyr at man dyder bort i noe så at det forårsaker er rystelsen eller vibrasjoner. Hos menn ser vi at smerten i prostata blir verre av skumping (Prostata gland; PAIN; jarring\*\*\*). Den letteste måten å finne kapitlet "prostata" på er å tenke på sex, sex, sex og åpne repertoiet på side 666.

Belladonna er også et middel å tenke på for fødselen, når veene stopper opp (Genitalia female; PAIN; labor pains, ceasing;\*\*\*).

Vi har flere midler for dette, veldig raskt kan vi si om hovedmidlene, at hos Cimicifuga stopper smertene opp og forflytter seg til hoftene, hos Kali carbonica går smerten til ryggen eller til rompeballene, Opium faller i søvn, Pulsatilla passer når veene er tilstede, men ikke sterke nok, mens Secale passer når veene er helt fraværende.

Vi har tidligere nevnt at Belladonna har "hour glass contractions", men midlet er også indikert når livmorhalsen åpningen er alt for stiv (Genitalia female; RIGID; of os during labor;\*\*). Belladonna er også aktuell for kynnere (Genitalia female.PAIN, labor pains, false\*\*\*).

Ammende mødre kan også få nytte av Belladonna når brystene fylles opp med melk, blir røde, harde og varme, følsomme for berøring og selvfølgelig verre av skumping. Belladonna er desto mer indikert hvis området rundt brystvorten blir veldig rødt og at rødheten sprer seg ut til hele brystet som eikene på et hjul.

Livmor framfall med smerter i underlivet som om alt skulle ramle ut (Genitalia female; PAIN; bearing-down; uterus, come out, as if everything would\*\*\*). Vi har flere midler for det, og vi kommer til det senere, det overraskende hos Belladonna er at det følelse av at "alt ramler ut", er bedre av å stå (Genitalia female; PAIN; bearing-down; uterus, standing, amel\*\*).

Mensen hos Belladonna er ofte rikelig, som oftest knallrødt blod, men det kan være mørkere, iblant rødt blod blandet med mørke klumper av koagulert blod (Female Genitalia; MENSES; bright-red; mingled with dark clots\*\*\*).

Belladonna kan også stanse livmorblødning (Female Genitalia; METRORRHAGIA; coagulated; mixed with; dark liquid blood\*\*\* //; dark blood; clots, mixed with\*\*\*).

Vi har flere midler her, det som skiller Belladonna ut er at blodet kjennes varmt (Female Genitalia; METRORRHAGIA; hot blood\*\*\*). Det siste gjelder for mensen også.

Livmordblødning som kommer plutselig, med voldsom kraft slik at blodet spruter ut (Female Genitalia; METRORRHAGIA; sudden\*\*\*).

Vi finner den ekstreme overfølsomhet som går gjennom midlet i hodet og til og med i håret (Head Pain; binding head, from; up the hair\*\*\*).

Hodepine med rødt ansikt (Head Pain; violent pains; with red face, and diarrhoea\*\*\*). Hodepine med varmt hode og kalde ekstremiteter (Head; HEAT; coldness, extremities, with\*\*\*). Hodepine som er som verst rundt 3 tiden om ettermiddagen (Head Pain; afternoon: 3 P.M.\*\*\*).

Forverring ved 3 tiden er forresten typisk for midlet og vi finner den i en rekke besvær (Generalities; AFTERNOON; 3 P.M.\*\*\*). I andre tilfeller kan Belladonnas hodepine begynne ved 4 tiden om ettermiddagen og fortsette hele til 3 om morgenen (Head Pain; afternoon; 4 p.m.-3 a.m\*\*\*)

I løpet av hodepinen er pasienten ekstremt følsom for lyder og lys, og han søker tilflukt i mørke rom (Head Pain; light from; light in general\*\*\* // lying, while; in a dark room; amel\*\*\*). Han er følsom for bevegelser og den miste vibrasjon, Belladonna er den pasienten som klager over at katten tramper på teppet.

Hodepinen er verre når han går opp trappen, men enda verre når han går ned trappen (Head Pain; ascending steps, on\*\*\* // ; descending, on\*\*\*). Den minste bevegelse forverrer smertene, vil helst ikke bevege øynene, ikke engang øyelokkene (Head Pain; moving; eyelids\*\*\*) (konkurrerer med Bryonia).

Hodepinen er ofte av en pulserende karakter, det dunker og hamrer i hodet og toppen av hver pulsering oppleves som en skarpt stikk (Head Pain; SHOOTING.; pulsating\*\*\* // Head; PULSATING; ending in shooting\*\*\*).

Det begynner ofte med en tunghet i pannen og hodepinen som begynner i hele hodet, men konsentrerer seg mest om pannen mot slutten (Head; HEAVINESS; lean on something, desires to\*\* // Head Pain; Extending to; forehead\*\*\*). Smertene er bedre av trykk og av å lene hodet mot en vegg for eksempel (Head Pain; leaning against something, white; amel\*\*\*).

Hodepinen er egentlig forårsaket av blodansamling i hodet og er derfor verre når han ligger og bedre når han sitter opp. Her må vi være nøyaktig fordi han er verre idet han reiser seg opp, men er bedre etter å ha sittet oppe en stund (Head Pain; rising.; from lying\*\*\* // rising.; from lying; amel\*\*\*).

I noen tilfelle vil Belladonna kurere slik migrene, i andre tilfeller vil den bare lindre og Belladonna blir mindre og mindre effektiv for hver gang man bruker den. I slike tilfeller er det ofte at Calcarea vil komme inn og rydde opp en gang for alle. Kent prater om forholdet mellom Belladonna og Calcarea på side 253 og en gang til helt mot slutten av sin Belladonna forelesning.

Kent beskriver de mentale symptomer fra nederst på side 236 fram til øverste på side 238. Det er best å lese gjennom dem sakte, stoppe opp for hver setning og tenke på hva det innebærer. Kent beskriver selvfølgelig i sin vante stil bare ekstreme tilfeller. Muligens kommer du til å bruke Belladonna for febertilstander når alt blodet går til øynene slik at pasienten ser flammer eller skremmende dyr (Mind; FEAR; imaginary things; animals\*\*\* // Vision; FLAMES\*\*\* ).

I akutte tilfeller er Belladonna døsig, men finner ikke søvnen, i kroniske tilfeller er det et av hovedmidlene for rastløshet søvn hos barn, særlig hos de som sparker og krangler i søvnen (Mind; KICKS; sleep, in\*\*\* // Mind; QUARRELSOME; sleep, in\*\*). Når han endelig sovner drømmer han at han faller (Sleep; DREAMS; falling\*\*\*).

Tenk også på Belladonna for barn som har voldsomme raseri anfall. De blir varme og røde i ansiktet og ser truende ut (Face; DISCOLORATION; red; maniacal rage, during\*\*\* // Face; HEAT; maniacal rage, with\*\*\* Face; EXPRESSION; fierce\*\*\*).

De blir så sinte at de ikke kjenner igjen noen og blir overraskende sterke (Mind; RAGE; does not know his relatives\*\* // Mind; RAGE; strength increased\*\*\* ).

De slår og biter, både seg selv og andre (Mind; STRIKING\*\*\* // BITTING\*\*\*). De kan rive seg i håret og spytt folk i ansiktet (Mind; PULL, desires to; pull one's hair\*\*\* // Mind; SPITS; in faces of people\*\*\* ).

De kan se deg rett i ansiktet og le en djevelsk latter (Mind; LAUGHING; loudly\*\*\* // Mind; LAUGHING; sardonic\*\*\* // Face; RISUS sardonicus\*\*\*).

Andre ganger kan de sitte helt still og ødelegge bøker og leketøy eller de gjemmer bort ting (Mind, SITS; and breaks pins\*\*\* // Mind; TEARS things\*\*\* // Mind; HIDES things\*).

Det er også et middel vi må tenke på for barn som rømmer (Mind; ESCAPE\*\*\*). Det er ikke bestandig at foreldrene vil fortelle om disse ting, så du må studere midlet slik at du kan spore opp symptomene til disse mentale bysunderligheter i tilfeller av ørebetennelse, betente mandler, urinveis infeksjon og den slags og du vil oppleve at foreldrene blir meget takknemlige for den forandringen som skjer med hele barnet.

Nå som jeg leser gjennom denne forelesningen innser jeg at jeg har fullstendig bommet på et spennende middel. Les gjeme detaljene en gang til, men husk heller at Belladonna kurerer migrene og tenk på fortellingen om den eldste gutten som hoppet over skapet. Og les Kent.

### RHUS TOXICODENDRON.

Rhus toxicodendron er det andre midlet som kan betraktes som Calcarea akutt middel. Man kan kanskje si med en reservasjon at Belladonna passer når Calcarea blir overopphisset og at Rhus toxicodendron passer når Calcarea stivner helt til.

Organon §257 anmoder oss om ikke å ha favorittmidler, men jeg tror nok at de fleste homeopater innrømmer at de har midler som de bruker oftere enn andre, for min del er Rhus toxicodendron et slikt middel.

Det viser seg at midlet kurerer en god del av de vanlige symptomer som er en direkte følge av en moderne livsstil.

Mennesker som sitter foran en dataskjerm hele dagen eller som pleier å holde telefonen mellom skulderen og øret, folk som gjentar de samme bevegelser til stadighet, kassadamer, bussjåfører osv.. Folk som bærer feil og løfter tungt. Folk som sitter ved pulten, som sitter i bilen, som sitter foran fjernsynet, folk som får for lite bevegelse og blir rastløse, som går gjennom livet som om de var fanget i en boks.

Jeg har brukt midlet gang på gang for vondt i ryggen, ishias og senebetennelse når ingen andre midler har vært indikert, andre ganger har jeg brukt midlet for å vinne litt mer tid mens jeg prøver å finne et bedre middel, og gang på gang har midlet kurert disse symptomene.

Det er i og for seg ingen overraskelse at Rhus toxicodendron kurerer disse plagene fordi akkurat som Belladonna dekker alle de vanligste symptomer og modaliteter ved migrene, dekker Rhus-tox de vanligste symptomer og modaliteter ved stiv muskulatur.

Rhus toxicodendron er en plante som opprinnelig kommer fra Canada og Nord Amerika. Den nærmeste beslektede planten vi har i Norge er (hvis jeg ikke tar feil) hjortesummakk. Jeg kan ikke si noe om planten som er verdt å huske, bortsett fra at den er meget giftig. På engelsk heter planten faktisk "poison oak". Man behøver heller ikke å komme i direkte kontakt med planten for å bli forgiftet, for mennesker som er følsomme for det (og det er mange) rekker det at man puster inn luften i nærheten av planten. (Lese bl.a. "Lille tre", en sjarmerende bok om oppvekste til en lille indianer gutt som fortelles gjennom øynene til en 5 år gutt. Forfatteren heter Forret Carter.

Et par ting er verdt å legge merke til; det første er at planten er betydelig mer giftig om natten, vil skal se at Rhus toxicodendron besvær kommer mest om natten. Det andre er at planten er mer giftig når den er i skyggen og i fuktige omgivelser, vil skal se at midlet er bedre av vanne og verre av fuktighet.

På det kroppsstedet som er kommet i kontakt med planten er de forgiftningssymptomer, først en rødhet og en hevelse av huden. Raskt deretter blir huden stram, tørr og brenner. Så kommer kløen, utholdelig kløe! Rett etterpå begynner det å danne seg blemmer. De kommer opp fra dypt inne i huden og klør hele veien opp. Når de når hudoverflaten blir de først fylte med en vannaktig væske. Disse blemmene kan bli store, opptil flere centimeter, og ligner på en hud sykdom som heter "pemphigus", væsken kan senere blir tykkere og blir til puss.

Øynene er ofte indirekte påvirket, øyelokkene hovner opp helt til øyevippene er gjemt bort. I andre tilfeller kan armene eller bena hovner opp til det dobbelte av sin vanlige størrelse, det finnes til og med rapporter om tilfeller hvor hele hodet har vokst til det dobbelt av sin vanlig størrelse.

Dette er etterfulgt av hevelse i munn og svelg, hørte, kvalme og oppkast. Revmatisk smerte dukker opp i leddene. Ryggen blir stiv og armer og ben blir numne (husk at Rhus-tox kurerer også nummeheten). Feberen pleier ikke og være høy, men dilerium (feber fantasier) er ikke så vanlig.

De fysiske symptomer av Rhus toxicodendron er så klart definert og karakteristisk, at man har lett for å se helt bort fra de mentale symptomer. Kent nevner de bare veldig kort og Boericke hjelper i hvertfall ikke til med slik. Derfor vil jeg begynne med å si noe om Rhus-tox tilstanden og vil gjerne presisere at en del av det, er "inside information", ting som jeg har fått oppleve på min egen kropp.

Slike tilstander kan dukke opp hos mennesker som er fanget i en håpløs situasjoner, ikke nødvendigvis en katastrofal situasjon, men et sted hvor du føler at du ikke kommer ut, du føler at ingenting hjelper eller at du ikke får gjort nok, så du begynner å løpe rundt deg selv.

Jeg har sett det hos gjeldsofre, hos alene mødre eller hos damer som er gift med dominerende eller alkoholiserende menn, hos forretningsmenn som stanger i veggen på vei opp i hierarkiet (vi har en rubrikk for: Mind; ANXIETY; business, about, -Rhus-tox burde blitt lagt til i den rubrikken og Psorinum også.)

Jeg får mer og mer inntrykk av at jeg lever i en boks (Rhus-tox is living in a box) og at veggene kommer mot meg, jeg føler at veggene tar på meg (Generalities; TOUCH; illusions of\*\*\*).

Jeg føler at jeg må gjøre NOE. Hva som helst! (Mind; DELUSIONS; bed; someone; drives him out\* // Mind; RESTLESSNESS; daylime\*\*).

Jeg føler at jeg sitter i et glasshus, jeg får aldri fred og alle stirrer på meg (Mind; DELUSIONS; looking at her, that everyone is\* // Mind; DELUSIONS; people; persons are looking at him\* ).

Jeg vet ikke hva som går av meg, jeg greier ikke å være sammen med folk lenger, alt jeg sier blir til sarkasme (Mind; COMPANY; aversion to; alternating, with bursts of pleasantry and sarcasm\*).

Jeg tror jeg har blitt forgiftet (Mind; DELUSIONS; poisoned; that be was about to be\*\* // Mind; FEAR; poisoned; of being\*\*\*).

Hvis dette fortsetter er jeg redd for at jeg kan drepe noen ( Mind; FEAR; killing, of\*\*).

Den eneste utveien er å jobbe, rydde pulten, vaske vinduene, løpe rundt meg selv (Mind; DELUSIONS; work; is hard at\*).

Om kvelden er jeg misfornøyd. Har ikke gjort nok. Jeg kommer meg ikke ut av det helvetet, jeg er i ferd med å gi opp (Mind; DISCONTENTED; evening\*\* Mind; DISCOURAGED; evening\*\*).

Den verste tiden er om natten, jeg blir i så dårlig humør fordi jeg må ligge så stille (Mind; IRRITABILITY; night\*\*\* ).

Jeg ligger der og får ikke sove (Sleep; RESTLESS; midnight; after\*\*\*). Jeg klarer ikke å stoppe disse tankene som kommer, tanker om alt ubehagelig som har skjedd (Mind; DWELLS on past disagreeable occurrences; midnight, after\*\*\*).

Jeg får angst når jeg ligger rolig om natten og jeg blir redd (Mind; ANXIETY; bed; in\*\*\* // Mind; FEAR; night\*\*\* // Mind; FEAR; sleep; before\*\*).

Iblant begynner jeg å gråte og jeg vet egentlig ikke hvorfor (Mind; WEEPING; causeless; without knowing why\*\*\*).

Men hva kan jeg gjøre? Jeg føler meg så trist og ensom, forlatt, jeg må komme meg ut ; det pleier å hjelpe (Mind; FORSAKEN feeling; open air, amel.\* // IRRITABILITY; air, in open; amel.\*\* // SADNESS; walking, while; in open air; amel.\*\* // WEEPING; walking in open air, when; amel.\*\*).

Det er bedre her ute i frisk luft. Jeg tror jeg går en tur nede ved elven. Det er fuktig der, men det får ikke hjelpe, jeg må kvitte meg med disse dystre tankene som skremmer meg (Mind; FEAR; thinking of, when; sad things\*).

Jeg må innrømme at jeg mange ganger har sett på vannet som flyter nedover elven, og tenkte på hvor lett det hadde vært å gjøre det av med hele greia, men jeg har ikke mot til det (Mind; SUICIDAL disposition; night, at; twilight, in\* // Drowning, by \*\* // lacks courage, but\*\*).

Tenk på hvor deilig det hadde vært å svømme i elven (Mind; DELUSIONS; swimming, is\*). Endelig å være fri! Fri til å rømme, fri til å løpe i gresset eller i sommerengen full av blomster (Mind; DELUSIONS; roaming in the fields\* // Sleep; DREAMS; roaming over fields\*\*\*).

Jeg har ikke brukt Rhus toxicodendron så mye direkte mot hud problemer hos mennesker, derimot så har jeg had en god dele klaff med den for utslett hos hunder. (Hallo! Det jeg skriver der, var omtrent i 96, siden da har jeg fått rikelig anledning til å bruke Rhus tox for mange forskjellige typer hudproblemer.)

Det er også det første midle jeg prøver for Herpes zoster, jeg tror det heter helvetes ild på norsk, iblant kaller eldre M.M. det for "shingles".

Vi har en rubrikk for det (Skin; ERUPTIONS, herpetie, zoster, zona\*\*\*) hvor Rhus-tox får tre poeng sammen med en del andre midler, men rubrikken jeg bruker på grunn av de typiske stikkende smerter som følger med den type av utslett er; (Skin; ERUPTIONS; jerking pain, with\*\*\*). Om jeg får lov å si at brorparten av den teksten ble skrevet i 96, siden har jeg oppdaget at Rhus toxicodendron sammen med Mercurius, er hovet midlene for, og kurere raskt det flest tilfeller av helvetes ild.

Kent gir en keynote for midlet som er gull verdt. Det er på siste side av forelesningen, helt mot slutten, han sier at den eneste lindring som pasienten kan oppnå mot kløen er å brenne huden med varmt vann, "scalding" som han kaller det. (Extremities; ITCHING; Upper Limbs; hot water amel.\*\* //Hands;hot water amel\*\*) Det er ikke så uvanlig å folk si at de står i dusjen og gradvis skrur opp varmen. Croton tiglium er et annet middel som gjør det samme og med det siste midlet har jeg faktisk lyktes å kurere hardnakkert eksem hos et barn.

Jeg husker å ha brukt Rhus toxicodendron i et tilfelle av psoriasis (ca. 92). En dame med nedarvet psoriasis hadde fått masse midler, både av meg og andre homeopater. Noen midler rettet mot huden, men også andre mer på totaliteten. Etterhvert gikk det opp for meg at hun levde i en typisk Rhus-tox boks, husmor vet du, med tre små barn og faren som jobber på en pub (Jo da!). Jeg spurte henne om hun hadde et forhold til melk og hun svarte: 'Jeg er en kalv, jeg drikker melk hele dagen'. (Stomach; DESIRES; milk\*\*\*). Rhus toxicodendron ryddet opp i huden i løpet av et par måneder. Jeg hørte fra henne 3 år senere og hun var fremdeles bra.

Så har vi hudutslett med blemmer som klør. Jeg prater her om små blemmer, hvis det er store blemmer er det bedre å bruke rubrikken "pemphigus" under skin, eruptions. Munnen er involvert i 90 % av pemphigus, med blemmer på tungen og Rhus-tox er fremdeles indikert, men jeg er aldri kommet i nærheten av å behandle et slikt tilfelle. (Det gjør jeg faktisk i 98).

Den rubrikken jeg sikter til nå er (Skin; ERUPTION; vesicular; itching), vi ser at Calcarea er hovedmidlet der, men det er lett å skille de to midler. For det første er Calcarea aldri på langt nær like rastløs som Rhus-tox, men den store forskjellen for utslettet er at Calcarea utslett ofte er bedre, eller til og med helt borte i kald luft, men hos Rhus toxicodendron er de mye verre og til og med forårsaket av kald luft (Skin; ERUPTIONS; cold air, from\*\*\*)

For å skille Rhus tox fra Sulphur husk at den siste er alltid verre av å vaske seg, men her må vi være nøye fordi når det gjelder urtica, på norsk "elvblest", da er Rhus-tox utslett verre, eller til og med forårsaket av, fuktighet (Skin; ERUPTION; urtica, perspiration\*\*\* // wet, becoming from\*\*\*).

Det er ikke så klart for blemme utslett, men det er faktisk det samme her; rubrikken (Skin; ERUPTION; vesicular, sudamina \*\*\*) handler om en type av "varme utslett" som er veldig vanlig hos den hvite befolkningen i tropene; det sitter gjerne langs beltet eller under armen, der hvor man svetter, engelskmenn kaller dette for "prickly heat".

Jeg har sett akkurat det samme hos barn som går med bleier.

Legg også merke til at blemmene hos Rhus toxicodendron kan være fuktige i seg selv (ERUPTIONS; vesicular, humid\*\*\*).

Også for å skille fra Calcarea og Sulphur, kan vi se på hva som skjer med huden etter at man har klødd seg.

Hvis du slår opp på side 1314, kan du se helt nederst på venstre side. en rubrikk hvor Sulphur står alene Den forklarer at huden har lett for å blø etter at man har kløret seg.

Helt nederst på side 131 1, denne gangen på høyre side, ser vi at Calcareo også kan blø når det er tørre utslett.

Rhus toxicodendron derimot er annerledes.

Først blir huden veldig rød der hvor man har kløret (Skin; DISCOLORATION,; red; scratching, after\*\*\*). Det skjer ikke hos de to andre. Senere, så kan huden, enten bli tykkere eller så skjer det at det kommer sårne små puss flekker som sitter øverst på huden (Skin; THICK.; skin becomes, after scratching\*\*\* // Skin; ERUPTIONS; pustules; scratching, after\*\*\*). Okay, okay Sulphur og Calcareo kan også danne puss, men når det stammer fra blemmer har de to midler lettere for å danne sår (se Eruption. vesicular, ulcerated).

Før vi går bort fra kløende utslett med blemmer vil jeg nevne at Rhus toxicodendron er anbefalt mot vannkopper. Når det gjelder vannkopper burde man rutinemessig gi Thuja fordi den har rykte på seg for å gjøre slik at blemmene tørker ut raskere og etterlater ingen ærer, men du kan også bruke Rhus-tox for å dempe kløen.

Man burde også tenke på Rhus toxicodendron for fuktig eksem på hodet hos spedbarn særlig når den utslettet spiser opp håret. (Head; ERUPTION; moist, that eats the hair\*\* // Skin: ERUPTIONS; hairy parts, on \*\*\*). Det er faktisk dette rubrikk som fikk meg til prøve Rhus tox hos en hunde; så enkelt.

Vi har nettopp sett på erysipelas under Belladonna, siden den sykdommen ikke er så vanlig vil jeg nøye meg med å si at Rhus toxicodendron også er et av hovedmidlet for den slags, særlig når det angriper ansiktet og genitalia.

Rhus-tox er også viktig når det gjelder impetigo særlig når det angriper pannen. I det hele tatt er Rhus et middel som har et veldig stort spekter av virkning på huden alt fra akne til liktorn, men nå begynner jeg å bli rastløs så jeg tar meg en stor slurk av melken og går videre til resten av midlets bilde.

Vi har 3 ledesymptomer for Rhus toxicodendron.

Det første er en desidert bedring av alle symptomer ved fortsatt bevegelse.

Det andre er overfølsomhet for værforandringer.

Det tredje er rastløsheten.

Et veldig godt bilde for å huske Rhus toxicodendron er å tenke på en dårlig vedlikeholdt hageport med rustne hengsler. Når man først beveger porten er den stiv og den skriker og knirker pga rusten, men når man har svingt den et par ganger da går den lettere. Det er viktig å forstå Rhus-tox fenomenet helt; at han er bedre av fortsatt bevegelse, men det må settes i sammenheng.

Greit nok er han bedre av bevegelse men, vi må huske at den første bevegelsen er smertefull. I tillegg til det må vi ta med at Rhus-tox egentlig er svak slik at han blir fort trøtt av den forsatte bevegelsen slik at han må stanse. Så snart han stanser, stivner han til, og smerten inntreer, så han beveger seg, men den første bevegelsen er smertefull, hvis han fortsetter å bevege seg løsner han opp og blir bedre helt til han blir trøtt og må stanse.

Når han stanser stivner han til og det hele begynner på nytt.

Så vi ser at rastløsheten er knyttet til de fysiske plager, at smertene tvinger ham til å bevege seg. Vi har også sett at det er en mental rastløshet, som kan stamme fra angst; en slags intern uro, at denne uroen også er forverret når han hviler som for eksempel om natten (Sleep; RESTLESS; midnight; after\*\*\*).

Men rastløshet kan ha en tredje årsak; ....

det er hva folk kaller lopper i blodet; en slags purring og dirring i hele kroppen, ikke i musklene, ikke i bena, men i selve blod. Vi har ingen rubrikk som går direkte på det, men vi har en del rubrikker som nærmer seg (Generalities; HEAT; sensation of, bloodvessels, in\*\*\* // Fever; INTERNAL heat; burning; in the blood vessels\*\*\* // Generalities; PAIN; burning; Blood-vessels\*\*\*). I noen tilfeller føles det som kulde (Chill; INTERNAL; coldness, as if, in blood vessels\*\*\* // Generalities; COLD; feeling in; blood vessels\*\*\*). Det er det nærmeste jeg kommer til rubrikker som uttrykker en følelse i selve blodet hvor Rhus-tox er hovedmidlet sammen med Arsenicum. Vi skal senere se at Arsenicum også er et meget rastløst middel, at angsten som blir verre rundt midnatt er felles for begge, at begge er frosne og bedre av varme, men at midlene skiller lag når vi går over til de fysiske symptomer.

Hahnemann oppfattet veldig raskt at ledesymptomet for Rhus-tox er forverringen av smerte når kroppen blir holdt i ro, og etter noen års erfaring med midlet fant han ut at midlet er det mest effektive, og han sier til og med at midlet er "specific", for skader som følge av overanstrengelse, fra overløfting og til og med slag.

Vi kan begynne med halsen. Du har sikkert en gang vært tilskuer på et sportsarrangement og ikke kunnet la være å bruke stemmen for å heia fram ditt favorittlag. Dagen etter opplever du at halsen kjennes stiv og øm og at stemmen er forferdelig hes, men at det løsner opp etter at du har pratet en stund (Throat; STIFFNESS\*\*\* // Throat; PAIN; sore; straining throat after\*\*\* // Larynx and trachea; HOARSNESS, overuse of the voice\*\*\* // talking; awhile, improves after\*\*).

Siden vi er i dette område kan vi nevne at Rhus-tox er et av 2 hovedmidler for knirking og knasing i kjeve leddet, det smeller skikkelig når han tygger og det låser seg slik at han må slå seg i hakken, for å sette kjeven på plass igjen (Face; CRACKING in jaw when chewing\*\*\* // Face; DISLOCATION of jaw, sensation of \*).

Vi kan ikke ta hele skjemaet i detalj, men Rhus toxicodendron er også tenkebar for halsbetennelsen, med hard hevelse av kjertlene, særlig spyttkjertlene foran ørene, såkalt parotidkjertlen (Face; SWELLING; parotid gland; left \*\*\*), og her er keynoten som leder rett til midlet en rød tupp på tungen. Tungen kan ha en hvit misfarging oftest bare på den ene siden, ellers kan det være en gulhvitt misfarging lengst inne på tungen, men i de fleste tilfeller finner vi en signalfarvet trekant helt på tuppen av tungen (Mouth; DISCOLORATION; tongue; white, side, one\*\*\* // yellow, white, base\*\*\* //red; tip, triangular \*\*\*).

Det minner meg om at Rhus-tox er anbefalt etter operasjon for å fjerne mandlene; "hvis pasienten ikke kan svelge og har vondt i hodet og nakken, gi Arnica, den vil lindre smerten og minke betennelsen. Hvis pasienten er stiv og hoven i halsen når han våkner, og en mengde slim sitter i halsen, med smerter idet han først svelger, men som blir mindre når han har svelget etpar ganger; gi Rhus tox." (dette er hentet fra Borland; Homoeopathy in practice).

Rhus toxicodendron er også tenkebar etter andre skader, den klassiske er vrikket ankelen. Til og med Kent sier at det er et rutine middel for slikt, se linje 10 på side 884.

Men Rhus toxicodendron er også ypperlig for skader i skulderen, håndleddet og ikke minst hoften. (Extremities; INJURIES; Shoulders; straining, after\*\* // Hand, contusion, sprain \*\* // hips \*\* // ankle \*\*).

Det er kanskje på sin plass å si at "straining" er når man har forstrukket seg, mens "sprain" er når man har sprengt seg som etter et slag, men som oftest er det ryggen folk skader når de overanstrenger seg og det er her at

Rhus toxicodendron høster sin største heder. (Back; INJURIES; lifting, from \*\*\* // Back; PAIN; lameness; Sacral region; straining or lifting, as from\*\*\*). Her er det anbefalt å gi Rhus toxicodendron for å lindre de akutte smerter og senere fortsette med Calcarea for å hindre at slikt oppstår på nytt.

Farrington sier, side 677 av sin clinigal M.M.: "Rhus tox ser ut til å være den beste midle vi har for lumbago (den dianostisk benevelse for smerte i ryggen), og det uansett om smertene er bedre av bevegelse eller ikke. Midlet ser ut til å ha en spesiell virkning på de muskler som liger dypte inn i ryggen."

Kent tar opp forholdet mellom Calcarea carbonica og Rhus toxicodendron blant annet på side 146 og 588.

De ryggskader som Rhus-tox kan hjelpe for er ikke bare de forårsaket av å ha løftet tungt, det finnes en annen type skade som er ganske vanlig hos eldre folk som har stivnet til. Det skjer når de løfter opp armene for å ta noe ned fra øverste hylle i skapet (Back; PAIN; Backache; reaching up\*\*\*).

Disse skadene fra tunge løft begrenser seg ikke bare til ryggen, midlet kan brukes for smerter i magen eller til og med for livmorframfall som følge av tunge løft. Og ikke minst hodepine (Head Pain; GENERAL; lifting, from\*\*\*).

Jeg leste nå nylig i et ukeblad en homeopat anbefalte Arnica for stølhet etter anstrengelsen, det framkommer av rubrikkene på side 1191 at Rhus-lox er et mye bedre middel for slik (Extremities; STIFF'NESS; exertion, after\*\*\* // walking, after \*\*\* // upper limb, manual labor, after\*\*\*).

Og når det gjelder senebetennelse er Rhus-tox nesten helt suveren (Extremities; INFLAMMATION; Tendons\*\*).

I alle disse tilfellene er smertens karakter den at pasienten sier: "Det gjør så vondt når jeg rører på meg, men det er bedre hvis jeg går meg til" Det er selvfølgelig den typiske Rhus toxicodendron "rustne hageport" syndrom.

I alle tilfeller sier jeg, men det finnes et unntak hvor den karakteristikken ikke engang er nødvendig for at midlet skal virke, det gjelder ryggsmarter. Jeg fant ut at Rhus toxicodendron hjelper nesten uansett, men jeg er ikke den eneste som sier dette; tungtveiende autoriteter som Farrington sier det samme. I sin bok "Clinical materia medica" på side 230 sier han følgende, fritt oversatt;

"Jeg fant ut at Rhus toxicodendron er midlet for begynnelsen til lumbago enten smerten er bedre av bevegelse eller ikke. Symptomene som indikerer Rhus toxicodendron er veldige smerter når man reiser seg, stiv nakke av revmatiske opprinnelse som kommer når man har sittet i trekk, revmatiske smerter mellom skapula, bedre av varme og verre av kulde. Også dragende eller sammentrekkende smerter i ryggens muskler bedre av å bøye seg bakover." (Back; PAIN; Cervical region; air; a draught of\*\*\* // rising; long sitting, almost impossible, after\*\*\* // warmth, external, amel.\*\*\* // Lumbar region; cold, from taking\*\*\*).

Når det gjelder bedring av å bøye seg bakover kan man ikke si at Rhus-tox imponerer i rubrikken (Back; PAIN; bending backwards, amel\*), men vi har en annen rubrikk som muligens går i samme retning; (Back; PAIN; Lumbar region; lying; back, on; on something hard amel.\*\*\*).

En annen plage hvor Farrington brukte Rhus toxieodendron, i hvert fall som "palliativ", altså for å lindre, er en type svimmelhet hos eldre mennesker. Når de sier at de blir svimmel så snart de reiser seg fra en sittende stilling, særlig hvis de samtidig klager over stølhet i kroppen. (Vertigo; FALL, tendency to; rising from bed\*\*\*).

Midlet er enda mer indikert hvis svimmelheten får dem til å falle bakover (Vertigo; FALL, tendency to; backward\*\*\*). Også for svimmelhet oss eldre (Vertigo. OLD PEOPLE\*)

Jeg er klar over at dette begynner å bli en lang forelesning og at dere begynner å bli rastløs, men det er verdt det, så ta en slurk av melken og hør på dette.

Når idrettsfolk har "pushed seg" for mye over lengre perioder opplever de iblant at hjertet blir forstørret, diagnosen er "hypertrof kardiomyopati" og symptomene er dyspné (pust besvær) og palpitasjon (hjerte klapp) samt hjertearytmi (uregelmessig hjerte rytme) ved anstrengelse.

I mange tilfeller oppstår det nummenhet i venstre arm. (Chest; HYPERTROPHY of, heart; over-exertion, from\*\*\*). Rhus toxicodendron vil hjelpe i slike tilfeller, men jeg må presisere at det gjelder ikke hvis hypertrofien er en følge av hjerteklaffeil eller lungesykdom, kun når det... om følge av rovdrift på kroppen.

Andre midler som er tenkebar i tillegg til de som er i rubrikken er Amica og Bromium, men også Aconitum. I et slikt tilfelle blir man nesten nødt til å gå vekk fra den "single dose med lange intervall" system og bruke lave potenser nærmest daglig eller ihvertfall ved behov. Det er fordi man ikke har fjernet årsaken så lenge intens trening fortsetter. Jeg vil anta at det tryggeste midlet å bruke her er Rhus toxicodendron og du behøver vel ikke å fortelle pasienten at midlet kan ha som bivirkning at han blir mindre rastløs og at trangen til trening kan minke.

Men Rhus toxicodendron er først og fremst et "revmatisk middel", det passer for konstitusjoner som er gjennomsyret av revmatisme.

Vi har nevnt problemene med kjeven, det finnes en annen rubrikk på side 384 som er litt vanskelig å finne pga en typografisk malplassering av rubrikken "opening mouth", rett under denne finner du at Rhus-tox har revmatiske smerter i kjevens ledd verre ved hvile (Face; PAIN; jaw; articulation; rest, during \*\* // rheumatic\*\* ).

Vi har også nevnt urtika og den blusser også opp ved revmatiske kriser (Skin; ERUPTIONS; urticaria; rheumatism, during\*\*\*). Hodepine av revmatisk opprinnelse, som en rekke andre midler (Head Pain; rheumatic\*\*\*), og en hel del andre plager knyttet til revmatisme. Blant dem som er mest kjent er irisbetennelse (Eye; INFLANMATION; iris; rheumatic\*\*\*).

Smertene i øynene er litt spesielle for Rhus toxicodendron fordi de går mot den vanlige modaliteten, vi så at svimmelheten er slik at den er verst ved bevegelse, det samme gjelder for smerter i øynene (Eye; PAIN; motion of eyes, on\*\*\* // Eye; PAIN; sore; moving; eyes\*\*\*). Smerter som stikker innover (Eye; PAIN; stitching; iritis, in\*\*\* // stitehing; extending; inward\*\*\*).

Revmatiske smerter hvor som helst i kroppen, alltid med den "rustne port", bedre av varme, verre av kulde modalitet, det finnes så mange rubrikker at jeg tviler ikke på at dere vil finne dem selv etterhvert.

Etiologien, eller utløsende faktor, spiller en avgjørende rolle ved valget av middel, Rhus toxicodendron er sterkt indikert når plagene stammer fra en rask nedkjøling av kroppen som for eksempel hvis man bader i kaldt vann på en varm sommerdag. (Chill; EXPOSURE; wet, from becoming; when overheated\*\*\* // Generalities; PAIN; sore; heated walk and rapid cooling, after\*\*\* // Generalities; WET; getting; perspiration, during\*\*\*).

Et annet middel som er tenkebart for denne type etiologi er Bellis perinnis, vi kommer tilbake til det senere. Konsekvensen av slik påkjenning kan være alvorlig; Kent (fra 7. linje på side 879) beskriver tilfeller av lammelse hos spedbarn som kommer av at barnet har fått lov å leke på bare bakken en tidlig vårdag.

Vi har nettopp beskrevet Belladonna og sagt at midlet passer for plager som sprer seg nedover som følge av at hodet er blitt vått, hos Rhus er det motsatt; plagene kommer etter at føttene er blitt vått, for eksempel diaré eller problemer med vannlating (Rectum; DIARRHØEA; wet; after getting feet\*\*\* // Bladder; RETENTION of urine; wet after getting feet\*\*).

Den overfølsomhet for kald vann er veldig sterk hos Rhus-tox, det har til og med førte til at noen betrakter bading som den viktigste av Rhus-tox antidoter. Kent nevner dette i sin forelesning om Bryonia (se nederste på side 286). Men nedkjølingen behøver ikke nødvendigvis vært forårsaket av et kaldt bad; å gå inn i et "air conditioned" butikk på en varm sommer dag kan vær nokk (Chest; WEAKN'ESS; Heart, sensation of, about the; after entering cool room from a walk in hot sun\*\*\*).

Det vi har igjen nå er det andre ledesymptomet; overfølsomhet for kaldt fuktig vær eller værforandringer.

Det er stort sett alle de samme plager som vi har gått gjennom som enten er utløst eller forverret av værforandring eller kaldt fuktig vær.

I det hele kan man si at høsten med overskyet og tåket vær er en dårlig periode for Rhus toxicodendron (Generalities; AUTUMN\*\*\* // Generalities.; CLOUDY weather agg.\*\*\* // Generalities.; FOGGY\*\*\*). Han får vondt i ryggen, vondt i leddene, vondt i halsen i fuktig vær, (Back; PAIN; damp weather\*\*\* // Throat; PAIN; Sorethroat; damp weather\*\*\*) og hodepine når det er overskyet eller når det er værforandring og på den måten viser han en gang til sin tilknytning til Calcarea carbonica.(Head Pain; weather; from changes of\*\*\* //; weather; cloudy\*\*\*).

La meg ikke avslutte Rhus toxicodendron uten å si at det er et ypperlig midlet mot isjias når symptomene stemmer og det vil selvfølgelig si når den rustne hage porten i tillegg ikke tåler kulden.

Det har også vist seg å kurere isjias som alternerer med nummenhet. Du finner alle de nødvendig rubrikker på side 1064, isjias heter "sciatica" på engelsk. Den siste subrubrikk for sciatica på venstre side på siden 1066 er "winter". Rubrikken "sitting, while" har ingenting med isjias å gjøre.

Som Belladonna var Hahnemanns hovedmidlet for bekjempelse av scarlatin, var Rhus toxicodendron og Bryonia hovedmidlene for bekjempelse av Tyfus. Han forteller at sommeren 1813 behandlet han 183 pasienter i Leipzig, ingen av dem døde. Det må sies at den type sykdom har en mortalitet på ca 20 %.

I de fleste tilfeller brukte han både Bryonia og Rhus toxicodendron etter hverandre. Denne episoden har ført til at noen homeopater hevder at Hahnemann alternerer sine medisiner, men om de bare gadd å lese Hahnemanns nøyaktige beskrivelse hadde de sett at han ventet opptil 3 og 4 dager før han ga det neste middel.

Indikasjon for Rhus toxicodendron er at pasienten opplever stikkende smerter i kroppen ved hvile og at disse smertene ble bedre når han beveger seg. Indikasjonen på Bryonia er det stikk motsatte, nemlig at smertene kommer ved minste berøring og forsvinner så lenge pasienten holder seg helt i ro. Ellers er alle de andre symptomene temmelig like dvs. feber, appetittløshet, diaré og intern blødning osv..

## BRYONIA

Bryonia er en klatreplante, den er i samme familie som agurk og melon, den er ikke uvanlig her i Norge. Den vokser opp langs andre planter eller opp langs gjerder ved hjelp av korkskrue lignende utveksten som spinner seg rundt alt den finner. Jeg har sett den vokse opp langs en rake som hadde stått mot en vegg i et par uker. Jeg vet ikke om man utled noen symbolikk utfra det for forståelsen av midlet, men det som er sikkert er at roten til Bryonia inneholder betydelige mengder stivelse, og at Bryonia er stiv, det er ihvertfall sikkert. Planten har også han og hunkjønn blomster på samme plante, det viser seg at Bryonia er ganske økonomisk !.

Lede symptomet for Bryonia er at han er verre av bevegelse.

Hva slags bevegelse ?.

Er det brå bevegelse som Belladonna (Jarring, skumping, vibrasjon),  
er det fortsatt bevegelse,  
er det i begynnelsen av bevegelse,  
er det rask bevegelse eller sakte bevegelse,  
er det bevegelse av muskler eller bevegelse av leddene,  
eller er det bevegelse i interne organer som når man puster eller fordøyer mat,  
er det små bevegelser som å bevege øynene,  
er det mentale bevegelser som når man tenker,  
er det egne bevegelser (aktiv bevegelse),  
eller er det andre bevegelser som når andre går i rommet,  
eller som når man sitter på bussen (passiv bevegelse).

Svaret er ja ! .

Bryonia er verre av alle bevegelser. ANY MOTION.

Så det burde aldri være vanskelig å skille Bryonia fra Rhus toxicodendron som er bedre av bevegelse.

Vær ikke så sikker på det; vi så at Rhus toxicodendron har vondt ved første bevegelse og vi skal se at Bryonia også har så vondt at han er nødt til å bevege seg selvom han vet at bevegelsen kommer til å være smertefull.

Jeg har nettopp avsluttet forelesning om Rhus toxicodendron ved å nevne at Hahnemann brukte disse to midler ved en Tyfus epidemi, så vi vet at patologien kan ligge temmelig nær hverandre. Det er nesten et paradoks at de to midler har så mye felles. Lå oss illustrere dette ved å se på et konstruert tilfelle.

Baltazar er en kraftig mann rundt tredve år. I går var det den første skikkelige varme sommerdagen, så han bestemte seg for å rydde i hagen. På grunn av varmen begynte han å svette og fikk utslett langs buksestrikken og under armene, det begynte som kløende rødhet og raskt ble det til vannblommer. Vannet i blommene bli tørket ut og ble til puss slik at huden ble rød med masse hvite prikker som om "pepret" med salt. Og det klør og det klør. (Skin; ERUPTIONS; vesicular-, sudamina). (Varme utslett)

Han klippet plenen med en hånddrevet klipper og på grunn av støvet og svetten ble utslettet enda verre. Så han skylte seg med hageslangen. Det hjalp så pass at han tok av seg alle klærne (han har en usjenert hage) og står under sprinkleren en halv time. Det var deilig.

Da Baltazar avsluttet den improviserte dusjen fant han ut at utslettet var blitt veldig ømt og sårt, ikke nok med det, men hele kroppen var blitt stiv og øm (Generalities; PAIN; sore; heated walk and rapid cooling, after).

Om kvelden begynte Baltazar å fryse og hakke tenner (Chill; WATER; from getting wet). Senere fikk han feber med en følelse av at selve blodet ble varmt, blodet ble så varmt at det ble smertefullt (Generalities; HEAT; sensation of, bloodvessels, in // Generalities; PAIN; burning; Bloodvessels).

Han sov ikke så godt den natten og drømte hele tiden at han var på jobben og holdt på med masse greier (Sleep; DREAMS; business, of).

Da Baltazar våknet dagen etter var han stiv i hele kroppen, til og med øynene var stive og gjorde vondt når han rørte på dem (Eye; PAIN; sore; moving; eyes).

Foten kjentes som om den var vrikket (Extremity Pain; SPRAIN'ED, as if, Foot). Han har en dragende smerte i ryggen mens han sitter og den smerten blir noe bedre når han går (Back; PAIN; drawing; sitting, while // W'alking amel.) Revmatismen i skulderen er begynt på nytt og det kjennes som om skulderen snart blir revet av (Extremity Pain; TEARING; Shoulder; rheumatic).

Revmatismen er også kommet i kneet, det er blitt helt stivt og har hovnet opp (Extremities; STIFFNESS; Knee; rheumatic // Extremities; SWELLING; Knee; dropsical).

Han holder seg hjemme hele den dagen og blir bare verre, han begynte å hoste og kona ringte den kvelden fordi han begynte å hoste opp blod. Det ser ihvertfall sånn ut, opphosten ser mørke rød ut, som rust (Expectoration; RUSTY). Hun sier også at mannen er tydeligvis blitt gal fordi han sier han vil gå hjem nå, men han ligger i sin egen seng!. (Mind: HOME, desire to go to // Mind, DELUSIONS; home, thinks he is away from)

I et slikt tilfelle kan det bli vanskelig å skille Rhus toxicodendron fra Bryonia. Hvis du studerer rubrikkene vil du se at Rhus toxicodendron dominerer i de fleste, det ser ut som et typiske Rhus-tox tilfelle men Bryonia henger med i alle rubrikkene. Det siste, det der med å ville gå hjem, er en klassisk keynote for Bryonia, men Rhus-tox kan ha akkurat den samme.

De fleste homeopater hadde nok gitt Rhus-tox her, men hva hvis det ikke hjelper, at Baltazar blir enda verre. Skal man følge Organons paragraf 251 og repetere ?. Eller skal man gi Bryonia ?.

Det er en forskjell mellom disse to midler. De er faktisk helt motsatt, men, pga av vekslingen mellom symptomer som Hahnemann refererer til, får de to midler en god del overlapping av symptomer.

Heldigvis er disse to midler komplementariske og de følger bra etter hverandre slik at om du skulle gi dem begge i rask rekkefølge pga forvirring vil du ikke gjøre noen stor skade.

Til og med erfarne homeopater vil iblant gi Rhus og når det har gjort alt det den kan, følge på med Bryonia. Bryonia vil kanskje nå dytte ham tilbake til en Rhus-tox fase. I andre tilfeller vil homeopaten klart kunne se, ved første blick, at dette er absolutt ikke Rhus-tox eller absolutt ikke Bryonia.

Noen Materia medica prøver å beskrive midlets fysiske utseende, men det er farlig. For eksempel sier noen at Pulsatilla passer for kvinner med lyst hår. Men de bruker Pulsatilla like mye i India hvor alle har svart hår, og jeg har ofte gitt Pulsatilla til mannfolk med bra resultater. Men det er noe der; Pulsatilla passer faktisk ofte for kvinner med lyst hår. Det er umulig å sette ord på det, det kommer med erfaring.

For å skille Rhus-tox fra Bryonia vil jeg kanskje si at Bryonia er mer muskuløs og Rhus mer stram eller seneaktig. Bryonia store muskler, Rhus lange muskler ?. Jeg kunne også si at Rhus toxicodendron er mer Calcarea carbonica-aktig og Bryonia mer Alumina eller Natrum muriaticum type, men det hjelper ikke mye for en ny begyner.

En ting som er nyttig for å skille Bryonia fra Rhus-tox i praksis er forholdet til temperaturen og været.

Vi så at Rhus-tox stort sett er bedre av varme og desidert verre av kulde. Bryonia er stort sett verre av varme og bedre av kulde, men det er farlig å generalisere; hodepine hos Bryonia er bedre av kalde omslag og de kan ofte være utløst av varme rom, men det finnes også en del plager, revmatiske for eksempel, som er utløst av kulde.

Som tommelfinger regel kan man si at når, eller hvis, Bryonia's plage stammer fra blodstokning (congestion) da er de bedre av kulde, hvis det er betennelser da er de bedre av varme.

Når det gjelder forhold til været har de to midler også en del overlapping. Begge er verre når det er overskyet, men det er mye sterkere for Rhus-tox (Generalities; CLOUDY WEATHER AGG\*). Faktum er at Bryonia oftere er plaget når himmelen er klar og at det er tørr luft (Generalities; CLEAR weather agg\*\*). Begge er påvirket av værforandring, men Bryonia i motsetning til Rhus-tox er et av de få midler som er plaget når været forandrer seg fra kaldt til varmt (Generalities; CHANGE; weather, cold to wann\*\*\*).

Hvis Rhus-tox er "living in a box", er Bryonia blakk. På engelsk når man er blakk da sier man " I'm broke".

Broke betyr knust, i stykker;

det er derfor det gjør vondt når han rører seg !

Men han er også blakk og redd for å bli fattig (Mind; FEAR; poverty, of\*\*\*). Han er så redd fattigdom at han er gjerrig (Mind; AVARICE;\*). Han er så gjerrig at han helt tørr. Han er tørr og kjedelig som menneske; uinspirert, alltid i dårlig humør og kun opptatt av materielle ting, men kroppen er også tørr. Alle slimhinnene, er tørre, alle ledene er tørre, det er derfor det gjør så vondt når han rører seg !

Han er så tørr at han alltid er veldig tørst, men siden alle bevegelser er smertefulle og at å drikke innebærer bevegelse, er det ikke sikkert at han drikker ofte men når han først drikker, da drikker han gjerne store mengder. (Stomach; THIRST; large quantities, for; long intervals, at\*\*\* // Stomach; THIRST; large quantities, for; often, for\*\*\*).

Tørrheten og gjerrigheten gjør at Bryonia som Sulphur sparer på alt. Hos Sulphur tar det form av samlemani (kommer sikkert til nytte en vakker dag). Hos Bryonia er det mest at han aldri kommer seg på do. Hahnemann sier i sin M.M. at:

"Det virker som om den primære virkningen av Bryonia som oftest fører til at avføringen blir holdt tilbake, og den sekundære virkningen hvor midlet gjør det motsatte, er mer sjelden, derfor, når de andre symptomene stemmer overens, kan Bryonia permanent kurere forstoppelse, og det kan bare et fåtall midler ved siden av Nux vomica og Opium, greie å gjennomføres.

Jeg nevnte at Belladonna er et av de få midler som jeg tør å bruke for å stanse akutt hodepine, Bryonia er et annet slikt middel, Iris fungerer bra også når det er indikert, vi kommer tilbake til det senere. Kanskje den sterkeste bekræftelsen for Bryonia ved akutt hodepine er nettopp den ovenfor nevnte forstoppelse (Head Pain; constipated, while\*\*\*), jeg tør si at dersom forstoppelsen ikke er til stede da skal det jammen mye til for at Bryonia skal virke. Selvfølgelig blir Bryonias hodepine verre av bevegelse, hva slags bevegelse?; all slags bevegelser.

Bryonia er et av de midler som kan våkne med hodepine, desto mer indikert blir Bryonia dersom hodepinen ikke begynner før den aller første bevegelsen (Head Pain; morning; bed, in; first motion, on\*\*\*). Det er ikke nødvendig å ramse opp alle de rubrikker for hodepine verre av bevegelse, men en av dem trenger litt forklaring (Head Pain; ironing, from\*\*\*).

Ironing er å stryke klær. Kent utdyper dette på side 281. Husk at i gamle dager var stryking av klær en helt annen jobb enn det er idag. De måtte legge glødende kull i digre 5 kilo strykejern, de brukte fuktig mellomlegg for å beskytte plaggene mot brannskade og hele rommet ble som en sauna. Men tenk bare på det å løfte disse strykejern, det er klart at det måtte ta på skuldrene.

Bryonia's hodepine kan ofte begynne i skulderen og nakken, deretter setter den seg i bakhodet, mer eksakt i den kulen som stikker ut i bakhodet (Head; PAIN; occipital protuberance\*\*\*), fra der vil smerten spre seg til området over det venstre øyet (Head; PAIN; forehead, eyes above left\*\*\*). Det kan også skje i motsatt retning, nemlig at det begynner over venstre øye, sprer seg til bakhodet og senere brer seg over hele hodet før det går videre til nakken og skulderen og til slutt forplanter seg i hele kroppen. (Head; PAIN; forehead, eyes above left, extending to occiput and finally over whole body\*\*).

Forresten hvis hodepinen begynner i høyre skulder og sprer seg til høyre side av hodet eller setter seg over høyre øye da er midlet sannsynligvis Sanguinaria.

Hvis hodepinen begynner i nakken og sprer seg til over begge øynene samtidig prøv Silica.

Hvis hodepinen går fra nakken og går til toppen av hodet må du muligens velge mellom Calcarea og Gelsemium, hodepine til Gelsemium er ofte ledsaget av tunghet i kroppen eller av en skjelvende svakhet ledsaget av svimmelhet, denne skjelvingen er temmelig typisk for Gelsemium. En annen ting som er en sterke indikasjon for Gelsemium og som er slett ikke så uvanlig er at Gelsemiums hodepine er betydelig lettet av å urinere, så når de har oppdaget det drikker de mer enn vanlig når de har hodepine, se rubrikken (Head, PAIN, urination, profuse, amel).

Calcarea dekker mange forskjellige hodepiner og Calcarea imponerer ikke så veldig mye i rubrikken (Head, PAIN, occiput, extending, vertex, to) hvor vi ser at hovedmidde er faktisk Silica, et middel som kommer tilbake til i en annen forelesning. Cimicifuga er et mindre brukt middel, den opplever den samme bold fenomenet, men forskjellen er at (det er ikke det eneste forskjelle mellom Cimicifuga og Calcarea) hos top av hodet hos Cimicifuga åpner seg for å slipp ut boldten. (Head, PAIN, opening and shutting).

Men Calcarea har en hodepine som føles som om, det er hva pasienter har fortalt meg, en bolt ble slått oppover fra naken og langs bakhodet og havner med et smell i topp hodet, og det gjentar seg.

Den beste måte å skille de Calcarea fra Gelsemium fra hverandre er å sammenligne to rubrikker som kommer etter hverandre på side 179, (Head, PAIN, Occiput; extending to top of head osv .....)

De fire, midlene er forholdsvis lett å kjenne igjen og det er nokså vanlig, særlig Sanguinaria, og de kan stanse en akutt hodepine når de er indikert.

Et annet middel som er godt å ha i baklommen for hodepinen i en liten prikk på venstre side av hodet eller tinningen er Spigelia, Spigelia smerter kommer og går med solen, men vær litt forsiktig med Spigelia fordi det kan like gjeme være Kali bichromicum, men Kali bichromicum er kjent for hodepine med synsforstyrrelser som aldri er tilstede hos Spigelia.

Under forelesningen om Kali bicbromicum skal vi sammenligne midlets hodepinen med Iris versicolor, men nå må vi avslutte denne parantesen og gå tilbake til Bryonia. Oh, Oh ! Hvis et av disse midler har stanset en akutt hodepine og at hodepinen er av den typen som kommer tilbake hver Søndag eller Lørdag, en gang i uken på fridagen, vil du sannsynligvis kunne forebygge og til og med kurere den med Sulphur. Se på rubrikken "Head, PAIN; periodical headache, every, seven days."

Jeg har filosofer på hvorfor Sulphur har disse hodepine på fredagen og jeg ser ikke bort fra det at det så at slipper å gjøre noe på den dagen. Teorier, teorier!

Bryonia's hodepine er som sagt verre av bevegelse og varme rom og bedre av det motsatte, typisk er bedring av kalde omsalg med hardt press eller trykk. Bedringen av trykk er egentlig en utledning av verre av bevegelse, siden hardt press hindrer bevegelse.

Angående type av smerte sa jeg at Belladonna har en pulserende smerte, hos Bryonia er det et press innenfra og ut. En av prøveme beskrev at det var som om en blomst vokste inne i hodet og trykket mot skallen. Hodet kjentes for lite, som om det holdt på å sprenges.

Bøkene forteller at Bryonia vil ligge helt stille, at han ikke en gang kan bevege øynene, men det er ikke alltid tilfellet; nå nylig ga jeg Bryonia til en dame som greide å melke kuene og skjøte fjøset tross hodepinen (sant nok med hjelp av, hva sa hun ! 8 cafergot + 8 paralginforte !).

Da jeg besøkte henne, beveget hun seg stiv som en planke, bøyde seg rett opp og ned med rak rygg uten å bevege øynene. Til min overraskelse ble hodepinen nesten helt borte i løpe av 15 minutter etter en dose Bryonia Im, jeg må presisere at hun "gikk på" Natrum muriaticum. Interessant nok kom hun tilbake 3 dager senere med utholdbare smerter i skulderen pga en senebetennelse som begynte da hodepinen ga seg. And what's the remedy, Rhus-tox of course !.

Jeg har nettopp lest hva jeg har skrevet, og ser at jeg sier at "det skal jammen mye til for at Bryonia vil stoppe en akutt hodepine dersom forstoppelse ikke er tilstede", hun fjøsdama har i mange år gått på do hver dag presis klokka ti. Nok et bevis på at det ikke finnes noen lettvinde faste regler i homeopati; "Don't be dogmatic". Valg av middel er aldri en matematisk prosess, det finnes ingen negative poenger; du kan aldri si at et middel ikke passer fordi pasienten ikke har et eller annet symptom. Homeopati er aldri basert på kvantitet. Dosering av midler er en bekreftelse av denne påstand, det som teller er alltid kvaliteten av symptomene.

Humøret til Bryonia er karakteristisk, alle forfattere er enige om det, han er irritabel, sint og kranglete. Jeg husker en lastebilsjåfør som var kort vokst men sterk, han hadde en hals som en tyr, hele utseendet var firkantet, egentlig firkantet er et uttrykk som passer bra for Bryonia (ikke smidig). Jeg ga ham Bryonia d30, det hjalp ikke, sant nok var han typen som ikke drakk annet enn kaffe, men jeg skulle ha gått høyere, minst 10m.

En dag kom han i krangel på grunn av en bagatell og ble så sint at han fikk hjerteattakk på stedet, ble sykemeldt og jeg vet ikke hva det ble av ham(Face; DISCOLORATION; red, anger, after\*\*).

Vi har et uttrykk på engelsk som er "billous", det stammer fra den tiden hvor medisinen forklarte all fysiologi ved hjelp av hva de kalte "Humør", som er kroppsvesker. Gallen, som utsondres fra leveret, heter "the bille" på engelske, står for vreden. Derav "Billous temperament", som betyr en verdefull menneske. Interessant nok på fransk, når et menneske bekymrer seg meget sier vi at "Il se fait du mauvais sang" som betyr at han lager seg selv dårlig blod. Bryonia bekymrer seg my, vi kan si at han krumbler over sin problemer, vi kan si at han spiser gift; det er det som gjøre at han blir syke. Bryonia med sin proverbialske tørrhet og gjerrighet produserer lite galle men gjengjeld blir den konsentrert, rene giften i realiteten. Selvfølgelig er det også gallen som styrer avføringen så vi får en del av forklaringen til forstoppelsen.

Gallen er også ekstremt bittert og Bryonia er bittert han òg!

Vi kommer til å støte på en del andre midler som har stygt temperament, Nux vomica og Chamomilla for eksempel og Cina selvfølgelig (går det an å glemme at Cina er sint ?). Felles med Chamomilla og Nux er at de føler seg frosne etter et raseriutbrudd (Chill; ANGER, after\*\*\*). En keynote for frossenhet hos Bryonia er at den begynner i leppene eller i fingertuppene (Chill; BEGINNING in; fingers, tip of \*\*\* // lips\*\*\*). Alle disse rubrikker "Chill beginning" er vel verdt et studie fordi det iblant kan hjelpe oss for å skille midlene fra hverandre.

Felles med Chamomilla har Bryonia det vi kaller "capriciousness" oversatt til norsk blir det lunefull.

"Capriciousness" er en tilstand hvor man vil ha noe, men man vet ikke hva. Pasienten vil ha ditt, og vil ha datt, men vil ikke ha det allikevel når han får det. Derfor finner man Bryonia i rubrikken (Mind; THROWS things away\*), som tatt ut av sammenheng kunne stride mot min påstand om at Bryonia er gjerrig.

Kent sier nederst på side 278, at Chamomilla er verst klokka 9 om morgenen, Bryonia klokka 9 om kvelden. Det burde aldri være noen problem å skille Bryonia fra Chamomilla, fordi den sistnevnte er kjappere (vet ikke hva han vil, men han skal ha det NÅ), Bryonia vil ha uoppnåelige ting slik at han kan ha et påskudd til å være bitter når han ikke får det (Mind; ASKS for nothing.\*\*).

Nå må jeg svelge mine ord en gang til fordi jeg husker plutselig et "Bryonia versus Chamomilla tilfelle".

En ungmann som lider av det som best kan beskrives som kronisk gallsteinskolikk. Han hadde fått mange midler uten påtagelige resultater før han ble henvist til meg. Jeg jobbet lenge med kasusen og til slutt valgte jeg Bryonia bl.a. pga. en utpreget tørrhet i hele kroppen. Dette førte til en bedring for første gang, men best av alt er det at midlet åpnet kasusen og han begynte å fortelle ting som han hadde holdt tilbake. Det er en lang historie, men han var fullstendig dominert av svigemoren, hun stakk kjepper i hjulene på *alle* plan, han var så frustrert at han kunne sprekke. Da ga jeg Chamomilla (Abdomen; INFLAMMATION; liver, vexation, after), helse tilstanden hans gjorde et betydelig hopp etter det midlet, han gikk tilbake til den homeopaten som hadde sendt ham til meg og ble til slutt endelig kurert ved hjelp av Baryta carbonica. En annen ting som gjør tilfellet nevneverdig er at bare drøyt 5 sekunder etter at han tok midlet (1 m), spurte han meg "Kan midlet ha virket så fort?".

Det kan være vanskeligere å skille Bryonia fra Nux vomica som også er kjent for sin forstoppelse, men Nux er i det hele tatt betydelig skarpere intellektuelt, og Nux har en styrke og et pågangsmot som det står respekt av. Bryonia er daff og treg (når han ikke er rasende).

Kent bruker uttrykket "sluggish", en slugg er en snegle. (se Kent materia medica, fra 7. linje på side 278).

For å være helt presis er snegle, "snail" på engelsk, en "slugg" (limace på fransk) er en snegle uten hus.

Hvor ble det av huset til Bryonia ? (Mind; DELUSIONS; home; thinks is away from\*\*\* // Mind; HOME; desires to go\*\*\* // ; talks of\*\*).

Ordet "home" forekommer 4 ganger i de første 8 linjer av andre avsnitt side 278 i Kent's M. M. Huset eller hjemmet er symbol for trygghet. Vithoukaskas (stolen essences) spinner en god del av sin Bryonia forelesning rundt begrepet "Loneliness and insecurity" (Mind; COMPANY, aversion to, presence of strangers\*\* // Mind; DELUSIONS; strangers; friends appear as\*). Jeg velger å si at "Bryonia is broke", det er samme ting; du er langt fra å være trygg når du er blakk !.

Det du kan gjøre når du er blakk er å skaffe deg penger gjennom forretninger, men siden Bryonia også er "broke = i stykker" og ikke kan bevege seg blir det gjerne til at han bare prater om forretninger (Mind; BUSINESS; talks of\*\*\* // Mind; DELUSIONS, business; fancies is doing\*\*). Egentlig når en pasient i løpe av intervju prater om penger tenker jeg alltid på Sulphur, Arsenicum, psorinum og ikke minste Bryonia.

Bryonia kan være meget engstelig (Mind; ANXIETY; futur, about\*\*\*), og angst kan gjøre dem rastløse, da har de det travelt (Mnd; BUSY\*\*), vil få alt gjort i en fart (Mind; ANSWERS; hastily\*).

Denne rastløsheten kan være vanskelig å forene med forverringen av bevegelse, men det er nettopp derfor Hahnemann grupperer Rhus, Bell, Ignatia og Bryonia som midler som har vekselvise symptomer. Vi så at forklaringen til rastløsheten kan ligge i selve fysiske smerter, men det kan også ha rene mentale årsaker.

Du kan ikke ekskludere Bryonia fordi pasienten vil komme seg ut av sengen (Mind; RESTLESSNESS; bed; driving out of\*), til og med hoppe ut av sengen og løpe sin vei (Mind; JUMPING; bed, out of\* // ESCAPE, attempts to; to run away\*).

Det som skjer er at du aldri kan stoppe maskinen, du er født i et univers hvor alt er i stadig bevegelse, ingen kan hoppe av karusellen. Selv om du vil holde deg helt stille, blir du ubønnhørlig dratt med i dansen før eller senere. For Bryonia er det kanskje mest synlig når det gjelder kvalme og svimmelhet, han blir svimmel ved minste bevegelse (Vertigo, MOTION from\*\*\*): Så han prøver å holde seg helt rolig, han ligger på sengen helt urørlig og hva tror du begynner å skje ? Ja, hele sengen gir etter og han føler at han synker tvers gjennom (Vertigo; LYING; as if; sinking down thro'or with the bed\*\*\* // Mind; DELUSIONS; bed; singing, were\*).

Hele fordøyelsesapparatet er sterkt påvirket hos Bryonia, nøkkelordet er tørrheten.

Leppene er tørre og sprekker, tungen får et tykt hvitt beleg, men mange midler har det. Selve munnen er tørr og som vi har nevnt før er tørsten stor, men mangel på tørste med tørr munn er også en indikasjon på Bryonia (Mouth; DRYNESS, thirstless\*\*\*). Magesekken er tørr og vi ser at kvalmen blir bedre av å drikke (Stomach; NAUSEA; drinking, amel\*\*\*).

Mye smerter i magen, ofte forvarslet av intens sultfølelse, eller er det at han får vondt i magen etter å ha spist (fordøyelse innebærer bevegelse). Den typiske magesmerten er følelsen av en stein (Stomach; STONE sensation of, eating, after \*\*\*).

Når Bryonia har smerter i magen eller magesekken er han meget følsom for berøring, dog han er ofte bedre av hardt trykk slik at han gjerne ligger på det smertefulle området (Generalities; LYING; side, on; painful, amel.\*\*\*). Fordi...

Fordi det å ligge på den smertefull side er det samme som å trykke på den smertefull side. Et trykk fører til et press og et press hindrer bevegelser.

Jeg nevnte et tilfelle hvor Bryonia hjalp for leverproblemer og at Bryonia er historisk for bruke ved dysenteri, det behøver jeg ikke å komme tilbake til, men Bryonia er også et av hovedmidlene for blindtarmbetennelse.(Abdomen; INFLAMATION, appendicitis\*\*\* // Abdomen; PAIN; stitching; Inguinal region; inspiration, on\*\*\*).

Den velkjente diagnostiske metoden for blindtarmbetennelse er at man trykker neven hardt inn i magen på den motsatte siden av der hvor smerten sitter og pasienten har ikke vondt. Da letter man på trykket bråte slik at magen spretter tilbake og pasienten skriker. Det er klare Bryonia modaliteter, bedre av trykk, verre av bevegelse.

Det finnes flere rapporter i homeopatisk litteratur hvor en pasient med diagnose blindtarmbetennelse har fått Bryonia og blitt sendt til sykehuset i full fart, for å oppdage at alle symptomene er borte når han ankommer sykehuset. Ikke uventet, forstoppelsen tatt i betraktning, er avføringen tørr, hard og svart, bøkene sier "som brent", samme som hos Sulphur (Stool; HARD; burnt, as if\*\*\*). Untakknvis kan Bryonia være midlet for diaré, da er det i overenskommelse med midlets generelle trekk, diaré som kommer på varme sommerdagen (Rectum; DIARRHØA; hot weather\*\*\*).

Jeg vil engang til referere til det avsnittet jeg nevnte under Rhus-tox på side 286 i Kent's M.M. Der nevner Kent en del matvarer som ikke passer for Bryonia.

Bryonia er et viktig middel for behandling av akutt revmatisme og lignende plager, med smerter i leddene (pga tørrheten ?) og hevelser.

Rødheten er ikke så karakteristisk og de små leddene er ikke så ofte angrepet, det er mest de store leddene som kneet og albuen, der ser vi at det hovner opp slik at huden blir helt stramme og glisende (Extremities; STIFFNESS; Elbow\*\*\* // Knee; painful\*\*\* // Skin; SWELLING; shining\*\*\*)

Også smerter i ryggen, ishias og den slags, alltid med de etterhvert velkjente modaliteter angående temperatur, vær, bevegelse og trykk. (Back; PAIN; Lumbar region; turning; bed, in almost impossible\*\*\* // Extremity Pain; LOWER LIMBS; sciatica; motion; agg.\*\*\* // lying on painful side, amel\*\*\*).

Økt svette som ledsager slike plager er en bekreftelse på Bryonia.

De respiratoriske organer kommer også under innflytelsen av Bryonia. Hvis du husker tørrheten vil du nok forstå mekanismen og du blir ikke overrasket av de stikkende smertene i lungesekkene som kommer ved minste bevegelse (Chest; PAIN; stitching; Sides; lower part of; motion agg.\*\*\* // Chest; INFLAMMATION; Pleura; rheumatic\*\*\* ).

Vi har ganske presis og pålitelig informasjon om hvilket middel som påvirker hvilken del av lungene, og det kan være uhyre viktig å kjenne til ved lungebetennelse. (Chest; INFLAMMATION; Lungs; right\*\*\*).

Når det gjelder bronkitten er Bryonia et treffsikkert middel dersom smerten sitter i sternumet (Chest; PAIN; aching; Sternum\*\*\*).

Ved alle disse besvær er pusten begrenset pga smerten (Respiration; IMPEDED, obstructed; pains take away the breath\*\*\*). Pasienten har veldig kort og rask pust, det høres nesten ut som om han holder på å gråte (Respiration; SOBBING\*\*).

En gang iblant blir han nødt til å puste dypt inn og ut, jeg kan benytte anledningen til å minne om at Bryonia svetter mye ved akutt (Mind; SIGHING; perspiration, during\*\*\*).

Hosten er kort og hakkende, det brenner i hele luftrøret og selve pusten er ru som sandpapir (Larynx; PAIN; Trachea\*\*\* // Respiration; ROUGH\*\*\*).

De typiske smerter er stikkende, men de kan være forskjellige, smerter kan være hvor som helst, og er forverret av pusten, av hosten, av nysing, av latter og alle slags bevegelser (Abdomen; PAIN; stitching; Liver; coughing, from\*\*\* // Chest; PAIN; sneezing\*\*\* // Chest; PAIN; Sides; laughing\*\*\* // Chest; PAIN; Sides; respiration\*\*\*).

Smerten er så intens at barnet gråter før han hoster (Mind; WEeping; coughing; before\*\*\*) og keynoten er at han holder seg på brystet med hendene når han hoster (Chest; PAIN; Middle; pressure of hand amel.\*\*\*). Det er en interessant rubrikk som vi vil ofte komme tilbake til senere (Cough; HANDS; must, hold chest with both\*\*\*).

Til slutt vil jeg nevne at sammen med Belladonna og Phytolacca at Bryonia er et av de midler jeg bruker mest for jurbetennelse. Bryonia passer når melkeproduksjonen enten er minket eller øket, det passer også mens kua avvennes, eller som bøndene sier "tørr leges". Indikasjonen er at juret er blir meget hardt og hovent.

Anders Lundby, en bonde fra Skedsmokorset, eier ca. 30 melkekuer og har gitt meg følgende tips fra egen erfaring:

Jurbetennelse med feber, prøv Belladonna.

Jurbetennelse med hardt jur, man kjenner kjertlene, og det finnes "platter" i juret, ingen "slintrer" i melken; prøv Bryonia.

Jurbetennelse, uten feber, med hovne kjertler, selve vevet kjennes hoven, slintrer i melken; prøv Phytolacca.

I de siste 5 år (1995 til 2000) har jeg gitt denne instruks til utallig (mer enn 2) bønder og de har spart my penger på det. I det siste har jeg gått enda lengre og sakt:

Har en ku jurbetennelse gi Phytolacca 1m og vurderer virkningen ved neste melking,

Om det er bedring, vente. Om det er den samme; gjentar. Om det er verre, kall veterinæren.

Jeg vett at mange vil synes at dette er alt for enkelt; at det er ikke homeopati, men tror du virkelig at bøndene har tid til å lar seg homeopati?

Phytolacca gir veldig bra resultater i mer enn halv parten av tilfelene og det skall vi vær glad for. Men for å greie det resterende kreves så my kunnskap at faren er virkelig til stedet at den kunnskap vil før til at det blir så kompliserte at en bonde ikke lenger ser Phytolacca når den er indikert.

Hør nå min venn, Homeopati er enkelt, det vi som krangler det til.

## IGNATIA

Midlet Ignatia er laget av frøet til et stort tre som opprinnelig vokste på Filipinen. Frøet ble importert til Europa av spanske Jesuitter som kalte det Ignatia til ære for en av sine helgener. Frøet inneholder strychninum og kan på det sett ligne Nux vomica, Spigelia og Curare. Noen vil si at man ikke må studere midlene med utgangspunkt i den kjemiske sammensetningen, men jeg synes man lærer mer enn litt når man legger merke til alt. I motsetning til det går noen så langt som til at de kaller Ignatia for den kvinnelige Nux vomica, men Hahnemann som også var klar over denne botaniske beslektning skiller dem klart fra hverandre, han sier; "Ignatia passer ikke for pasienter hvor vrede, stor iver og vold predominerer, men det passer pasienter utsatt for rask veksling mellom glede og sorg."

Den raske vekslingen i humør er den sikreste indikasjonen for midlet. Hahnemann er veldig tilbakeholdende med bruk av fete typer i sin M.M.; på de mentale symptomer for Bryonia har han bare 1 fet type, t.o.m. Belladonna fikk bare 3. Ignatia fikk 7. Jeg vil nevne 3 som understreker denne vekslingen av mentale symptomer. Symptom nr. 761 " Uvanlig tendens til å bli skremt." Nr.763 "Audacity" (dristighet, frekkhet). Nr 771" Utrolig forandring i humøret, i det ene øyeblikket ler og fleiper, i det neste gråter hun" (under prøvningen vekslet det hver 3. til 4. time).

Den raske vekslingen i humør er en av grunnene til at jeg velger å kalle Ignatia "The tales of the unexpected", men vi skal se at det ikke bare er på det mentale plan at Ignatia er helt uforutsigbar. Denne uforutsigbareheten og tilsynelatende mangel på sammenheng (Mind; INCONSTANCY\*\*\*) har ført til at midlet har vært mye brukt mot hysteri. Clarke sier innledningsvis om Ignatia at det er to overveldende feil forestillinger som vi må kvitte oss med om vil skal få en riktig forståelse av midlet.

Det første er at Ignatia er et middel for hysteri og for ikke noe annet. Det andre er at man ikke trenger andre midler for å bekjempe hysteri. Det er veldig lett for oss homeopater å tro at vi er så smarte og vet så mye at vi bygger teorier og har lett for å falle for fordommer. Fordommer er absolutt forbudt i homeopati ikke bare at vi aldri skal dømme pasienten, men vi skal heller aldri ha fordommer når det gjelder midlene (Organon §257). Vår jobb som homeopat er å "matche" symptomer. Det skal vi kunne gjøre pga. det vi iakttar. Den eneste pålitelige teori vi har i homeopati er at vi aldri kan stole på teorier.

Mens jeg holder på å rive ned fordommer kan jeg også si at Ignatia ikke er det eneste midlet som sukker, "Sighing" som vi sier på engelsk. At det er blitt lagt så stor vekt på det ene enkelte symptom nå i den senere tid skyldes at det har blitt så mye plankekjøring og at folk husker bare veldig lite av hva som opprinnelig ble sagt.

Det er mange midler som sukker (Respiration; SIGHING\*\*\*). Litt bedre er det å bruke (Mind; SIGHING\*\*\*), der er det tross alt bare 3 midler i fet type. Både Nash og Clarke sier at Ignatia gir bra effekt når spasmer og kramper er etterfulgt av lang dragende sukking.

Kent sier at sukkingen ledsager en følelse av tomhet i magen og det er egentlig den sanne keynoten for midlet som det forekommer i repertoriet (Stomach; EMPTINESS; sighing\*\*\*).

Den tomhetsfølelsen er temmelig sentral i midlet, jeg mente ikke å være morsom men det er faktisk midt i midten (Abdomen; HANGING down, as if intestines were\*\*\*), Kent har illustrert det ved en overraskende rubrikk hvor Ignatia står helt alene (Generalities; STARVING\*\*); sulter i hjel.

Jeg sier ikke at du aldri skal tenke på Ignatia når pasienten sukker mye, tenk på det i høyeste grad hvis sukkingen er utpreget kun rett før menses (Mind; SIGHING; mense, before\*\*) men husk at det er flere som har det, og legg deg også på minnet at mange sukker bare om natten, når ingen hører dem.

Om du vil huske bare en ting om midlet husk at Ignatia er "The tales of the unexpected".

Det går gjennom midlet, bare se på det; her har vi en pasient som føler seg tom i magen og han sukker stadig vekk liksom for å tømme magen enda mer.

Boericke antyder t.o.m at denne tomheten rett og slett blir bedre av å sukke "Sinking in stomach, relieved by taking a deep breath.". Det er paradoksalt!

Unexpected.

Forelesning 3.

La meg begynne å ramse opp noen av disse "Tales of the unexpected" helt ut av sammenheng for å vise at det virkelig går gjennom midlet.

Hodepine som er bedre av mental anstrengelse eller av å drikke alkohol (Head Pain; BURSTING; mental exertion; reading or writing amel.\* // Head Pain; spirituous liquors; amel\*\*).

Hørselen er svekket, men han hører stemmer klart som en bjelle (Hearing; IMPAIRED; voice, the human; except, for\*). Sulphur er smartere, han hører alt bortsett fra stemmen som kommanderer han.

De fleste mister søvnen når de er utsatt for sorg; Ignatia kan like gjerne sove som en stein (Sleep; SLEEPINESS; sad news\*).

Sammentrekning og smerter i rompa som er bedre av å sitte og verre av å stå (Rectum; CONSTRICTION; sitting amel.\*\* // standing agg.\*\* // Rectum; PAIN; sitting, while; amel.\* // ; standing agg.\*\*). Men det mest overraskende er hemoroider som er bedre av å gå (Rectum; HAEMORRHOIDS; walking; arnel\*\*\*).

Smerter og ømhet i tenner som er bedre av å spise (Teeth; PAIN; sore; eating amel.\*\*).

Trykkende smerter i brystet bedre av å puste inne (Chest; Pain; pressing; inspiration, amel\*\*)

Neuralgiske smerter i hodet som om en spiker blir presset ut, bedre av å ligge på smertefull side (Head Pain; NAIL, as if from a; Sides; driven outward, were, amel. lying on it\*\*\*).

Når han har feber blir han rød og varm utenpå men fryser innvendig (Fever; EXTERNAL heat; afternoon; with chilliness; and redness without intemal heat\*\*\*) og han blir tørst mens han fryser og tørsten forsvinner når hetetoktene kommer (Chill; VIOLENT, chill; with red face and thirst\*\*) Ignatia er et av de få midler som har det.

Hvis han i tillegg svetter bare i ansiktet da er midlet ganske klart (Face; PERSPIRATION; face only\*). Forresten, vi har også det motsatte; at hele kroppen svetter men ikke ansiktet, da er det gjerne Rhus-tox (se på side 1297, Face, of the whole body except the).

Smerter i halsen bare når han ikke svelger (Throat; PAIN; stitching; swallowing; when not\*\*\*).

Sist men ikke minst et symptom som faktisk er nokså vanlig; hoste som blir verre av å hoste (Cough; COUGHING agg.\*\*\* // Cough; IRRITATION in air passages, from; inereases the more one coughs\*\*\* // Larynx; IRRITATION; increases the more one coughs\*\*\*).

Kent nevner en del andre uventede modaliteter; betennelser i leddene som ser stygge ut, men som ikke er ømme ved berøring og attpåtil er bedre av harde trykk. Han beskriver en pasient hvor fordøyelsen er helt skutt, hun kan ikke spise noenting, ikke en gang litt toast eller lett suppe, kaster opp alt og det er fare for at hun skal sult ihjel. Da sier pasienten " Kan ikke jeg få litt hakket løk og noe rå kål, det tror jeg at jeg vil kunne spise." Typisk Ignatia, alltid det uventede, og husk på at i tillegg til det, dette er et av de midler som Hahnemann klasserer på toppen av en liste med midler som har vekslende og motsatte symptomer. Det er som Kent sier; "You can not expect them to be reasonable !". (Du kan ikke forvente at skall være rimelig!)

Det er det som ga Ignatia etiketten "Hysterisk". Men hva mener vi med "hysterisk"?

De gamle ord boker fra Kents sin tid beskriver det slik: en nervøs sykdom karakterisert ved emosjonell overopphisselse og manglende kontroll, særlig når det kommer i anfall av alternerende latter og gråt.

Hvis vi ser på rubrikken (Mind; WEEPING: alternating with laughter\*\*) kan vi konstatere at Ignatia absolutt ikke er den suverene "boss" i denne rubrikk.

Hvis du mener at ordet "hysteri" er utledet fra det greske "hystera" som betyr livmor, og vil derfor påstå at hysteri er et typisk kvinnefenomen, da risikerer du å få alle "Womens lib" tilhengere (meg inkludert) på nakken, og jeg kan fortelle deg med det samme at det kommer til å bli en haug av Ignatia blant dem.

Det er faktisk så at dyktige kvinner som blir undertrykket av menn ofte går gjennom en Ignatia fase på vei mot frigjøring.

Hva sier Kent om hysteri; på slutten av andre avsnitt, side 34 "En hysterisk pasient er vanskelig å håndtere pga hans foranderlige symptomer, men også fordi han har en tendens til å skuffe (jukser, lyger) terapeuten.". I sin introduksjon til Moschus gir han en lang beskrivelse av fenomenet og nevner Ignatia som et middel blant flere for behandlingen av hysteri. I sin introduksjon til Ignatia kommer han med en presisering og sier at "du vil aldri kurere ekte hysterikere med Ignatia, men du vil kurere de nervøse plager hos milde, snille, raffinerte, velutdannede men overarbeidet kvinner når symptomene ligner på hysteri."

Som jeg forstår det er det slik at Kent skiller det vet at Ignatia vil angre på hva han eller hun har gjort, mens en hysteriker vil bare være glad for å ha stelt til et opprør. Kent sikter rett på Ignatia når han sier, "Those who will to do well"; de som ønsker, som vil, som anstrenger seg for å gjøre noe bra, noe nyttig, noe riktig.

Nå begynner vi å nærme oss kjernen. I siste hele avsnitt på side 596 sier Kent at Ignatia er ingen dumming, han er ikke treg, er ingen idiot, men han er blitt dyttet inn i denne tilstand gjennom overarbeidelse ... osv.

Hele det lille avsnittet er verdt å lese til man forstår hva Kent mener når han sier, at hele vårt sosiale nettverk er vel kalkulert for å frembringe en hysterisk mental tilstand. Ser du at Kent dømmer ikke sine pasienter, han leter til og med etter forklaringer som kan unnskyldes hans pasienter.

Men kjernen er den, og du må ikke miste den, at Ignatia er et skarpt menneske, med bra intellekt, Bøericke sier "Quick to perceive, and rapid in execution."; rask i oppfattelsen og rask i handling. Samtidig sier Bøericke at de har et mildt temperament. Hahnemann sier at det er et av hovedmidlene for pasienter som lider av krenkelser, forargelsen og frustrasjon, men som ikke viser tegn til vold eller hevn (Mind; ANGER; suppressed, from\*\* // Mind; HONOR, effects of wounded\*).

Kent sier også at det er "yielding", altså ettergivende.

Faren er nettopp den at de greier ikke å sette grenser for seg selv, som sin storesøster Natrum muriaticum vil de gjøre alt de kan for å oppfylle de forventninger som andre har satt til dem. Resultatet er at de sprekker og hjernen går som motoren i en bil hvor man nettopp har trykket clutchen i bånd (Mind; DISCONCERTED\* = bring ut av fatning). Plutselig går hele intellektet rett i taket, Youpie, Welcome to Ignatia land !

Mind; WILDNESS; trifles, at\* //  
Mouth; BITING; cheek when talking or chewing\*\*\* //  
Mind; LAUGHING; involuntarily\*\*\* //  
Mind; FEAR; sleep; he will never sleep again\*\* osv ...)

Kent beskriver dette nederst på side 595 og fortsetter på neste siden, han prater om en slags "black out" som kommer oftere og oftere. Han sier at hvis dette fortsetter kommer hun snart inn i en fase hvor hun gleder seg til å framskynde disse anfall bare for å skremme folk.

Da sier han at den ekte hysteriker er født; og Ignatia vil ikke lenger hjelpe henne!

Men, sier han når denne tilstand er forårsaket av den ovenfor nevnte, da vil Ignatia være av største nytte. Så hva er den utløsende faktor for en Ignatia tilstand?.

Clarke gir som "causations"; Grief. Fright. Worry. Disappointed love. Jealousy.

Vi har alltid visst at Ignatia er full av bekymringer (Worry) og at han , bekymrer seg særlig over bagateller (Mind; CONSCIENTIOUS about trifles\*\*\*), men George Vithoulkas hjelper oss et godt stykke på vei når han legger til Ignatia som eneste middel i fet type i rubrikken (Mind; CARES; full of\*\*\*).

Når det gjelder skrekkopplevelser; Fright, ser vi at Ignatia er særlig vel indikert når vreden er med i bildet (Mind; ANGER; ailments after anger, with fright\*\*\*). Jeg tolker den rubrikken dithen at det er de som har blitt utsatt for skrekk og fred som lider og ikke at de som lider har blitt sinte og redde samtidig.

Ignatia er også godt representert i rubrikken for kramper og sammentrekkninger etter skrekk (Generalities; CONVULSIONS; fright from\*\*\*), men midlet er enda mer indikert når en slik tilstand oppstår etter en straff (Generalities; CONVULSIONS; punishment\*\*\*).

For eksempel datteren din har gjort noe dum og du blir sint, "Gå opp på rommet ditt !" skriker du, hun løper opp og du hører at hun gråter, en time etterpå gråter hun fremdeles, så du går opp for å trøst henne, men ingenting hjelper, ingenting bortsett fra Ignatia.

Moral; straff aldri dine barn.

Ignatia er også bra for hodepine etter skrekk (Head Pain; fright, after\*\*\*) men også for besvimelser eller når noen ligger helt reaksjonsløse på gulvet etter en skrekkopplevelse (Generalities; FAINTNESS; fright, after\*\* // Generalities; CATALEPSY; fright, after\*).

Hvis bevisstløsheten skyldes sterke emosjoner kan du også bruke Ignatia (Mind; UNCONSCIOUSNESS; emotion, after\*\*\* // Extremities; PARALYSIS; mental emotion, after\*\*\*).

Abort som truer som følge av skrekkopplevelser kan også bli hindret ved hjelp av Ignatia (Female Genitalia; ABORTION; fright from\*\*).

Du ser at Aconitum og Opium dominerer i disse rubrikkene, Aconitum kommer vi tilbake til litt senere i programmet, men Opium hopper vi over i denne fasen av kurset fordi det ikke er lov, ifølge norsklov å bruke den. Nå må du være snill gutt!. Ellers risikerer du en sterk reprimande. Oh ! forresten Opium og Ignatia er også bra for den slags (Mind; REPROACHES; ailments after\*\*). Derimot er Ignatia ganske suveren for smerter i magen og galskap som følge av skrekk (Stomach; PAIN; fright, from\*\* // Mind; INSANITY; fright or anger, caused by\*\*).

Men det er sannsynligvis Grief, Disappointed love og Jealousy, som midlet er mest brukt for.

Det overrasker meg litt at Clarke tar med Jealousy fordi svartsyke er ikke så utpreget.

Disappointed love kan være så mangt, det behøver ikke nødvendigvis bety at man har mistet noen eller at man er blitt sveket, det kan også være at man simpelthen aldri har fått det til.

Kent beskriver på en hjerte knusende måte et slikt tilfelle nederst på side 593. Jeg har flere ganger lurt på om ikke Kent tok en dose av hvert middel før forelesningen, noen midler leser han opp så tregt og daff at det er gørr kjedelig, andre ganger flyr han raskt som en sval, men hver gang stemmer det liksom så bra med midlet han foreleser om.

Her under Ignatia smeller han som en kinaputt; hva er det han sier her (5. linje side 594) "Vi vet ikke halvparten så mye om mennesketshjerne som vi tror vi gjør. Vi kjenner bare dets åpenbaring." Her er min sjanse til å repetere meg selv; Vår jobb er å iaktta, ikke å lage teorier (Organon footnote til §1).

Etter denne digresjonen vil jeg ta med at Kent også har glemte den delen (om uoppfylte kjærligheten) av Ignatia i repertoriet (Mind; DELUSIØNS; married; that he is\* // Mind; DELUSIONS; vow, that she is breaking her\*). Stemmer ikke det! innbiller seg at han er gift men bryter forlovelsen.

Jeg benytter anledningen, når det gjelder uoppnådd kjærlighetsromanser (Chest; SMALL, feels too\*) til å poengtere at Ignatia konkurrerer med Lycopodium i kategorien mikroskopiske snurrebassen (Male Genitalia; ATROPHY; Penis\*\*\* // Male Genitalia; SHRIVELLED\*\*\*).

Kjærlighetssorg, eller sorg i det hele tatt, er utvilsomt hva midlet er mest brukt for.

Jeg er ikke noe bedre enn de andre akkurat der, det er rutine; skjer det en katastrofe, at noen dør eller går bort på et annet vis og at det skaper et stort tap, gi Ignatia.

Det er ikke noe farlig du kan alltid gi et bedre middel etterpå, imens kan det godt hende at du avverger et sammenbrudd. (Chest; CONSTRICTION; Heart; grief, after\*\* // Female Genitalia; MENSES; suppressed; grief, from\*\*\* // grief brings on\*\* // Head Pain; GENERAL; grief, from\*\*\* // Stomach; INDIGESTION; grief, after\*\*\*)

Men den virkelige indikasjonen for Ignatia er når det er stille sorg, når han verken gråter eller ser trist ut, klager ikke, sier ingenting, sterk som en bjørn. (Mind; GRIEF; silent\* \* \* // ; undemonstrative\* \* // Mind; LOVE; love-sick; silent grief\*\*\*).

Det er nettopp da at det er farlig! Når man ikke får bearbeidet sin sorg, skyver det bort og graver det ned dypte inne i sjelen, hvor ingen andre kan finne den. Hvor smerten ligger trygt slik at man kan finne tilbake til den når man er ensom (Mind; INTROSPECTION\*\*\*). Ignatia på et tidlig stadium vil bringe tårene fram, hvis du venter for lenge, noen år eller et halvt liv, blir du nødt til å hente fram Ignatia's storesøster; Natrum muriaticum.

Iblant er det et annet middel som må brukes, et middel som så mange glemmer i denne sammenheng, Ignatia's botaniske storebror; Nux vomica. (se rubrikken weeping, sad, though sad, impossible to weep). Det finnes en rubrikk hvor disse to strychnum kompiser vanker alene, og det er denne (Mind; SADNESS; quiet\*).

Så neste gang du ser et menneske, kvinne, mann eller barn, en hund eller en katt, krokodille for den sakens skyld som begynner å gråte når du stryker han på hodet, husk at du alltid kan slå opp i rubrikken hvis du ikke vet hvilket middel du skal gi. (Mind; WEEPING; caressing, from\*).

Som en ettertanke og kanskje for at Ignatia skal overraske oss en siste gang vil jeg si at som Belladonna er for skarlagens feber og Bryonia/Rhus-tox er for dysenteri (eller Tyfus) er Ignatia et av hovedmidlene til SVARTE DØDEN. Boericke kaller dette "the plague".

## ACONITUM

Det første jeg greide å huske fra Aconitum er at han pekte på klokka å sa at når lille viseren går forbi den store viseren er han do. (Mind; PROPHECYING; predicts the time of death\*\*\* / Mind; DELUSIONS; die; thought he was about to\*\*\*).

Aconitum er et middel som skaper voldsom turbulens mer i selve mennesket enn i kroppen. Boericke legger vekt på at Aconitum gjelder for tilstander før besværet har lokalisert seg i et organ. Aconitum er middel "par excellence" for begynner fasen av alle akutte tilstander når pasienten viser tegn til ekstrem nervøs opphisselse. Dessverre er denne tilstand ikke holdbar i lengden, og i praksis når vi kommer til en pasient har symptomene allerede fått karakter av et annet middel. Kent sier at Aconitums symptomer kommer og går som en sommer storm. Vithoulkas har i Athen hatt anledning til å gi Aconitum som følge av redsel etter et jordskjelv. Et jordskjelv er et utmerket bilde av Aconitum og a propos det; (Extremities; UNSTEADINESS; Knee\*\* / Chill; SHAKING; night; lying down, on\*\*).

Når vi gir Aconitum er det som regel på grunnlag av etiologien som i korthet er sjokk. Sjokk forårsaket av trauma, (Eye; REDNESS; injuries, after\*\*\*), sjokk forårsaket av redsel, sjokk forårsaket av kald torr vind. En sjokk tilstand fordrer at organismen har evnen til å reagere med stor vitalitet, og Aconitum passer best for mennesker som ellers er energisk og kraftige mer enn for flegmatisk rolige svake typer.

Teste påstår at Aconitum er mer giftig for kjøttetende dyr enn for vegetarianere, han forteller om en elefant som fikk en dose av Aconitum som kunne ha tatt livet av 2000 menn og elefanten merket ingenting.

Belladonna kan i en akutt fase skape noen symptomer som ligner på Aconitum men, man kan si med en viss reservasjon at Belladonna passer mer for en Calcarea type mens Aconitum passer mer for en Sulfur type.

Aconitum og Belladonna kan i akutt tilfeller med feber vær vanskelig å skille fra hverandre; her er noen tips. For det første kan vi se at Belladonna fryser selv om han har feber og at han har en aversjon mot å ble avkled, selv om han svetter som gris, er varm ved berøring og så varmt at svetten damper av, vil han fremdeles ligge godt gjemte under dynen.

Aconitum er det stikk motsatt; han kaster av dynen (Fever UNCOVERING; aversion to // desire for).

Pulsen hos Aconitum er av typen tangka, tangka, eller t.o.m. tikktakk tikktakk i verste fall prrrriiitt. Hos Belladonna er det whompa whompa, gabommgabomm eller svosjhsvosjh.

Belladonna går rett til hodet Aconitum angriper brystet og hjertet. Det medfører at Belladonna vil helst lige med hodet oppreiste og at Aconitum føler seg svake og kan besvimme idet han står opp. Belladonna er ofte bedre når han ligger på sia, Acontum er desiderte verre når han ligger på siden.

Belladonna er mer døs og vil sove men får det ikke til, Aconitum vrir seg i senga, er rastløs, engstelig og våkent. Aconitum er tørst, Belladonna vil ikke drikke.

Aconitum er oftes klar i hodet men redd, Belladonna er helt borte og redd for ting som går "bump" under sengen.

Hodet til Belladonna er oftest påfallende tørr tross det store varmen, det kan hende at han svetter på kroppen som ligger under dynen, men svetten har den karakteristikken at det kommer og går plutselig. Svetten hos Aconitum er mer stabil og man vil ofte se at Aconitum svetter på den siden av ansiktet som han ligger på.(Face; PERSPIRATION; side; lain on\*\*).

Tatt i store doser virker Aconitum paralyserende på det cerebrospinale nerve system. Rett etter inntagelsen opplever man brenning i munn og svelg (Chest; WATER; boiling, was poured into chest, sensation as if\*\*\*), fulgte av nummenhet og dirring i kroppen og leggene, og senere muligens lammelse (Extremities; PARALYSIS; Upper Limbs; meningitis, during\*\* / Extremities; TINGLING; Foot; extending upwards\*\*\*).

Siden Aconitum virker på nervus vagus som styrer bl.a. lungene, inntreffer døden som følge av puste stans (Mind; FEAR; suffocation, of\*\*\*). Selv om man skulle overleve puste besvær er den samtidige sammentrekning av arterien som hindrer en normal flyt av blod døds årsak nok i seg selv.

I den gresk mytologien ble Aconitum skapt når spytt og skum fra munnen til Cerebes falt til jorden mens Hercule fraktet ham et annet sted. Cerebus jobb var å stå vakt foran inngangen til underjorden slik at ingen kunne hente mennesker tilbake fra døden. Når Cerebes ble hindret i å utføre jobben skapte han Aconitum til å fungere som en slags vikar.

Hahnemann sier at Aconitum er det første og hovedmiddlet for inflammasjon av luftrøret inklusiv halsen særlig når tørste og rask puls er ledsaget av angstfull utalmodighet og mental opphisselse.(Fever; BURNING, heat; dry, burning heat, extending from head and face, with thirst for cold drinks\*\* / Mind; EXCITEMENT; nervous\*\*\*)

Videre sier han at det skaper alle de symptom som ligner på mennesker som er blitt skremt eller er blitt sterk forarget (vexed), og er det sikreste og raskeste virke middel for dem.

Men Aconitum er også en glimrende påminnelse om at vi ikke har lov til å klassere midlene som akutte og som kroniske uten videre som følgende eks. viser. Gunnar Janson en nålevende kollega i Sverige fortalte om en dame som oppsøkte ham fordi hun ikke kunne ble gravid. Jeg så intervjuet på video og damen så stille og rolig ut, helt normal kanskje litt innestengt; et prima eks. av Natrum muriaticum tenkte jeg. Men Gunnar ga henne Aconitum fordi hun hadde "en passant" nevnt at hun hadde blitt redd for å do under hennes første forløsning. 3 måneder etter på var hun 2 måneder på vei!. (Mind; FEAR; death of, pregnancy, during\*\*\* / Mind; FEAR; death of, labor, during\*\*\*).

Vithoukas skriver i sin M.M.Viva "Ikke nøl med å gi Aconitum når symptomene passer uansett hvor alvorlig patologien er. Jeg gjentar, den

informasjon vi har fra "old masters" om at Aconitum kun er indikert i begynnelsesfasen av akutte tilfeller er fullstendig misvisende".

Den "kroniske" Aconitum pasient er en omgjengelig og hyggelig fyr, livelig og ekstrovert, svakheten ligger i at han har en tendens til en samtidige overopphisselse av både det arterielle og det nervøse system; det ene drar det andre med seg.

Det kan begynne i nervene på grunn av et sjokk som setter nervene i kok og overfører stimulansen til det arterielle system med påfølgende kjerteklapp og nummenhet følelser i kroppen. (Chest; PALPITATION heart; fright, after\*\*\*/ Extremities; NUMBNESS; Leg; sitting; after\*\*\* / Extremities; ITCHING; Palm; night\*\*\* /Mouth; PRICKLING; Tongue\*\*\*).

Det kan begynne i kroppen på grunn av en forfrysning som forårsaker sammentrekning av arteriene og arytmie (uregelmessig hjerte) som skaper angst og formening av nærkommende død.

Diverse nevralgier er Aconitum domain. (Head Pain; LOCALIZATION; Forehead, in; eyes, above; cold dry wind\*\*\*)

Et par keynote till

(Nose; CORYZA; wind, caused by; cold, dry\*\*\*). Aconitum er indikert for forskjølelser som begynte med rennende nese ledsaget av my nysing, eller tørr og brennende slimhinnen, begge to med dunkende smerter i pannen, men bare når det oppstår etter at vedkommende hadde vært utsatte for kaldt vind.

(Stomach; INFLAMMATION; cold; things, after\*\*\*) som for eksempel etter å ha drukket isvann om sommer.

Aconitum bildet utvikler seg etter voldsomme hendelser. Det er ikke nok å bli litt kald, nei er man først Aconitum da er man sterk og vital så man tar lange skiturer i 30 kuldegrader, og har man en "touch of" Arnica i konstitusjonen glemmer man fjellvett på nattbordet.

Emosjonelle sjokk er også voldsomme; det er ikke typen som er påvirket av konkurs eller uheldige kjærlighetsforhold, nei det er mer bilulykker, sitter fast i heisen, bevitnet et våpnetbankran, traumatisk fødsel o.l.

Det ligger en følelsen i luften av at døden er nær. (Mind DELUSIONS, die, thought he was about to \*\*\*). Så har du en pasient i 50 alderen som allerede har skrevet sitt testaments har du lov å undersøke nærmere med tanken på Aconitum.

Et annet alminnelig og kurant symptom som dekker Aconitum er klaustrofobi; (Mind, FEAR; crowd in a \*\*\* / Mind FEAR narrow places \*).

Fear of dying, fear of narrow places, fear of suffocation, ailments from shock, minner selvfølgelig om en opplevelse vi alle har vært gjennom nemlig fødselen, så det er ingen overraskelse at vi ser mange Aconitum symptom hos spedbarn. En av dem er inflammasjoner i øynene, også pustebesvær og lungeinflammasjon, men den store klassiske er vondt i tissen ved urinering. (Respiration; ASPHYXIA; new-born infant\* / Chest; INFLAMMATION; Lungs; infants\* / Eye; INFLAMMATION; infants\* //; wind, dry cold\*\*\* // Bladder; RETENTION of urine; new born infants, in\* // ; children, in; every time child catches cold\* // Bladder; URGING to urinate; ineffectual; children\* // painful; children grasp the genitals and cry out\*).

At Aconitum beroliger gravid kvinner som er rede for å dø under forløsning er en av det meste anvendt og pålitelig informasjonsbitt vi har I hele materia medica.

## CHAMOMILLA

Mark Twain hadde utvilsomt studerte hans Materia Medica.  
Vennligst lese den sitat hentet fra ”Den tvilsomme tvilling”.

Tom var en uskikkelig unge, fra første øyeblikk. Han brølte og skrek for den minste bagatell. Han kom med voldsomme temperamentsutbrudd uten ringeste varsel, og hikstet og illskrek fram til et klimaks da han holdt pusten, - den skremmende detaljen hos småbarn som får tenner, med store kvaler når små barnet har anstrengt lungene til det ytterste og ligger og vrir og vender på seg uten å gi fra seg en lyd, og sparker og spenner for å få igjen pusten, mens leppene blir blå og munnen står på vidt gap i et gisp og blotter en enslig stakkars liten tannebiss midt på den nederste hovne og hissigrode gummen. Og når den forferdelige stillheten har vart så lenge at man er blitt overbevist om at barnet aldri vil få pusten igjen, kommer en barnepleierske farende og slenger kaldt vann i ansiktet på barnet og - fluksens! blir lungene fylt og barnet setter i et vræl, et hvin, eller et hyl som smeller i øret som så lenge har lyttet etter lyd og får den forbløffede eieren av det til å komme med ord som ikke står i et passende forhold til en glorie, om nå vedkommende har en slik.

Smågutten Tom klørte den som kom innenfor rekkevidde av hans negler, og klasket til alle han kunne nå med ranglen. Han hylte på vann til han fikk det, og når han fikk det, slengte han koppen og det hele i golvet og hylte etter mer. Han gikk inn for hvert eneste krumspring av innfall, uansett hvor anstrengende og ubehagelige de enn måtte være. Han fikk lov til å spise akkurat det han hadde lyst på, særlig saker og ting som skaffet ham mageknip.

Da han ble stor nok til å begynne å valse omkring og si enkelte ord og setninger og fikk forestillinger om hva hendene skulle eller kunne brukes til, ble han en enda større pest og plage enn noen gang før. Roxy fikk ikke et sekunds ro når han var våken. Han maste og brølte etter alt han så, og sa rett og slett ”Vil ha det!” Og det var en kommando. Når han fikk det, sa han rasende mens han skjøv det vekk med hendene: ”Vil 'ke ha det! Vil 'ke ha det!” Og når det var borte, satte han i et rasende brøl: ”Vil ha det! Vil ha det!” Og Roxy måtte fly så fort bena bar henne for å skaffe det fram igjen før han satte ut i livet truselen om et krampeanfallo.

Det han aller helst ville ha var knipetenger. Nettopp fordi hans far hadde nektet ham å leke med slikt verktøy fordi han knuste vinduer med det og ødela møblene. Når Roxy sto med ryggen til ham, krabbet han i vei mot knipetangen og sa: ”Vil ha den!” Og skulte bort på Roxy for å se om hun passet på. Så gjentok han: ”Vil ha den!” Og så: ”Skal ha den!” Og så igjen det stjalne øyekastet da han sa:

”Tar den!” - Og knipetangen var hans. I neste øyeblikk var det effektive redskapet løftet i været, og så kom et vræl og katten sto på tre ben med krum rygg hvesende klar til å møte et angrep. Roxy kom stormende til akkurat da en lampe eller en vindusrute gikk i knas. (Sitatt slutt)

For umulige unger som er irritable, utalmodige, lunefull og sinte.

Astma anfallo som er forårsaket av vrede eller sinne.

Bedre av å bøye hodet bakover, bedre av kald luft, bedre av kald drikk.

Hoster hver gang han blir sint (og det er ofte), men kan også få tørr hoste om natten (da sover han videre, gjerne med varm svett på hodet, gjennom hele anfallet).

Barn med hes stemme. Verre av tørr luft.

Nøkkel ord for Chamomilla er "ANGER". Pasienten er sint, stygg, spydig, ondskapsfull. Vet ikke hva han vil, men vil ha det NA!, forlanger noe, men vil ikke ha det når han får det. Uhøflig, arrogant, slem; kan angre et halvsekund og be om forlatelse, men sa er det på igjen med engang, kan simpelthen ikke la være å bli slemme. Holder ikke ut, tåler ikke den irritasjon som plager ham støtt.

Overfølsomhet for alle inntrykk; nerver i høy gir. (Mind; SENSITIVE; coffee, after\*\* \*) Chamomilla antidoter kaffe!. (Mind; FEAR; wind, of the\* \*)

Irritabilitet som aldri gir seg (Mind; WEEPING; sleep, in\*\*\*) forlanger det ene, forlanger det andre; "Bære meg, pell deg vekk, ikke snakk til meg". (Mind; IRRITABILITY; sends the; nurse out of the room\*\*\*) (Mind; IRRITABILITY; spoken to when\*\*\*) (Mind; SPOKEN to, averse to being\*\*\*).

Mest av alt overfølsomt for smerter. (Mind; IMPATIENCE; pain, from\*\*) (Mind; IRRITABILITY; dentition, during\*\*) (Mind; IRRITABILITY; pain, during\*\*\*)

Smerter uten proporsjoner til besvar.

Smerter i ørene, i tennene, nevralgier, revmatisme, kolikk smerter. Små barn som skriker hele dagen, det eneste som hjelper er å bare dem, må bares hele tiden, og enda kan han sparke mens han er på armen. (Mind; WEEPING; child; is quiet only when carried\*\*\*) (Mind; QUIET; carried, only by being\*\*\*) (Mind; KICKS; carried, and becomes stiff when\*\*) (Mind; CARRIED desires to be\*\*\*) (Mind; RESTLESSNESS; children, in; relieved by being carried about\*\*).

Smerter som er så intense at nervepotensialen er tomt og kroppsdelene blir numne og mister følelsen (Extremities; NUMBNESS, upper limbs; grasping anything\*\*\*) (Face; PAIN; numbness with\*\*\*) (Skin; NUMBNESS; scratching, after \*)

Chamomilla får tannverk fra varme, men er ikke bedre av kaldt. De fleste andre smerter er bedre av varme, pasienten er var for kald frisk luft og storrsett bedre av varm; (for eks. hosten er bedre av varm seng), men Chamomilla barn får ofte varm føtter om natten og stikker fotene fra under dynen (Extremities; UNCOVER; Feet\*\*\*). Det virker som en detalj, men alle som har arbeidet med homeopati ved verdien av den rubrikk!

Chamomilla er like rastløs som Rhus-toxicodendron, men er ikke bedre av bevegelse, like rastløs som Arsenicum, men trenger ikke selskap (jo! det vil han, nei! det vil han ikke, jo det vil han GRrrr!), like rastløs som Aconitum, men Chamomilia vil heller dø enn å lide sann.

Mensen kommer for tidlig, varer for lenge, blodet er mørkt nesten svart og klumpete. Gul etsende utflod. Fødselsveer som kommer uregelmessig, trykker i alle retninger bortsett fra nedover, med smerten i lårene. (Genitalia female;PAIN; labor pains; run\*\*\*) (Genitalia female; RIGIDITY of os during labor \*\*\*).

Barn med øreverk, tannverk, astma og tørr hoste eller bronkitt med løs hoste, oppblåst mage, diare. (Abdomen; PAIN; aching; diarrhoea; during\*\*\*) (Abdomen; PAIN; aching; periodical\*\*\*)

3 maneder kolikk?

Minner om Calcarea carbonica, men den siste skriker bare når du forstyrer ham, Chamomilla skriker hele tiden. Svetten hos Calcarea carbonica er kald hos Chamomilla varm. En velkjent keynote for Chamomilla er (Face; DISCOLORATION; red, one sided, one pale the other red \*\*\*), men det gjelder kun ved øreverk, tannverk eller kanskje feber. Man må være på vakt og aldri velge middelet p.g.a. ett symptom alene: se for eks.; (Fever; SIDE; one cheek red and hot, the other pale and cold=aconitum // Fever SHUDDERING; constant, one cheek hot and red = Coffea // Face; HEAT; cold; one cheek cold and red, the other hot and pale = Moschus).

Når det gjelder øreverk hos småbarn må jeg innrømme at, selv om jeg er prinsipielt imot rutiner, at jeg gir alltid Chamomilla til øreverk hvis jeg få kom til på en tidlig fasen. Chamomilla har etter min erfaring stanset mer akutt ørebetennelse hos barn enn alle de andre midler til sammen. Jeg kan faktisk ikke huske et tilfelle hvor de ikke har virket når den har blitt gitt på tidlig stadium. Hvis det er kommet lengre og at feberen har stiget, da vil Belladonna muligens vær bedre, om det er det andre eller tredje dagen er Pulsatilla absolutt hvert å tenke på, og dersom Pulsatilla har hjulpet huske å avslut med Silica og senere gi Lycopodium så snart anledningen byr seg.

Når det gjelder større barn eller voksen er mitt rutine middel for akutt ørebetennelse, altså det midlet jeg bruker så lenge ingen andre midler er indikert, Mercurius.

Herring i "Domestic physician" sier at Chamomilla kommer til bruk når pasienten ikke kan svette!

## LEDUM PALUSTRE

"Everybody knows" at ARNICA MONTANA er første middel for skade, og det er alltid lurt å begynne behandlingen med det midlet, fordi vi må, her igjen skille, mellom det som er et symptom og det som er en årsak. Jeg prøvde i min første forelesning å vise at Arnica har et visst temperament som gjør at han er nødt til å skade seg for eller siden, slik at å gi det midlet til en som har skadet seg, kan virke preventivt i forhold til den neste skade.

Kroppen er et selvjusterende instrument og har en forbløffende evne til å reparere seg selv under gunstige forhold. Det første bud etter en skade, er derfor å sørge for å skape disse kunstige forhold, kunnskap om hygiene og førstehjelpstiltak er en "ess" i slike tilfelle, men dette overgår hensikten med dette kurset.

Det betyr ikke at Arnica virker hver gang for alle tilfeller som stammer fra en skade fordi det midlet ikke er tilstrekkelig for å være homeopatisk i hvert tilfelle. Hvis du slår opp (Generalities: WOUNDS) som er faktisk den aller siste rubrikken i Kent's repertoriet ser du at det eneste middel i fett i hovet rubrikken er LEDUM PALUSTRE, så Kent er ikke som "Everybody".

Ledum palustre er den vilde Rosemarie. Den vokser i fuktige områder i hele nord Europa og Canada. Bladene har en sterk lukt og ingen dyr spiser den

bortsett fra geita. I Lappland er planten brukt i mel lageret fordi lukten holder musene bort. Svenskene brukte å vaske fe og svin i uttynnet blanding av planten fordi den fjerner lus. I Sverige og i andre land ble den brukt blandet med øl fordi den økte ølets berusende virkning på den maten at den forårsaker en svimmelhet med en tendens til å falle bakover (hvem foretrekker ikke øl som gir skikkelig bakoversveis).

Dessverre har den også den bivirkningen at den gir voldsom hodepine. Bladene er brukt av kanadiere som erstatning for te når de er ute på jakt. I Norge er planten kjent som Finne te eller Lappland te.

Ledum har en antiparasitt effekt på dyr som fikk Teste (en fransk homeopat) til å prøve den som middel mot insektsbitt. Teste brukte den mot myggstikk, bi- og vepsestikk med suksess og senere anvendte han den for rottebitt og kattebitt osv. med samme suksess. Han fant senere ut at den også kunne brukes for alle typer av skade som er av "penetrating" type; dvs. et kutt hvor dybden er større enn bredden. For eks.; trækker på en spiker; nål under nailen, flis i rumpa, osv.

Fra dette merkelig, men absolutt genial, empirisk begynnelsen har bruken av Ledum vokste mer og mer helt til den vant seg en plass i vårt Materia Medica som bare kan sammenlignes med Arnica. Mens Arnica er relatert til Sulphur og Rhus toxicodendron er relatert til Calcarea carbonica er det for meg ikke tvil om at Ledum er relatert til Lycopodium.

Alphons Teste er en fransk homeopat som praktisert i perioden rett etter at Hahnemann forlot oss. Teste skrev en annerledes Materia Medica hvor han forsøkt og samle alle midler i 20 grupper. Men Teste skrev også en 50 sider lang introduksjon til hans Materia Medica hvor han gir en av de beste og mest konstruktiv kritikk av Hahnemanns doktrin som finnes. Få vil ha våget å kritisere Hahnemann, men Teste var en klar synte og rettferdig man som argumenterer utfra Organon og "Chronic Disease" og hans kritikk, ved å tvinge meg til å tenke over homeopatiens sentral argumenter, har hjulpet meg å forstå Hahnemann enda bedre. Teste kritikk går hovetsakelig på 4 punkter som er:

1)- Sykdom er ingenting annet enn forandring i livskraften.

La meg legge til at vi må aldri glem at vi må være motakkelig for sykdommen før vi kan få en sykdom. Selv i akutt sykdom hvor utløsende faktor tydeligvis er en mikrobe må verten fremdeles være motakkelig for mikroben. Sykdommen begynner på en my høyre plan enn det vi vanligvis forestiller oss. Sykdommen begynner hos pasienten og det er pasienten vi må kurer. Å fjerne sykdommen kan bare utsette problemet helt til denne neste sykdommen dukker opp.

2)- Drogene har også evnen til å forandre livskraften og det er på den måten at drogene påvirker sykdom.

La meg legge til at å studere den fysiologisk, den mekanisk, virkning av en droge i laboratorier kan samelignes med en døde og blind som prøver å beskrive verden ut fra det han føler med fingrene. Det finnes ingen mer følsom, mer presis mål instrument enn menneskets bevissthet.

3)- Similia similibus curantur, la like kurer lignende.

La meg si at likehet må ikke bare være en likehet av resultater. Huske at sykdom er en forandring i livskraften og at drogene fører til en annen forandring i livskraften. Det er livskraften som må være like, den sykens og medikamentets livskraften. Det kan vi bare tilnærmes oss dersom vi, i ethvert

tilfelle, husker å betrakte det mentale symptomer, de generell symptomer og de lokal symptom, som like viktig. Et homeopatisk middel må ville like på disse 3 punkter.

4)- Ethvert sykdom er nødvendigvis fullstendig individuelt.

Det finnes milliarder av menneske på jord og ikke to er like, ikke en gang i enkelt detaljene, som finger avtrykk, finner vi to som er like. Hvorfor ikke? Hvorfor kan ikke to være like? Fordi det er en naturlov. Hva kan vi lære av å klassere sykdommer i gruppe? Hvordan kan vi tru at vil skal kunne kurere sykdom med en slik system, men enda er diagnosen fundamentet til hele Verdens Helse Organisasjon.

Jeg kan ikke gi en redegjørelsen av Testes kritikk, det vil ha trengte minste 50 sider, men Teste gjorde en til ting: han klasserte midler i grupper baserte på det allmenn, "The General": livskraft forstyrrelse forårsaket av midlene. Når jeg ser på "kassus" eller tilfeller som kandidatene spør meg om råde for, ser jeg at de lokal detaljene er alltid med, iblant finnes det også mentale symptomer, men nesten bestandig er "The Generals" utlatte.

Senere vil Kent, Allen og Hering legge mer og mer vekt på "The generals", men Teste være den første som gjorde det. Han plassere Arnica på hodet av en gruppe som består av Arnica, Ledum, Rhus toxicodendron, Ferrum, Spigelia og Croton tiglium. Innledningsvis gir han en liste av 50 allmenn symptomer som er mer eller mindre felles for alle 6 midler. Han bruker samme system for å lage 19 grupper till, alle baserte på allmenn symptomer. Boken er vanskelig å lese og jeg synes at gruppering ikke er alltid så vellykket, så jeg anbefaler ikke boken, men det er en bemerkelseverdige studie av ... "The Generals"

Akkurat som, selv om Sulphur, Calcarea og Lycopodium er 3 helt forskjellige midler samtidig som mange pasienter vil behøv alle 3, må man ikke ble overrasket av å oppdage at Ledum, Arnica og Rhus tox ofte er indikerte i rekke og rade i en og samme tilfelle.

Arnica påvirker huden ved å forårsake grupper av små byller. Som klør. Rhus tox forårsaker væske fylte blemmer. Som klør. Ledum, ah! Hvordan påvirker Ledum huden? V. K. Gupta en berømte homeopat far India som på den tiden arbeid på "The Nehru Homoeopathic Hospitla" i New Delhi, sa til meg en dag. "Catch the generals and the whole army surrenders" (Fange obersten og hele hæren overgir seg").

Erfaring viser at Ledum passer for pasienter som har problemer med å eliminere urinsyre. Omsider vil de få urinsyre gikt. Jeg har observert en del slik pasienter og nesten alle fikk elvbless som klødde noe vannvittig. Jeg er overbeviste om at Ledum kan gjøre my mer for elvbless enn det sitt rykte tilsier. For at ledum skal kurere elvbless må elvbless være slik at kløen er verre om natten p.g.a varm fra sengen. Pasienten som har utslett må være en frossen pasient som er kald hele tiden. Til tross for det vil kløen la seg lindre av å ta en kald dusj. Utslett må begynne på føttene og gradvis bre seg oppover kroppen, og det enten det er i løpe av en og samme anfall eller gjennom årene og forplante seg oppover fra anfall til anfall.

Men elvbless er resultatet av mange forskjellige sykdommer og elvbless kan ikke være det karakteristisk uttrykkform for Ledum hudsymptom. Igjen er det Teste som gir den beste beskrivning av FENOMENET. Han skriver: "Ledum forårsaker en slag blå eller violet fargede "tuberosity", særlig i pannen, og en eksem utslett, med dirrende klø, som sprer seg over hele kroppen, invadere

munnen, og sannsynligvis også luft veien og utløser en krampaktig hoste som kan noen ganger være meget voldsom og blir feiltakelig tatt for gikkhoste”

”Tubercule” er en form for rot vekst. En pottet for eksempel er en ”tubercule” og når Teste sier en tuberosity mener han et utvekst på huden som ser ut som om man har plassert en halv tørr erte på huden. Utslettet kan bli større, sjelden mindre, men beholder omtrent den proporsjon når det gjelder forhold mellom diameter og høyden og tuberculen har skarp avgrenset kontorer. ”Violet” er en farge som ligger halvveis mellom blå og rød. På Norsk sier man lilla, men det er ikke ”violet”, fordi lilla er den farge man oppnår når man tilsetter hvit til ”violet”.

Jeg har sett to tilfeller med den typen utslett, den ene akutt den andre kronisk, og begge to ble kurert med nærmeste mirakuløst hastighet ved hjelp av Ledum. Jeg er sikkert på at den type av utslett er toppen av hva Ledum kan gjøre på huden. Jeg tror ikke at noen andre enn Teste har innsett dette, derfor foreslår jeg at du legger til Ledum i en rubrikk som per dags dato inneholder kun Tuberculinum (Skin, ERUPTION; tubercule, purple).

Jeg nevnte urinsyre og det er et opplagt knyte punkt til Lycopodium. Det mest akutt form for urinsyre gikt er podagra: en betennelse i stortåa. Og Ledum etterfulgte av Lycopodium har kurert flere slik tilfeller i min praksis. Om du slår opp på side 1083, som handler om smerter i stortåa, vil du se at Ledum forekommer hele 6 ganger i fett type. Det sies forresten at folk som lider av urinsyre gikt ikke skal drikk vin (Extremities;PAIN, wine\*).

Urinsyregikt, som på engelske heter gout, og revmatisme utgjøre til sammen Ledums mest brukt anvendelse for kroniske lidelser og siden ikke alle greier å skille mellom disse to diagnose kan vi godt se på dem samtidig og heretter vil jeg prate om revmatisme selv om jeg egentlig mener revmatisme og leddgikt.

Det ledende symptom for midlet er FROSSENHET, lokal frossenhet og generell frossenhet, koblet til det merkeverdige fenomenet at, til tross for den frossenhet, at smertene blir verre av varme og bedre av kulde (Extremities; PAIN, cold applied, amel\*\*\* //PAIN; Joints, warmth agg\*\*\*). Når det gjelder kronisk pasienter er ikke alle nødvendigvis frossen, de kan ha en normal kroppstemperatur, men i så fall vil de i det minste si at det blir verre av varmen og tåler varmen dårlig.

Det neste bemerkelsesverdige fenomen hos Ledum er at besvar viser en desidert tendens til å bre seg oppover i kroppen. Revmatismen begynner oftest i, og angriper mest, de små ledd. Begynner oftest i føttene og brer seg gradvis oppover (Extremities, PAIN, rheumatic, extending upwards\*\*\*). Den siste nevnte rubrikken kan tolkes på 2 forskjellige måter. Den første er at smerten eksempelvis i kneet, skytter oppover lårbenet og begynner å gjøre seg gjeldende også i hoften slik at man forvondt i hele den delen av legemet. Det andre tolkning er at smerten forlater kneet, krabber seg oppover lårbenet og ender i hoften. Det er det siste fenomenet som er så unik for Ledum.

Den siste rubrikken vi så på, nevner at to midler har smerter som enten brer seg eller ”reiser” oppover, men Kalmia er bedre kjente for smerter som forplanter seg nedover, det er helt utenkelig for Ledum. Bla over noen sider til side 1050 og det i høyre delen finner du: (Pain; upper limbs, rubbing, leaves upper and goes to lower limbs; kalm). Kryse over til venstre siden av side 1051 og du finner rubrikken (Pain, upper limbs, extending, downwards) som du ser det finnes en rekke midler som har smerter som fuger nedover.

Ledum er heller ikke alene med å ha den oppover vandring som vil skal se av følgende rubrikk: (Extremities; PAIN; foot, extending upwards\*\*\*). Etter hvert at vi følger Ledum på sin vandring oppover ser vi at Ledum er første middel for smerter i ankelen (Extremities, PAIN; ankle\*\*\*). Ledum er et veldig godt middel for når man har ”tråkket over” (Extremities, PAIN, ankle, step from a false\*\*\*// stepping when\*\*\*). Ledum er også et prima middel for besvær som stammer av urinsyre ansamling i ankelen (PAIN, ankle, gouty\*\*\*).

Videre oppover legen kommer vi til kneet og vi ser at Ledum har fått selskap av så mange flere midler at den har mistet sin særstilling, dog Ledum skiller seg fremdeles ut rubrikkene ”gouty”, ”cold, amel” og ”warmth, agg”. Men, om vi nå forlatter smerten og går til rubrikken for hevelser som er (Extremities; SWELLING; knee) og ser på subrubrikkene som ”gouty”, ”rheumatic” er det litt tvil om at Ledum karer seg tilbake til en ledende posisjon for revmatisk besvar. Her også kan vi kryssover til neste siden og konstatere at ledum er ett av bare 2 midler i rubrikken (SWELLING: leg, painful\*\*\*).

At selv leggen kan hovne opp skyldes at Ledum er et middel for betennelser i benhinnen som jeg kan bevise ved å be deg bla tilbake til side 1018 hvor vi finner rubrikken for betennelser (INFLAMMATION; finger, bone, periosteum\*\*\* // leg, periosteum\*\*\*).

Følge med. Vi er kommet til hoften og her ser vi at Ledum har en preferanse for den høyre hoften hvor Ledum er praktisk talt eneste middel i fett typen (PAIN, hip, righth\*\*\*). Oppover ryggen og brystet, vil ikke Ledum forårsake noen nevneverdig plagger bortsette fra noe stivhet rund skulder bladene, men når vi kommer til skuldren, ser vi at Ledum har skiftet siden (PAIN; shoulder, left\*\*\*). Den krysning av sider er en av karakteristikken av Ledum og det ikke uvanlig at pasienten vil ha smerten i venstre skuldren og samtidig i høyre hoften (PAIN; shoulder, left, and right hip\*\*\*) hvor Ledum er på nytt for å si alene i rubrikken.

Når pasienten har vondt i venstre skuldren vil han også ha smerter i håndledd og i fingrene. Det kommer ikke fram i repertoriet, men man ser det i praksis. I praksis ser man også at, etter hvert at ledum bitter seg fast, at det vil oppstå små klumper på senefestene, såkalt ganglia. Det kommer heller ikke fram i repertoriet, men det står beskrevet i Materia medica så jeg synes at man kunne med fortelle legge til både Ledum og Benzoic acid (Benz-ac) til rubrikken (Extremities; GANGLION).

Ved slik Ledum revmatisme vil hele kroppen kjennes mørbanket ut, smerten blir verre om kvelden og særlig verre i en varm seng, smertene er verre ved bevegelse, særlig første bevegelse. Smertene er som regel av en stikkende, og rivende karakter, og skifter sted både raskt og ofte. Det er hva man kaller vandrende smerte (Generalities;PAIN, wandering\*\*\*).

Når det gjelder akutt plager er Ledum særlig indikert for følge av insekt bitt (Skin; STINGS of insekts\*\*\*) og bitt av giftig krype (Generalities, WOUNDS, bites of poisonous animals\*\*\*). Her igjen er Ledum eneste middel i fett type i rubrikken og det kan ikke herske tvil om at når det gjelder insekt sting, enten det er bier, vepser, edderkopper eller skorpioner, eller når det gjelder bitt av slanger eller rotter, katter eller hva det nå måte være at Ledum er midlet av første valg (Extremities; INJURIES; Thumb, cat`s bite\*\*). Det eneste unntak er bitt av rabies, eller meget synte hunder, hvor første midlet er Lyssin.

Selv om jeg har sagt det før, gjentar jeg at (noen glemmer så fort vett`u) Ledum er også første middel for skader av spise gjenstander eller av ”penetrerende” type særlig på fot sål og i handflaten (Generalities; WOUNDS: penetrating, of palms and soles\*\*\*). Det typiske for Ledum er at den skadede delen blir kald (Generalities, WOUNDS, cold, become\*\*).

ALLE SMERTER ER BEDRE AV KULDE og ikke nok med det, men selv den SKADEDE DEL KJENNE KALD VED BERØRING OG FØLES KALD. Og Ledum er et av de midler jeg bruker i stedet for stivkramp sprøyt. (Generalities, CONVULSIONS; tetanic rigidity, injured parts become cold as ice and spasms begin in the wound \*\*\*).

Mot slutten ønsker jeg å si at selv om Arnica er anbefalt for alle skader som forårsaker blåmerker at Ledum er bedre enn Arnica for ”Blåveis”. Når man har fått et slag slik at benet rundt øyet er blitt truffet og at det danner blåmerker vil Ledum vær midlet som raskeste vil lindre smerten og akselerer helbredelsen.

Siste, men ikke minste må jeg insistere på at akkurat som Arnica kan fremdeles anvendes mange år etter at skaden har skjede at man må alltid tenke på Ledum for pasienter som har en historie med mange skade episoder fordi midlet er igjen helt alene i fett type for (Generalities; WOUNDS; constitutional effect of\*\*\*). Dessuten må jeg mine at det er ikke uvanlig at Arnica, Ledum og Rhus toxicodendron blir indikert hos samme pasienten.

Kent poengterer at Ledum er ypperlig for å dempe trangen til WHISKY og materia medica bruker flere ganger uttrykket ”as if intoxicated” eller ”as if drunk” under beskrivning av så vell mental som vertigo bildet. Det mentale bildet er i korthet; misfornøyd, kranglete, trist og engstelig. Kanskje den meste ekstrem symptomen er (Mind; AVERSION; to friends\*\*) sammenlignet med Arnica sin (Mind FEAR; approaching him, of other).

Tenke på Ledum når den skadet del føles kald uansett hva slag skade det er. Jeg hadde nå nylig en pasient som hadde klemte albuen i en hydraulikk press tidligere på dagen. Da jeg så ham om kveld klaget over at han frøse og at albuen vær iskald. Jeg ga ham Ledum og dagen etter, til min forskrekkelsen vær han i fullt arbeid.

Avslutningsvis ønsker jeg å sammenligne Arnica og Ledum

#### ARNICA

Skade fra slag.

Blåmerker etter slag i myke kroppsdel, muskler.

Sår som blør rikelig

Skadet del kjennes varm.

Tendensen til infeksjon og sepsisim (verke dannelse).

Bra for vrikkede ledd (i særlig handledd. Derimot vrikket ankel = Rhus tox)

Verre i sengen fordi sengen føles hard.

#### LEDUM

Skade av spise gjenstander.

Blå merker på fingrene, leddene, hodet, særlig "blåveis"

Sår som blør bare lite.

Skadet del kjennes kald.

Tendens til tetanus og kramper (også leiamus rundt skaden)

Bra for skade på neglen

Verre i sengen fordi sengen gir fra seg varmen.